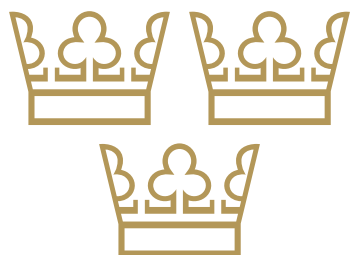

2015

Riksgälden

Årsredovisning

Innehåll

INLEDNING

- 2 **Riksgäldens roll i samhällsekonomin och på finansmarknaden**
- 3 **Viktiga händelser 2015**
- 4 **Riksgäldsdirektören har ordet**

RESULTATREDOVISNING

- 6 **Statens internbank**
- 10 **Skuldförvaltning**
- 17 **Garantier och utlåning**
- 21 **Finansiell stabilitet**
- 25 **Riskhantering**
- 28 **Medarbetare och kompetens**
- 30 **Kostnader och anslag**

FINANSIELL REDOVISNING

- 39 **Resultaträkning**
- 40 **Balansräkning**
- 42 **Finansieringsanalys**
- 44 **Anslagsredovisning**
- 46 **Noter**

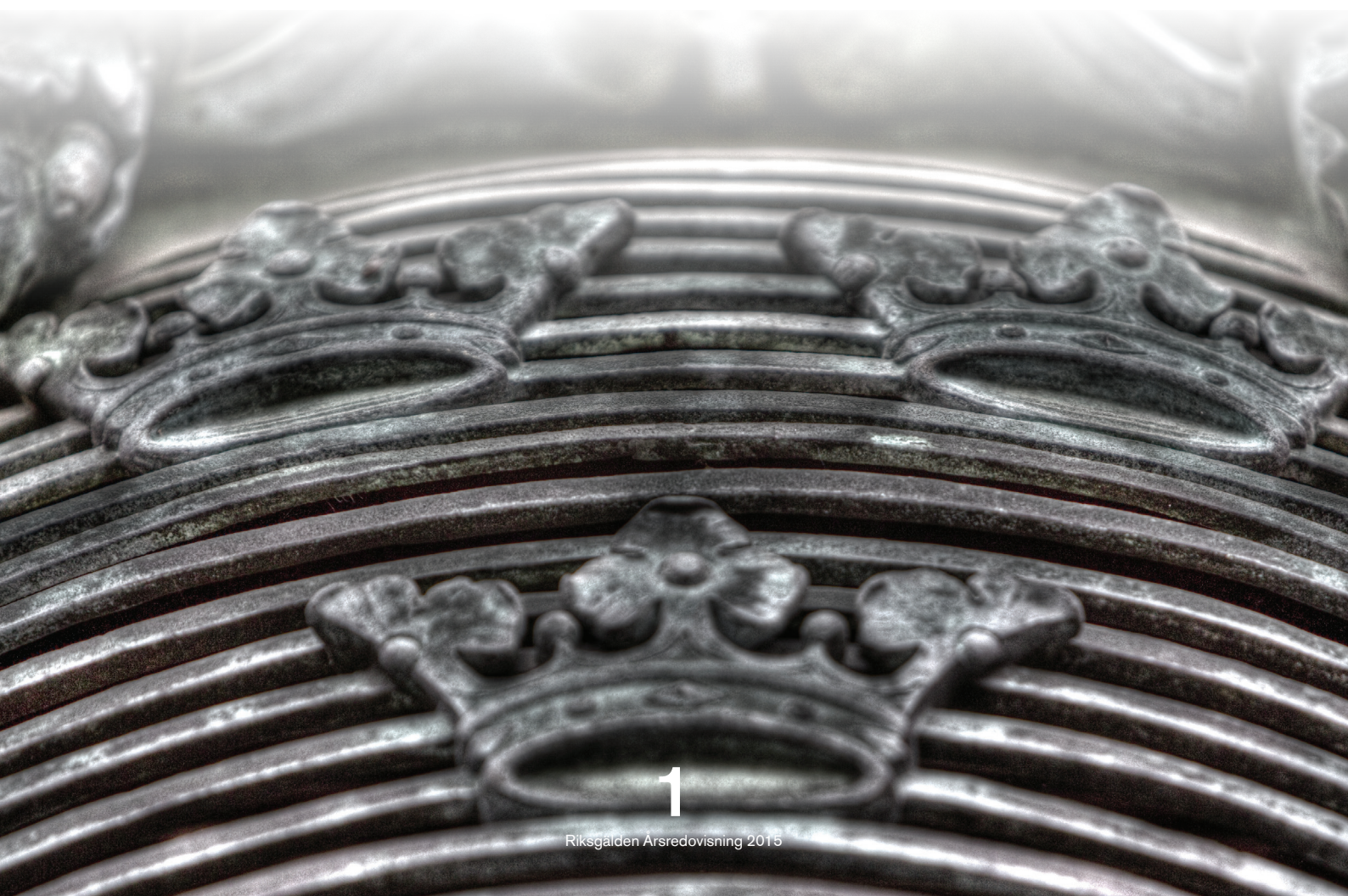
ÖVRIGT

- 64 **Styrelsen**
- 65 **Organisation**
- 66 **Ordlista**

Riksgäldens **uppdrag** från regeringen är att vara statens internbank, förvalta statsskulden och ge statliga garantier och lån. Riksgälden ansvarar också för statens bankkrishantering, insättningsgaranti och investerarskydd.

Riksgäldens **vision** är att medarbetarna tillsammans ska göra Riksgälden till en förebild, både i Sverige och internationellt.

Riksgäldens **mål** är att minimera kostnaderna för statens finansförvaltning utan att risken blir för hög och att bidra till finansiell stabilitet.

Riksgäldens roll i samhällsekonomin och på finansmarknaden

Riksgäldens uppdrag faller inom två huvudområden: statlig finansförvaltning och finansiell stabilitet. Verksamheten bidrar till att statens pengar och finansiering hanteras effektivt och att det finansiella systemet förblir stabilt. Riksgälden spelar därmed en viktig roll både i samhällsekonomin och på finansmarknaden.

Statens internbank

I rollen som statens internbank hjälper Riksgälden de statliga myndigheterna att hantera anslag och andra medel samt ger lån för att finansiera investeringar. I uppdraget ingår också att upphandla effektiva och säkra lösningar för betalningar till och från staten.

Riksgälden ansvarar för den statliga betalningsmodellen som omfattar betalningar på tusentals miljarder kronor varje år. Det handlar både om inbetalningar, främst skatter, och utbetalningar, exempelvis statliga löner, pensioner och studielån. Genom att samla alla betalningar på ett ställe ser Riksgälden till att behovet av likviditet är så litet som möjligt. Det ger en kostnadseffektiv hantering av skattebetalarnas pengar.

Statsskuldsförvaltning

Om staten under en period betalar ut mer pengar än den får in, uppstår ett underskott i statsbudgeten. Riksgälden tar då upp lån för att täcka underskottet och statsskulden ökar. När det är överskott i budgeten betalas lån av och statsskulden minskar. Men oavsett om det är under- eller överskott behöver staten låna för att finansiera återbetalningen av gamla lån som förfaller. Riksgälden ser som skuldförvaltare till att staten alltid kan fullgöra sina betalningar och att det finns en beredskap för att hantera framtida lånebehov.

Riksgälden lånar framför allt genom att sälja obligationer på det som kallas den institutionella marknaden. Där är det pensionsfonder, försäkringsbolag, centralbanker och andra stora investerare som är köpare. En mindre del av statsskulden finansieras genom försäljning av premieobligationer till privatpersoner.

Garantier och utlåning

Riksgälden ställer också ut garantier och ger lån till låntagare utanför staten som riksdag och regering har beslutat om. Ett skäl till att staten ger garantier och lån är att en del projekt har risker som privata finansiärer har svårt att värdera. En annan anledning kan vara att kreditmarknaden tidvis fungerar dåligt. Det största enskilda åtagandet är garantin till Öresundsbro Konsortiet som finansierade byggandet av bron som knyter ihop Sverige och Danmark.

För varje åtagande bedöms kreditrisken och motsvarande avgift tas ut. Intäkterna från avgifter ska på lång sikt täcka kostnaderna för administration och kreditförluster. Verksamheten ska alltså vara självfinansierad. I Riksgäldens uppdrag ingår också att samordna, utveckla och bedöma riskerna i statens samlade garantigivning och utlåning.

Finansiell stabilitet

Riksgälden ska tillsammans med Finansdepartementet, Finansinspektionen och Riksbanken verka för att det finansiella systemet är stabilt. Det är ett viktigt ansvar eftersom en allvarlig störning i systemet kan orsaka stora kostnader för samhällsekonomin i form av svag tillväxt och ökad arbetslöshet.

Riksgäldens uppdrag inom finansiell stabilitet innefattar att ansvara för statens hantering av banker i kris och förebyggande stöd till livskraftiga banker. Riksgälden ansvarar också för insättningsgarantin, som är ett konsumentskydd för pengar på konto. Garantin skapar trygghet för spararna och minskar risken för uttagsanstormningar i tider av finansiell oro.

2015

Viktiga händelser

Genomsnittskostnaden för statens betalningar sjönk ytterligare. Sedan 2011 har den minskat med 13 procent. Det beror framför allt på att Riksgäldens ramavtal bidragit till att myndigheterna använt billigare betalningsalternativ. **Se sidan 6.**

Arbetet med att upphandla nya ramavtal för betalningstjänster startade. Riksgälden inledde också utvecklingen av ett nytt systemstöd för internbankens tjänster där även betalningar i utländsk valuta ska kunna hanteras. **Se sidan 7.**

Statens budgetunderskott mer än halverades till 33 miljarder kronor bland annat eftersom starkare svensk tillväxt bidrog till ökade skatteinkomster. De ökade inkomsterna motverkades delvis av högre utgifter för sjukförsäkring och migration. **Se sidan 10.**

Statsskulden som andel av BNP minskade från 36 procent till 34 procent. I kronor ökade statsskulden med 9 miljarder och var 1 403 miljarder kronor vid årets slut. **Se sidan 13.**

Riksgälden sålde för första gången statsobligationer till negativ ränta. Att staten periodvis fick betalt för att låna var framför allt en följd av att Riksbanken sänkte reporäntan till under noll. **Se sidan 14.**

Riksgälden sålde två nya premieobligationslån. Riksgäldens andra sparprodukt för privatpersoner, Riksgäldsspar, utvecklades som planerat under 2015. **Se sidan 15.**

Sveriges modell för hantering av statliga garantier uppmärksammades positivt av såväl Världsbanken som OECD. Riksgälden fick även i uppdrag att stötta den cypriotiska staten i garantifrågor. **Se sidan 20.**

Regeringen utnämnde Riksgälden till svensk resolutionsmyndighet. Riksgälden arbetade under året med att förbereda för det nya uppdraget som innebär ett utvidgat ansvar för statens bankkrishantering. **Se sidan 21.**

Stödåtgärderna från finanskrisen 2008–2009 avslutades i och med att det sista lånet i garanti-programmet för bankers och bolåneinstituts värdepappersupplåning betalades tillbaka. Programmet gav ett överskott på 5,9 miljarder kronor till staten. **Se sidan 22.**

Förberedelserna för de kommande ändringarna i insättningsgarantin fortsatte. Arbetet innefattar bland annat att utveckla systemstödet för att kunna göra snabbare utbetalningar vid ett ersättningsfall. **Se sidan 23.**

Beslut om ytterligare besparingar fattades för att anpassa verksamheten till en snävt budgetram. De nya besparingarna var en följd av att riksdag och regering inte tillsköt Riksgälden mer pengar trots det nya resolutionsuppdraget. **Se sidan 31.**

Ett år präglat av ännu fler viktiga uppgifter

RIKSGÄLDSDIREKTÖREN HAR ORDET

Förra året var ett innehållsrikt och på många sätt spännande år på Riksgälden. Negativ ränta, minusränta, i Sverige gjorde att staten för första gången fick betalt för att låna pengar. Regeringen utnämnde Riksgälden till svensk resolutionsmyndighet med ansvar för bankkrishantering enligt nya och skärpta regler. Sparprodukten Riksgäldsspar lades ner. Nya affärssystem för statens internbank och utbetalningar av insättningsgarantin började utvecklas och arbetet med upphandlingen av nya ramavtal för myndigheters betalningar startade. Vårt kunnande inom garanti- och kreditområdet uppmärksammades internationellt och ledde till nya uppdrag.

Under året blev negativ ränta verklighet i Sverige i och med att Riksbanken sänkte reporäntan till -0,35 procent. För Riksgälden innebar det, tillsammans med stor efterfrågan på svenska statspapper, bland annat att vi kunde sälja statsobligationer rekorddyrt och till negativ ränta, det vill säga få betalt för att låna. Periodvis var räntor med upp till fem års löptid negativa.

För oss som skuldförvaltare är låga lånekostnader självklart gynnsamt. Men samtidigt är minusräntan

ett tecken på att allt inte står rätt till i ekonomin.

Inflationen blev oväntat låg trots att tillväxten i svensk ekonomi var överraskande stark. Samtidigt innebär den låga räntan i kombination med god tillväxt stigande risker, exempelvis att svenska hushåll tar på sig så stora skulder att det skapas finansiella obalanser.

Utvecklingen av hushållens skulder var en av årets huvudfrågor för Finansiella stabilitetsrådet där Finansinspektionen, Riksbanken, Riksgälden och Finansdepartementet diskuterar och utbyter information om läget i det finansiella systemet. De tre myndigheterna och regeringen har olika uppdrag och styrmedel, men vi ansvarar tillsammans för att hålla det finansiella systemet stabilt. Det är en viktig uppgift eftersom allvarliga störningar i systemet kan orsaka stora samhällskostnader.

Riksgäldens roll inom det politikområde som kommit att kallas finansiell stabilitet utvidgades i och med att regeringen i mars 2015 beslutade att göra Riksgälden till resolutionsmyndighet. Det nya uppdraget innefattar både att hantera banker i kris och att i förväg se till att deras balansräkningar är strukturerade så att krishanteringen kan genomföras. Under 2015 arbetade många av oss på Riksgälden intensivt med förberedelser för det nya uppdraget. I maj var vi dessutom initiativtagare och en av huvudarrangörerna för en internationell konferens om finansiell krishantering - Financial Safety Net Conference. Ett annat stort arbete under året var att förbereda för kommande ändringar i insättningsgarantilagen som bland annat innebär snabbare utbetalning vid ersättningsfall.

Statens stödåtgärder från den förra finanskrisen avslutades under 2015 i och med att det sista lånet inom garantiprogrammet för banker och bolåneinstitut

betalades tillbaka. Sammantaget gav programmet staten ett överskott på nästan 6 miljarder kronor. Sånär som på ett par små utestående rester från hanteringen av Carnegie kan kostnaden för bankkrisen 2008 summeras. För svensk del innebar det ett överskott.

Svensk ekonomi utvecklades starkt 2015. Tillväxten i ekonomin bidrog till att statens skatteinkomster växte snabbare än de senaste åren och att budgetunderskottet minskade. De ökade skatteinkomsterna motverkades till viss del av högre utgifter för bland annat sjukförsäkring och migration.

Osäkerheten kring migrationsutgifterna ökade i och med att flyktingströmmen till Europa och Sverige tilltog under andra halvåret 2015. För Riksgälden innebar det bland annat att vi beslutade att senarelägga publiceringen av höstprognosen för statens upplåning och vänta in nya siffror från Migrationsverket för att kunna göra en mer tillförlitlig bedömning.

Trots det minskade budgetunderskottet ökade statens upplåning 2015 eftersom en större volym lån förföll än under 2014. De sjunkande marknadsräntorna i kombination med Sveriges höga kreditbetyg gjorde att upplåningsbehovet kunde täckas till historiskt låga kostnader. Kostnaden för statsskulden minskar successivt när räntan på de nya lån som tas upp är lägre än räntan på de lån som förfaller.

Statsskulden ökade med 9 miljarder kronor till 1 403 miljarder kronor. Som andel av BNP krympte den från 36 procent till 34 procent. Jämfört med andra länder har Sverige en låg statsskuld.

Den andel av statsskulden som finansieras på privatmarknaden minskade under 2015. Det var framför allt en följd av att Riksgäldsspar avvecklades.

Dessutom bidrog de extremt låga räntorna till att de två nya premieobligationslånen blev mindre än de gamla lån som löpte ut. Premieobligationerna som gavs ut under året resulterade i förluster. Riksgälden valde ändå att ge ut premieobligationerna för att främja försäljningen på sikt.

I rollen som statens internbank startade Riksgälden under 2015 utvecklingen av ett nytt systemstöd för att hantera information om myndigheternas betalningar och deras in- och utlåning i Riksgälden. Vi påbörjade också upphandlingen av nästa ramavtal för betalningstjänster. Snittkostnaden för statens betalningar fortsatte att minska under 2015.

Inom garanti- och utlåningsverksamheten arbetade Riksgälden bland annat med att ta fram avtal för ett lån till Ukraina och en kreditgaranti till en ny forskningsanläggning i Lund. Den svenska garantimodellen uppmärksammades under året positivt av såväl Världsbanken som OECD.

Att Sverige ses som ett föregångsland inom flera av Riksgäldens områden och att vi får goda omdömen från både myndigheter och investerare är något alla medarbetare på Riksgälden har bidragit till och ska känna sig stolta över. För att Riksgälden fortsatt ska vara en förebild krävs kontinuerlig utveckling av verksamheten, fortsatt förstärkning av kompetensen samt utveckling av det samlade analysarbetet.

Riksgälden är en fantastisk arbetsplats fylld av kompetenta medarbetare och där det händer spännande och viktiga saker.

Hans Lindblad
Riksgäldsdirektör

Statens internbank

Kostnaden för myndigheternas betalningar fortsatte att minska och årets riskanalys visade att säkerheten i betalningsmodellen är god. Riksgälden startade under året arbetet med att handla upp nya ramavtal för betalningstjänster och inledde utvecklingen av ett nytt systemstöd för myndigheternas betalningar.

Uppgift och mål

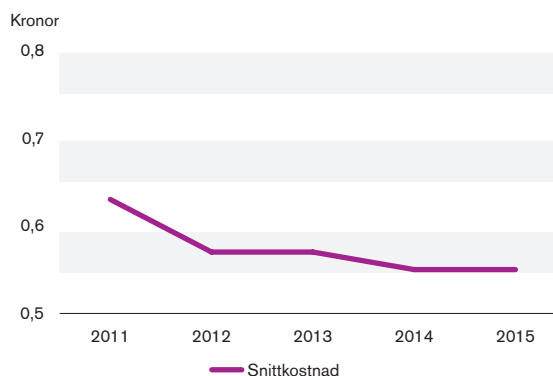
Riksgälden ansvarar för statens betalningsmodell inklusive statens centralkonto. Likviditetsstyrningen i staten ska utformas på ett sådant sätt att statens räntekostnader långsiktigt minimeras. I uppdraget ingår också att erbjuda myndigheter, affärsverk och vissa statliga bolag möjlighet att låna och placera medel. Verksamheten ska bedrivas effektivt, säkert och med god service.

Riksgälden har en central roll i staten genom att se till att statliga myndigheter och affärsverk får sina förvaltningsanslag och lån enligt regleringsbrev. Genom statens betalningsmodell ansvarar Riksgälden även för att myndigheterna kan genomföra och ta emot betalningar på ett säkert och effektivt sätt. När myndigheterna avropar betalningstjänster från de ramavtal som Riksgälden upphandlar bidrar de till att staten som helhet kan hantera sina betalningar så billigt som möjligt.

Fortsatt låga kostnader för betalningar

Kostnaden för statliga myndigheters betalningar minskade med 1 öre under 2015 till i genomsnitt 55 öre per betalning. Sedan 2011 har den genomsnittliga kostnaden per betalning minskat med 13 procent, se diagram 1. Kostnadsminskningen beror framför allt på att andelen betalningar med låga transaktionskostnader har ökat.

Diagram 1 Snittkostnad för en statlig betalning

Under 2015 uppgick den totala betalningsvolymen i staten till 5 926 miljarder kronor. Av det beloppet var 2 957 miljarder kronor inbetalningar och 2 968 miljarder kronor utbetalningar. Ramavtalsbankerna stod för 76 procent av den förmedlade volymen. Resterande del genomfördes som direktbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken (ett tiotal myndigheter har denna möjlighet). Diagram 2 visar fördelningen av betalningsvolymen mellan ramavtalsbankerna.

Ökad säkerhet i betalningsmodellen

Riksgälden ansvarar för att årligen redogöra för de samlade riskerna i den statliga betalningsmodellen. Baserat på den riskanalys som gjordes 2015 bedömer Riksgälden att säkerheten i betalningsmodellen är fortsatt god. Riskanalysen utgick från

Diagram 2 Betalningsvolym per ramavtalsbank

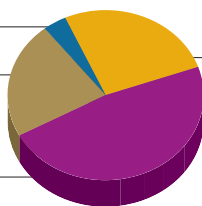
Miljarder kronor

Danske Bank 175

Swedbank 987

SEB 2 130

Nordea 1 192

den kartläggning av myndigheternas betalningsverksamhet som genomfördes 2014.

För att ytterligare stärka säkerheten i betalningsmodellen införde Riksgälden under våren 2015 krav på att myndigheterna ska använda beloppsgränser på bankkonton som används för utbetalningar. En beloppsgräns är ett tak för hur stora uttag som kan göras. Syftet är att minska risken för felaktiga betalningar. Kravet framgår av föreskrifterna till betalningsförfordningen (2006:1097).

Myndigheterna fick också information om att de bör se över avtal som de har tecknat med leverantörer som utför betalningar på uppdrag av myndigheten. Riksgälden har noterat att villkoren i betalningsförfordningen inte alltid återspeglas i avtalen mellan myndigheten och leverantören, vilket innebär en risk för att regelverket inte följs fullt ut.

Upphandling av nya ramavtal för betalningstjänster

En förstudie inför upphandlingen av nya ramavtal för betalningstjänster gjordes under året. Riksgälden planerar att de nya avtalen ska undertecknas före sommaren 2016. De träder sedan i kraft så att myndigheterna kan avropa tjänster från och med augusti 2016 och vidta nödvändiga förberedelser under hösten. Tjänsterna i avtalet kan börja utnyttjas i april 2017.

I de nya ramavtalen upphandlas även en modell för valutakoncernkonton. Det betyder att staten och myndigheterna genom en centraliserad likviditetshantering i utländsk valuta framöver kan spara pengar genom bland annat nettnig av betalningar och effektivare valutaväxlingar.

Nytt systemstöd för myndigheters betalningar

Under 2015 inledde Riksgälden utvecklingen av ett nytt systemstöd för att hantera information om statliga myndigheters betalningar och deras in- och utlåning i Riksgälden. En nyhet är att systemet även kommer att hantera utländsk valuta. Arbetet är ett led i att förbättra servicen till myndigheterna och att effektivisera hanteringen av statliga betalningar.

Fakta Statens betalningsmodell

Statens betalningsmodell är en samlad benämning på de föreskrifter, avtal, kontostrukturer och tekniska system som hanterar statens betalningar.

Riksgälden upphandlar ramavtal för betalningstjänster från affärsbanker och ansvarar för den centrala likviditetshanteringen. Myndigheterna avropar de betalningstjänster i ramavtalen som passar deras behov och ansvarar för sina betalningar.

Nettot av myndigheternas in- och utbetalningar överförs varje bankdag till statens centralkonto i Riksbanken. Om utbetalningarna är större än inbetalningarna lånar Riksgälden för att täcka underskottet på kontot. I det motsatta fallet placeras det överskott som uppstår. Faktarutan på sidan 12 i avsnittet Skuldförvaltning beskriver den dagliga likviditetsförvaltningen.

Modellen ska säkerställa att de statliga betalningarna kan genomföras på ett kostnadseffektivt och säkert sätt, samtidigt som staten ska ha en konkurrensneutral relation till bankerna. Statens behov av information om betalningar ska också tillgodoses.

Ramavtal med koppling till betalningsmodellen som Riksgälden ansvarar för:

- betalningstjänster
- kort- och resekototjänster
- förbetalda kort.

Systemet ska ersätta två befintliga system och kommer att användas av alla statliga myndigheter. Det är skräddarsytt för Riksgälden och utvecklas av inhyrda konsulter och intern IT-personal i nära samarbete med sakkunniga inom verksamheten.

Myndigheter kan använda Swish

Sedan september 2015 är det möjligt för myndigheter att upphandla betalningstjänsten Swish. Myndigheten ansöker om medgivande hos Riksgälden och upphandlar sedan själv tjänsten från en ramavtalsbank. Avtalen som tecknas får inte sträcka sig längre än till april 2017, då de nya ramavtalen för betalningstjänster börjar tillämpas. Under 2015 fick fem myndigheter tillstånd att upphandla Swish.

Ökad användning av förbetalda kort

Under 2015 ökade användningen av förbetalda kort, en tjänst som Riksgälden upphandlat och erbjudit myndigheterna sedan 2009. Det nuvarande avtalet började tillämpas i januari 2014. Under 2015 använde 38 myndigheter tjänsten och antalet aktiva kort var

115 000 vid slutet av året. Det innebär en ökning med 12 myndigheter och mer än en fördubbling av antalet utfärdade kort under året. Migrationsverket, som använder korten för att betala ut ersättningar till asylsökande, står för merparten av ökningen.

Förbetalda kort är ett alternativ till kontanter och utbetalningsavier när myndigheter ska betala ut ersättningar till privatpersoner som saknar bankkonto, personnummer eller id-handlingar. De skiljer sig på så sätt från vanliga bankkort. Tjänsten minskar kontanthantering och innebär ökad säkerhet för både kortinnehavaren och staten samt ökad effektivitet i betalningsmodellen.

Myndigheterna ger Riksgälden fortsatt gott betyg

Den årliga kundundersökningen visade att myndigheterna fortsätter att vara mycket nöjda med de tjänster och den service som Riksgälden erbjuder. Resultatet blev 4,79 på en femgradig skala, jämfört med 4,75 föregående år. Mest nöjda är kunderna med bemötandet, kunskapsnivån och handläggningstiderna.

Utbildning och samverkan

Att samverka och sprida kunskap är en del i arbetet med att öka säkerheten och effektiviteten i den statliga betalningsmodellen. Under året höll Riksgälden utbildningar om betalningsmodellen vid tre tillfällen. Deltagarna, som kom från ett trettiotal myndigheter, gav utbildningen i genomsnitt 4,15 i betyg på en femgradig skala. Riksgälden medverkade också som föreläsare på Ekonomistyrningsverkets utbildningar inom statlig styrning, finansiering och redovisning samt på Riksrevisionens utbildning för nya medarbetare.

I april anordnade Riksgälden Finansdagen för sammanlagt 240 deltagare från landets myndigheter. Finansdagen ordnas vartannat år och är ett tillfälle för myndigheter att knyta kontakter och få information om Riksgäldens tjänster och andra aktuella frågor.

Myndigheternas in- och utlåning ökade

Myndigheter, affärsverk och vissa statliga bolag har möjlighet att placera och låna medel i Riksgälden. Den totala inlåningen ökade med 2,9 miljarder kronor under 2015 (se tabell 1). Ökningen förklaras framför allt av att inlåningen från stabilitetsfonden ökade med 3,5 miljarder kronor (se vidare i avsnittet Finansiell stabilitet).

Utlåningen ökade med sammantaget 17,1 miljarder kronor under 2015 (se tabell 2). Det förklaras framför allt av att utlåningen till Riksbanken mätt i kronor blev större eftersom kronan försvagades mot dollarn. Utlåningen till Riksbanken beskrivs vidare i avsnittet Skuldförvaltning. Större utlåning till Centrala studiestödsnämnden (CSN) bidrog också till den totala ökningen, medan utlåningen till Svenska Kraftnät minskade.

Negativ ränta på myndigheternas inlåning

Under 2015 gjordes inga förändringar i principerna för räntesättningen av myndigheternas lån och placeringar i Riksgälden. Räntesättningen ska vara marknadsmässig och spegla Riksgäldens upplåningskostnad på kapitalmarknaden.

Riksgälden bedömde att negativa räntor inte var skäl att göra avsteg från den rådande principen. Det innebär att negativa räntor har tillämpats på myndigheternas räntekonton sedan februari 2015 när reporäntan blev negativ. Även räntorna på in- och

Tabell 1 Riksgäldens inlåning från myndigheter, affärsverk och vissa statliga bolag

Miljoner kronor	2011	2012	2013	2014	2015
Myndigheter	114 312	126 674	150 006	153 980	156 964
Affärsverk	716	569	266	202	246
Statliga bolag	1 369	1 028	973	719	548
Summa inlåning	116 397	128 271	151 245	154 901	157 759

Tabell 2 Riksgäldens utlåning till myndigheter, affärsverk och vissa statliga bolag¹

Miljoner kronor	2011	2012	2013	2014	2015
Myndigheter	243 388	268 990	283 276	303 871	307 983
Affärsverk	5 503	4 414	4 014	6 441	5 327
Statliga bolag	111	63	0	0	0
Riksbanken	86 366	88 462	193 303	226 534	240 655
Summa utlåning	335 368	361 929	480 593	536 846	553 965

¹ Fr.o.m. 2012 visar tabellen endast utlåning utan kreditrisk, dvs. inom staten. Övrig utlåning redovisas i avsnittet Garantier och utlåning.

utlåning i löptider upp till cirka fem år var till stor del negativa från och med februari. Myndigheterna har alltså fått betala för att placera pengar hos Riksgälden, samtidigt som de har erhållit ränta på sina lån. Det är en effekt av hur räntorna utvecklades för Riksgäldens egna placeringar och upplåning.

Auktioner av utsläppsrätter

Riksgälden tar emot intäkter från auktioner med utsläppsrätter för den svenska statens räkning enligt förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter. Auktionerna genomförs gemensamt på EU-nivå. Under 2015 genererade utsläppsrätter för anläggningar 456,3 miljoner kronor och utsläppsrätter

för flygsektorn 33,9 miljoner kronor till den svenska statskassan.

Priserna per utsläppsrätt gick upp under året. Vid årets första auktion i januari kostade en utsläppsrätt för anläggningar 6,70 euro och vid den sista auktionen i december 8,12 euro. En utsläppsrätt för flygresor kostade 6,99 euro i januari och 8,25 euro vid årets sista auktion i början av november.

Skuldförvaltning

Stark tillväxt i svensk ekonomi bidrog till ökade skatteinkomster och ett minskat budgetunderskott 2015. Statens upplåning ökade dock eftersom en större volym lån förföll 2015 än 2014. Upplåningsbehovet kunde täckas till historiskt låga kostnader och Riksgälden sålde för första gången statsobligationer till negativ ränta.

Uppgift och mål

Riksgälden har till uppgift att ta upp och förvalta lån till staten enligt regler i budgetlagen och riktlinjer från regeringen. Målet är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att risken blir för hög. Upplåningen från privatmarknaden ska uppnå största möjliga kostnadsbesparing i förhållande till motsvarande upplåning på den institutionella marknaden.

Riksgäldens roll som förvaltare av statsskulden innefattar dels att låna för att finansiera underskott i statsbudgeten och för att ersätta lån som förfaller, dels att se till att skulden fördelas på olika skuldslag och löptider enligt regeringens riktlinjer. I uppdraget ingår också att placera medel på kort sikt när staten har ett överskott.

Ökade skatteinkomster gav minskat budgetunderskott

Statsbudgeten visade ett underskott – ett netto-lånebehov – på 33 miljarder kronor 2015 (se tabell 3). Det kan jämföras med ett underskott på 72 miljarder kronor 2014. Minskningen förklaras framför allt av ökade skatteinkomster. Det primära nettolånebehovet, det vill säga exklusive räntebetalningar, minskade till 11 miljarder kronor från 69 miljarder kronor.

Skatteinkomsterna växte snabbare än de senaste åren. Det beror framför allt på att den svenska ekonomin utvecklades starkt men även på skattehöjningar. Större aktieutdelningar från statliga bolag bidrog också till det minskade budgetunderskottet. De högre inkomsterna motverkades delvis av ökade utgifter inom bland annat socialförsäkringen och migration samt extra statsbidrag till kommunerna.

Vidareutlåningen under 2015 bestod av valuta-kurseffekter i samband med refinansiering av lån som tagits upp för Riksbankens räkning. Exklusive

Tabell 3 Statens nettolånebehov

Miljarder kronor	2011	2012	2013	2014	2015
Primärt nettolånebehov	-102	-2	115	69	11
Försäljning av statlig egendom	-23	0	-42	0	0
Vidareutlåning till Island	2	-3	0	-2	0
Vidareutlåning till Irland	0	3	3	0	0
Vidareutlåning till Riksbanken	-6	5	104	4	10
Nettoutlåning till myndigheter exkl. vidareutlåning	7	-5	-9	20	1
Nettot av övriga primära utgifter och inkomster	-82	-3	60	47	0
Räntebetalningar	34	27	16	3	22
Nettolånebehov	-68	25	131	72	33

Tabell 4 Upplåning, brutto

Miljarder kronor	2011	2012	2013	2014	2015
Upplåning penningmarknad¹	170	206	180	256	284
Statsskuldväxlar	72	105	94	88	141
Commercial paper	43	77	39	124	87
varav statens egen del	19	62	20	117	78
varav vidareutlåning till Riksbanken	24	15	19	6	9
Likviditetsförvaltningsinstrument	55	24	47	44	56
Upplåning kapitalmarknad	79	101	222	177	194
Statsobligationer	41	59	74	77	86
Realobligationer	6	7	12	17	17
Obligationer i utländsk valuta	31	35	137	84	91
varav statens egen del		0	6	25	38
varav vidareutlåning till Riksbanken	31	35	131	59	53
Total upplåning	249	307	402	433	479

¹ Utestående stock per den sista december.

vidareutlåningen minskade Riksgäldens nettoutlåning till myndigheter med flera med 19 miljarder kronor, vilket i huvudsak beror på att engångseffekter drog upp Riksgäldens nettoutlåning 2014.

Räntebetalningarna på statsskulden ökade till 22 miljarder kronor 2015 från 3 miljarder kronor 2014. Den främsta förklaringen är att höga överkurser och valutakursvinster drog ner nivån tillfälligt 2014. För en mer detaljerad beskrivning av de bakomliggande faktorerna, se avsnittet Kostnader och anslag.

Ökad upplåning

Trots det minskade budgetunderskottet ökade upplåningen eftersom en större volym lån förföll 2015 än 2014. Den totala upplåningen på kapitalmarknaden (långa löptider) och på penningmarknaden (korta löptider) var 479 miljarder kronor under 2015, vilket är 46 miljarder kronor mer än föregående år. Fördelningen mellan de olika skuldslagen framgår av tabell 4.

Statsobligationer prioriterade

Under 2015 fortsatte Riksgälden att prioritera upplåningen i statsobligationer, som är det långsiktigt viktigaste upplåningsinstrumentet. Totalt emitterades 86 miljarder kronor, jämfört med 77 miljarder kronor 2014. Efterfrågan på obligationerna var överlag god, i auktionerna kom det i genomsnitt in bud på 2,51 kronor för varje utbudena krona.

I maj introducerades en ny tioårig nominell obligation (SGB 1059).

Upplåningen i reala statsobligationer ökade något

Under 2015 emitterades 17,3 miljarder kronor i reala statsobligationer, vilket var 0,6 miljarder kronor mer än 2014. Den utbudna volymen låg konstant på 1 miljard kronor per auktion. Efterfrågan på reala statsobligationer var överlag god; i genomsnitt kom det in bud på 3,41 kronor för varje utbudena krona i Riksgäldens auktioner.

Under första halvåret introducerades två nya reala statsobligationer, en fyraårig (SGB IL 3110) och en med löptid på 17 år (SGB IL 3111).

Fakta Riksbankens köp av statsobligationer

Under året köpte Riksbanken nominella statsobligationer på andrahandsmarknaden i syfte att pressa ned det allmänna ränteläget, vilket i sin tur ska bidra till att höja inflationen.

I slutet av 2015 hade Riksbanken köpt statsobligationer för 135 miljarder kronor, vilket motsvarar 22 procent av den utestående stocken. Under 2016 avser Riksbanken köpa obligationer för ytterligare 65 miljarder kronor och förväntas i juni 2016 inneha en tredjedel av den utestående stocken.

Riksbankens obligationsköp påverkar inte Riksgäldens låneplanering, som utformas efter statens upplåningsbehov och de riktlinjer som gäller för statsskuldsförvaltningen. Varken upplåningsbehovet eller inriktningen av skuldförvaltningen förändras av Riksbankens uppköpsprogram.

Riksbankens köp förändrar däremot storleken på den utestående stock av obligationer som aktivt handlas på marknaden. Det kan därför inte uteslutas att likviditeten på obligationsmarknaden kan försämrats som en följd av Riksbankens köp.

Fakta Likviditetsförvaltning – den dagliga kassahanteringen

Inom likviditetsförvaltningen hanterar Riksgälden statens dagliga under- eller överskott. De dagar då utbetalningarna är större än inbetalningarna lånar Riksgälden för att finansiera underskottet och de dagar då inbetalningarna överstiger utbetalningarna placeras överskottet. Likviditetsförvaltningen syftar till att säkerställa att statens betalningar alltid kan fullgöras i tid och att överskott hanteras på ett lönsamt och säkert sätt.

Alla statens betalningsflöden i kronor konsolideras på statens centralkonto i Riksbanken. I likviditetsförvaltningen hanteras därmed endast nettot av alla myndigheters in- och utbetalningar (se även faktarutan om statens betalningsmodell på sidan 7).

Större variationer är normalt

Nettot av betalningarna kan från en dag till en annan spänna mellan ett placeringsbehov (överskott) på 30 till 40 miljarder kronor och ett lånebehov (underskott) på 50 till 70 miljarder kronor. I undantagsfall kan lånebehovet vara så stort som 100 miljarder kronor.

För att hantera betalningarna effektivt görs prognoser på det dagliga låne- eller placeringsbehovet. Avvikelser från prognoserna till följd av oförutsedda händelser brukar vara begränsade till någon enstaka miljard per dag. Men även avvikelser på så mycket som 10 till 20 miljarder kronor hanteras på dagslånemarknaden.

Flera olika instrument används

Riksgälden använder flera instrument för att hantera statens kortfristiga lånebehov. För större belopp kan Riksgälden ge ut så kallade commercial paper i utländsk valuta. Detta instrument ger tillgång till den internationella penningmarknaden som är större än den svenska marknaden för statspapper. Genom att kombinera denna upplåning med valutaderivat blir förfarandet jämförbart med att låna i svenska kronor. Vid slutet av året var den utestående stocken commercial paper motsvarande 87 miljarder kronor.

Även statsskuldväxlar används inom likviditetsförvaltningen. Det sker genom att de två statsskuldväxlar som har kortast löptid emitteras löpande ("on-tap"- försäljning). Dessutom ger Riksgälden ut växlar med skräddarsydda löptider (likviditetsväxlar).

Underskott (eller överskott) som återstår efter att commercial paper och statsskuldväxlar har utnyttjats hanteras med hjälp av så kallade deposits på dagslånemarknaden. Det är den marknad där bankerna (och Riksgälden) utjämnar över- och underskott på respektive konton i betalningssystemet RIX.

Betalningssystemet i kronor är ett slutet system. Det innebär att om Riksgälden har ett stort kortfristigt lånebehov – exempelvis till följd av ett obligationsförfall – finns det en eller flera motparter i banksystemet som har ett motsvarande överskott att placera. Bankerna har dessutom möjlighet att låna på korta löptider direkt hos Riksbanken om likviditeten i betalningssystemet inte räcker till. Denna facilitet gör det möjligt för Riksgälden att låna stora summor i dagslånemarknaden.

Riksgälden kan även placera överskott i så kallade trepartsrepor. Dessa ger ofta högre ränta än placeringar i depositmarknaden. Dessutom är risken mindre eftersom placering i repor görs mot säkerheter.

Korta lån ersätts med ny upplåning i den reguljära statsskuldförvaltningen

Oförutsedda händelser som ökar lånebehovet hanteras initialt i likviditetsförvaltningen med hjälp av de låneinstrument som beskrivits. Om det handlar om en varaktig ökning av skulden anpassar Riksgälden sedan den långfristiga upplåningen till det ökade lånebehovet. Det innebär att lån i likviditetsförvaltningen gradvis ersätts med upplåning på kapitalmarknaden, till exempel genom att Riksgälden ger ut en större volym statsobligationer.

Valutaupplåning för staten och Riksbanken

Under 2015 tog Riksgälden upp obligationslån i utländsk valuta motsvarande 91 miljarder kronor, jämfört med 84 miljarder kronor 2014. Ökningen mellan åren beror framför allt på att upplåningen för statens egen del ökade till motsvarande 38 miljarder kronor från 25 miljarder kronor. Resterande del av 2015 års obligationsupplåning, 53 miljarder kronor, avsåg refinansiering av lån till Riksbanken. Ytterligare motsvarande 9 miljarder kronor av Riksbankens förfallande lån refinansierades via commercial paper, som är värdepapper med kortare löptid än obligationer.

Riksgälden kunde låna till goda villkor i utländsk valuta under året trots perioder av osäkerhet om amerikansk penningpolitik och volatilitet i ränte- och aktiemarknaden. Ett exempel är den treåriga dollarobligation som såldes i september till 11 räntepunkter över motsvarande amerikanska statspapper. Liksom tidigare år var efterfrågan på svenska statens obligationer i dollar och euro stor, framför allt från centralbanker.

Stocken statsskuldväxlar växte

Statsskuldväxelstocken var 141 miljarder kronor i slutet av 2015, vilket är 53 miljarder kronor mer än ett år tidigare. Riksgälden använder inte bara statsskuldsväxlar inom den reguljära skuldförvaltningen utan även inom likviditetsförvaltningen (se faktaruta på sidan 12). Ökningen av statsskuldväxelstocken under 2015 beror på att Riksgälden emitterat i de kortare löptiderna inom ramen för likviditetsförvaltningen.

Lägre statsskuld som andel BNP

Statsskulden var 1 403 miljarder kronor vid utgången av 2015. Det är en ökning med 9 miljarder kronor jämfört med ett år tidigare (se diagram 3). Att ökningen av statsskulden är mindre än budgetunderskottet beror bland annat på att förvaltningstillgångarna var mindre vid utgången av 2015 än ett år tidigare. Statsskulden som andel av BNP minskade från 36 procent till 34 procent.

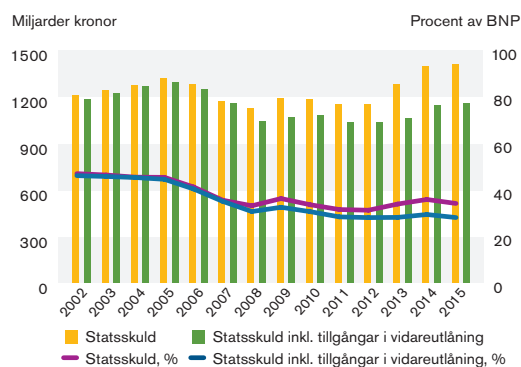
Borträknat fordringar i likviditetsförvaltningen och vidareutlåning i utländsk valuta var skulden 1 154 miljarder kronor, vilket motsvarar 28 procent av BNP. Detta mått ger en mer rättvisande bild av skulden eftersom lånen Riksgälden tar upp för att finansiera vidareutlåning motsvaras av fordringar för staten. Dessutom är det till övervägande del fråga om fordringar på Riksbanken, som är en statlig myndighet. Vidareutlåningen till Riksbanken ökar den redovisade statsskulden med samma belopp, men samtidigt förstärks valutareserven. Riksgäldens fordran på Riksbanken motsvaras således av tillgångar som Riksbanken förvaltar. Vidareutlåningen

innebär därmed ingen ökning av vare sig Riksgäldens eller Riksbankens nettoskuld. Det leder heller inte till någon förändring i statens finansiella sparande.

Den utestående vidareutlåningen till Riksbanken var 241 miljarder kronor i slutet av 2015 mätt till aktuell växelkurs, jämfört med 227 miljarder kronor i slutet av 2014 (se tabell 2 i avsnittet Statens internbank). Ökningen beror på att kronan försvagades mot dollarn under året.

Jämfört med många andra länder har Sverige en låg statsskuld. Den offentliga sektorns bruttoskuld, som är det mått som vanligen används vid internationella jämförelser, bedöms av OECD uppgå till 44 procent av BNP i slutet av 2015, jämfört med 94 procent i eurozonen.

Diagram 3 Statsskuldens utveckling

Andelar och löptid

Regeringens årliga beslut om riktlinjer för statsskuldförvaltningen styr fördelningen mellan nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och skuld i utländsk valuta. Där framgår också hur lång löptid de olika delarna av skulden ska ha (se tabell 5).

I riktlinjerna för 2015 infördes nya mått för att beräkna andelarna och löptiden i syfte att öka transparensen och förenkla redovisningen. Det medförde nya riktvärden för löptid och andelen real skuld, men innebar ingen ändring av riktlinjerna i praktiken då det endast var måtten som ändrades. Däremot ändrades riktlinjerna för skulden i utländsk valuta på ett sådant sätt att statens valutaexponering gradvis minskar.

Tabell 5 Regeringens riktlinjer för 2015

	Andel, procent	Löptid, år	Riktvärde, miljarder kr
Nominell skuld i kronor			
– med löptid upp till 12 år			
(t.o.m. 11 mars)		2,3-2,8	
(fr.o.m. 12 mars)		2,6-3,1	
– med löptid över 12 år			70
Realskuld i kronor	20	6-9	
Valutaskuld	minskning med högst 30 miljarder kronor per år	0,125	

Riksgälden uppnår riktvärdena för andelar och löptid genom att anpassa upplåningen och med hjälp av derivattransaktioner, i första hand så kallade ränteswappar. Avvikelser från riktvärdena är tillåtna inom angivna ramar.

Den nominella kronskulden

Den nominella skulden i kronor utgjorde vid årsskiftet 2015/2016 ungefär 70 procent av statsskulden. Löptiden var under 2015 i genomsnitt 2,8 år för lån med upp till 12 år till förfall.¹ Det är inom det angivna intervallet på mellan 2,6 och 3,1 år.

Regeringen fattade i mars beslut om att justera löptidsintervallet för den nominella kronskulden med upp till 12 år till förfall på grund av kraftigt fallande marknadsräntor. Syftet var att återställa löptidsstyrningen till samma risknivå som i riktlinjebeslutet för 2015 och innebar att Riksgälden kunde följa sin gällande låneplan.

Riktvärdet för den nominella kronskulden med mer än 12 år till förfall är en utestående volym på 70 miljarder kronor. Riktvärdet ska uppnås långsiktigt, vilket innebär att den utestående volymen ska öka gradvis beroende på efterfrågan och kostnader i förhållande till annan upplåning. Under 2015 bedömde Riksgälden att efterfrågan inte var tillräckligt stor för att ge ut långa statsobligationer. Därför låg den utestående volymen kvar på 55 miljarder kronor.

Realskuldens utveckling

Den reala skuldens andel, beräknad enligt de nya riktlinjerna², var närmare 19 procent i genomsnitt under 2015. Det är något under riktvärdet på 20 procent.

Andelen realskuld är svår att styra eftersom Riksgälden bara har möjlighet att ge ut små belopp i förhållande till den utestående skulden. Det beror på att den svenska marknaden för reala statsobligationer är mindre till storlek och omsättning än motsvarande marknad för nominella statsobligationer. Till skillnad från övriga skuldslag finns det heller inga derivatinstrument som kan användas för att påverka andelen. Riktvärdet ska därför betraktas som långsiktigt.

Realskuldens löptid mätt enligt det nya måttet duration ökade från 7,0 år till 7,4 år i slutet av 2015. Ökningen förklaras framför allt av att ett lån förföll under året.

Valutaskuldens utveckling

För 2015 beslutade regeringen att valutaexponeringen skulle minska med högst 30 miljarder kronor, borträknat förändringar i kronans växelkurs. Utfallet blev

en minskning motsvarande 28 miljarder kronor. Mätt till aktuell valutakurs var valutaexponeringen cirka 25 miljarder kronor lägre.

För valutaskulden var den genomsnittliga durationen 0,1 år.

Minusränta gav lägre kostnad för skulden. Upplåningsbehovet kunde under 2015 täckas till låga räntor i förhållande till tidigare perioder. Sjunkande marknadsräntor i kombination med Sveriges höga kreditbetyg gjorde att Riksgälden för första gången kunde emittera statsobligationer till negativ ränta. Vid fem tillfällen blev genomsnittsräntan i auktionen lägre än noll för den kortaste statsobligationen. Även realobligationer och statsskuldväxlar såldes till minusränta.

Lägre genomsnittlig emissionsränta

De genomsnittliga emissionsräntorna var lägre för alla skuldslag 2015 än 2014. Måttet illustrerar den ränteknivå som statsskulden i genomsnitt har emitterats till. Här ingår även effekter av derivattransaktioner.

Den genomsnittliga emissionsräntan speglar en viktig del av kostnaden, men även andra faktorer spelar in. Den totala kostnaden för skulden beror också på hur inflation och växelkurser utvecklas då staten har real skuld och valutaskuld. En mer ingående beskrivning av olika sätt att beräkna kostnaden ges i Riksgäldens rapport Underlag för utvärdering av statsskuldens förvaltning 2015.

Nominella kronskulden

Den genomsnittliga emissionsräntan för den utestående nominella kronskulden var 0,5 procent vid slutet av 2015, en minskning från 1,1 procent 2014. Minskningen speglar den allmänna räntenedgången. I takt med att äldre lån som emitterats till högre räntor förfaller och nya lån med lägre räntor tillkommer, minskar den utestående stockens genomsnittliga emissionsränta.

Reala skulden

Den genomsnittliga reala emissionsräntan för den utestående realskulden var 1,5 procent i slutet av året. Det är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2014.

Valutaskulden

Den genomsnittliga emissionsräntan för valutaskulden anpassas snabbt till aktuella utländska marknadsräntor eftersom skuldens löptid är kort. I slutet av 2015 beräknades emissionsräntan till -0,1 procent. Det är 0,1 procentenheter lägre än ett år tidigare.

¹ Löptiden mätt som duration. Genomsnitt av årets månadsmedelvärden.

² Som en följd av de nya beräkningsprinciperna ändrades riktvärdena för den reala kronskuldens andel. Den faktiska skuldsammansättningen ändrades däremot inte.

Fortsatt högt förtroende hos investerare Riksgäldens upplåningsverksamhet fick goda betyg av såväl återförsäljare som investerare i årets undersökning av TNS Sifo Prospera (nedan Prospera). Liksom tidigare rankas Riksgälden högt för sin transparens jämfört med andra skuldkontor. Det höga förtroendet bidrar till en stabil efterfrågan på svenska statspapper, vilket i sin tur håller nere statens lånekostnader.

Återförsäljarnas förtroende för Riksgälden ökade 2015 och karakteriseras av Prospera som mycket högt. Det värderas till 4,2 på en skala mellan 1 och 5. Värderingen från såväl svenska som internationella investerare var 3,8, jämfört med 4,0 respektive 3,7 i den föregående undersökningen.

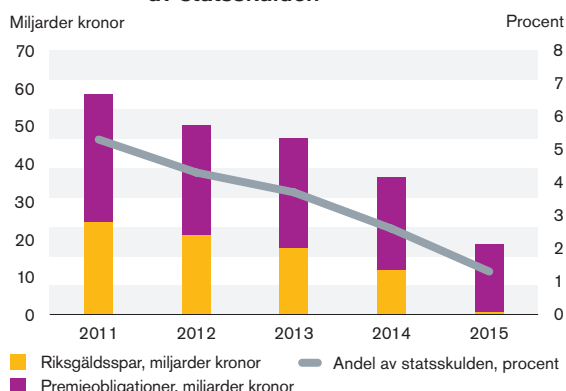
Prospera har genomfört undersökningen av förtroendet för Riksgälden sedan 2004. Mätningen syftar till att ge en bild av hur motparter och investerare värderar betydelsen av Riksgäldens strategier. Resultatet av mätningen visar också hur väl de uppfattar att Riksgälden lyckats uppfylla strategierna för att långsiktigt minimera kostnaderna.

En mer detaljerad redogörelse för resultatet av undersökningen ges i rapporten Underlag för utvärdering av statsskuldens förvaltning 2015.

Negativt resultat från privatmarknaden

Riksgälden lånar inte bara på den institutionella marknaden utan även från privatpersoner och andra mindre investerare som placerat pengar i premieobligationer och i Riksgäldsspar. Vid slutet av 2015 finansierade privatmarknaden 1,3 procent av statsskulden, vilket är en minskning med 1,3 procentenheter (se diagram 4).

Diagram 4 Privatmarknadens andel av statsskulden

Tabell 6 Besparing privatmarknadsupplåning

Miljoner kr	2011	2012	2013	2014	2015
Premieobligationer	130	126	81	71	33
Riksgäldsspar	11	4	17	0	-40
Summa besparing	142	129	97	71	-7

Upplåningen på privatmarknaden ökade kostnaden för statsskulden med 6,6 miljoner kronor 2015 (se tabell 6). Det kan jämföras med en kostnadsbesparing på 71 miljoner kronor föregående år. Det försämrade resultatet beror på att upplåningen gjordes till positiva räntor trots att motsvarande räntor på den institutionella marknaden var negativa (se förklaringar nedan). För femårsperioden 2011–2015 var den samlade kostnadsbesparingen (resultatet) 432,8 miljoner kronor.

Nya premieobligationer trots negativ ränta

Resultatet för premieobligationer minskade med 37,4 miljoner kronor till 33,4 miljoner kronor. Försämringen beror på att obligationerna som gavs ut under året såldes till en högre ränta än statsobligationer med motsvarande löptid. Det innebär att de nya premieobligationerna emitterades med förlust.

Riksgälden beslutade att ge ut premieobligationerna enligt plan trots förlust för att värna låneformen och främja försäljningen på sikt. En inställd emission när ett gammalt lån förfaller riskerar att minska kundstocken och därmed den framtida efterfrågan. För att hålla tillbaka kostnaderna gjorde Riksgälden ingen marknadsföringskampanj i samband med emissionerna 2015.

I april såldes premieobligation 15:1 med en löptid på knappt två år. Försäljningsvolymen uppgick till 1,3 miljarder kronor. Utloppningsräntan sattes till låga 0,1 procent, vilket fick till följd att den högsta vinsten sänktes från 1 miljon kronor till 100 000 kronor och att garantivinsten togs bort. Trots den låga räntan genererade emissionen en förlust på cirka 20 miljoner kronor eftersom räntan på motsvarande löptid för den institutionella upplåningen var negativ. Det var första gången en premieobligation såldes till en högre ränta än den alternativa upplåningen.

Premieobligation 15:2 såldes i november till samma villkor som premieobligation 15:1. Försäljningsvolymen uppgick till 1,5 miljarder kronor. Eftersom motsvarande marknadsränta fortfarande var negativ resulterade även denna emission i en förlust.

Riksgäldssparkonton med rörlig ränta avvecklade

Resultatet från Riksgäldsspar minskade med 40,2 miljoner kronor till -40,0 miljoner kronor. Orsaken är att Riksgälden, trots negativ reporänta, av konkurrensskäl valt att inte sätta negativ ränta på sparkontona.

Riksgälden beslutade i maj 2013 att Riksgäldsspar med rörlig ränta skulle vara avvecklat till årsskiftet 2015/2016. Under november 2015 betalades därför cirka 8 miljarder kronor tillbaka till kontohavarna. I slutet av året återstod cirka 120 miljoner kronor som inte kunnat betalas tillbaka. Det beror bland annat på att det saknas konton som det går att betala ut till. Arbetet med utbetalningarna fortsätter under 2016.

Konton med fast ränta stängdes för nyteckning redan i december 2012. Befintliga konton löper vidare till sina ursprungliga förfallodagar. Det återstår ca 7 500 konton till ett värde av ca 500 miljoner kronor. De sista kontona förfaller i slutet av 2020.

Krympande marknadsandel

Premieobligationer och Riksgäldsspar stod vid årets slut för 1,1 procent av räntesparmarknaden i Sverige (bankinlåning, räntefonder och privatobligationer). Det är en minskning med 1,2 procentenheter under året. Kraftigt minskade volymer i en växande marknad är den huvudsakliga förklaringen.

Förbättrat resultat från positionstagningen

Det samlade resultatet för den löpande positionstagningen var -3 miljoner kronor för 2015, jämfört med -126 miljoner kronor 2014. Valutapositioner bidrog positivt till resultatet, medan räntepositioner hade motsatt effekt. Resultatet av den interna positionstagningen var -47 miljoner kronor och de externa förvaltarnas resultat var +44 miljoner kronor.

Den interna löpande positionstagningen fokuserade framför allt på skillnaden i tillväxttakt och inflation mellan Europa och USA och hur denna skillnad påverkar penningpolitiken. ECB förde en fortsatt expansiv penningpolitik och började under året köpa obligationer. Federal Reserve gick åt andra hållet och höjde i december räntan för första gången sedan 2008. Åtgärderna ledde till en starkare dollar mot euron och en flackare räntekurva i USA (minskad skillnad mellan korta och långa räntor).

De externa förvaltarnas sammanlagda resultat var positivt även om spridningen mellan dem var stor. De externa förvaltarna hade likt den interna positionstagningen fokus på den penningpolitiska divergensen och dess implikationer. Positioner för en starkare amerikansk dollar, en flackare räntekurva, ett starkare brittiskt pund och en svagare australiensisk dollar bidrog positivt till resultatet.

Utvärdering över fem år

Resultatet för Riksgäldens positionstagning varierar mellan åren och utvärderas därför i femårsperioder. Under åren 2011–2015 var resultatet i genomsnitt -8 miljoner kronor per år för den samlade positionstagningen (se tabell 7).

Den externa förvaltningen bidrog med ett överskott på i genomsnitt 15 miljoner kronor per år. Den interna löpande förvaltningen resulterade i ett underskott på 73 miljoner kronor per år.

Tabell 7 Resultat för positionstagningen

Miljoner kronor	2011	2012	2013	2014	2015	Totalt	Genomsnitt
Intern positionstagning	88	-176	235	-216	-47	-117	-23
varav styrelsen	250	0	0	0 ¹	0	250	50
varav löpande	-163	-176	235	-216	-47	-365	-73
Extern positionstagning	-1	-24	-35	90	44	74	15
Totalt	86	-200	200	-126	-3	-42	-8

¹ Jämförelsetalet har ändrats jämfört med årsredovisningen 2014 med anledning av felaktig uppgift.

Fakta Positioner – ett led i strävan att sänka kostnaderna

Riksgälden har möjlighet att ändra skuldens löptid och fördelning mellan valutor baserat på bedömningar av framtida ränte- och växelkursrörelser. Sådana ändringar gör att Riksgälden bygger upp vad som kallas positioner. En vinst på positionerna minskar statens räntekostnader med samma belopp.

Riksgälden kan ta både valuta- och räntepositioner, men när det gäller räntor görs det uteslutande i utländska räntor. Regeringens årliga riktlinjer styr utrymmet för risktagandet. Större justeringar av skulden kan göras när Riksgälden bedömer att den möjliga avkastningen är stor i förhållande till

risken. Sådana positioner fattar styrelsen beslut om och tanken är att de kan vara mer långsiktiga. I den löpande interna positionstagningen tas normalt relativt små positioner.

Riksgälden anlitar externa förvaltare som komplement till den interna positionstagningen. Syftet är att diversifiera förvaltningen, att få en måttstock att utvärdera den interna positionstagningen mot och att få tillgång till extern expertis. Det förbättrar möjligheterna att nå målet att sänka kostnaderna för statsskulden.

Garantier och utlåning

Både garanti- och utlåningsverksamheten visade överskott vid slutet av 2015. Under året ställde Riksgälden ut ett nytt lån till Nordiska museet och arbetade bland annat med att ta fram avtal för ett lån till Ukraina och en kreditgaranti till en forskningsanläggning i Lund. Den svenska garantimodellen uppmärksammades positivt internationellt och Riksgälden fick i uppdrag att stötta Cypern i hanteringen av statliga garantier.

Uppgift och mål

Riksgälden ställer ut och förvaltar statliga garantier och lån på uppdrag av regeringen och efter beslut av riksdagen. Uppdraget innefattar att värdera de ekonomiska riskerna, sätta avgifter och bestämma villkor. I uppdraget ingår också att hantera de reservtillgångar som är kopplade till garanti- och utlåningsverksamheten. Riksgälden ska bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas.

Riksgälden ska även arbeta aktivt för att andra myndigheters garanti- och utlåningsverksamhet bedrivs på ett effektivt sätt och för att utveckla hanteringen i samverkan med de andra myndigheterna.

När Riksgälden ställer ut garantier och lån till låntagare utanför staten debiteras en försäkringsmässig avgift. Intäkterna från avgifter ska på lång sikt täcka kostnaderna för administration och kreditförluster i verksamheten. Detta innebär att den statliga garanti-givningen och utlåningen förväntas vara självfinansierade över tid.

I redovisningen jämförs reservtillgångar med förväntade förluster för att visa om det finns ett över- eller underskott i verksamheten.¹

Reservtillgångarna består av:

- räntebärande konton i Riksgälden dit avgifter som ska täcka förluster förs (reservkonton)
- värdet på de tillgångar, i form av panter eller liknande, som Riksgälden tagit över till följd av att en lån- eller garantitagare inte kunnat fullgöra sina åtaganden
- det beräknade nuvärdet av avtalade avgifter som ska betalas till respektive reservkonto i framtiden.

Förväntad förlust är ett statistiskt mått för de kreditförluster som beräknas kunna uppstå på grund av att garanti- eller låntagaren med en viss sannolikhet inte kommer att fullgöra sitt åtagande. Den förväntade förlusten omprövas löpande under garantins eller lånets löptid.

Garantier och lån redovisas var för sig. Riksgälden hanterar också ett antal lån med villkorad återbetalning. Dessa omfattas inte av samma regelverk som den övriga utlåningen och redovisas därför separat.

Utestående garantier minskade

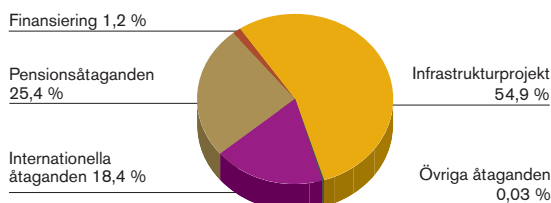
Vid slutet av 2015 hade Riksgälden utestående garantier på totalt 33,7 miljarder kronor, jämfört med 34,7 miljarder kronor ett år tidigare.² Minskningen beror främst på att kreditgarantin till Öresundsbro Konsortiet, det enskilt största åtagandet, krympte till följd av att konsortiets skulder minskade. Fördelningen av åtagandena framgår av diagram 5.

¹ Verksamhetens intäkter och kostnader redovisas i avsnittet Kostnader och anslag.

² Exklusive insättningsgarantin och investerarskyddet. Dessa hanteras och redovisas separat, se avsnittet Finansiell stabilitet.

Diagram 5 Garantiåtaganden

Garantier för 33,7 miljarder kronor per 31 december 2015, procentuell fördelning

Inga nya garantier tillkom under året. Däremot fick Riksgälden i uppdrag att ta fram ett avtal om en kreditgaranti till European Spallation Source ERIC (ESS). Garantin får uppgå till högst 600 miljoner kronor och gäller ett överbrygningslån från 2016 till och med som längst 2022. ESS är ett konsortium som upprättats av ett antal europeiska länder för att bygga och driva en anläggning i Lund för forskning inom neutronspridning. Medlemsländerna ska finansiera anläggningen, men under en del av byggnationsfasen behövs det överbrygningslån som staten kommer att garantera.

Ett annat uppdrag under 2015 var att bistå Näringsdepartementet i utformningen av ett kreditgarantiprogram för mjölkföretag. Programmet skulle innebära att de mjölkföretag i Sverige som under senare år har gjort väsentliga investeringar i ökad mjölkproduktion gavs en möjlighet att ta upp lån med statliga kreditgarantier. I oktober meddelade regeringen att den beslutat att inte gå vidare med garantiprogrammet.

Mindre överskott i garantiverksamheten

Garantiverksamhetens reservtillgångar var vid årets slut 996 miljoner kronor, medan de förväntade förlusterna var 836 miljoner kronor (se tabell 8). Överskottet krympte under året eftersom tillgångarna minskade mer än de förväntade förlusterna.

Tabell 8 Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster

31 december, miljoner kronor	2013	2014	2015
Utestående garantier	34 606	34 652	33 704
Tillgångar	1 704	1 642	996
Reservkonto	286	289	334
Värdering fordringar	1 380	1 306	627
Förväntade framtida avgifter för förväntad förlust	38	47	36
Förväntade förluster	806	909	836
Skillnad mellan tillgångar och förväntade förluster	898	733	160

Tillgångarna minskade

Reservtillgångarna i garantiverksamheten minskade med 646 miljoner kronor under året. Det förklaras framför allt av att värdet sjönk på de tillgångar som uppkom när Riksgälden infriade kreditgarantin för Saab Automobile AB:s lån i Europeiska investeringsbanken i samband med bolagets konkurs 2011. Dessa tillgångar består av dels en fordran på konkursboet, dels en fordran som avser aktierna i Orio AB (tidigare Saab Automobile Parts AB) som var ställda som säkerhet för garantin.

Efter att Riksgälden hade infriat garantin om motsvarande 2,1 miljarder kronor tog staten 2012 över Orio. Ägandet av aktierna ligger nu hos Kammarkollegiet, medan enheten för statlig bolagsförvaltning inom Näringsdepartementet sköter förvaltningen av bolaget. Riksgäldens roll är sedan 2012 att redovisa värdet på den inomstatliga fordran, vilket baseras på beräkningar av en extern oberoende part.

All utdelning från Orio och köpeskillingen från en eventuell försäljning av bolaget ska tillfalla Riksgäldens reservkonto för garantiverksamheten. Under 2015 var utdelningen från Orio till reservkontot 35 miljoner kronor.

Totalt ökade behållningen på reservkontot med 44 miljoner kronor till 334 miljoner kronor 2015. Förutom utdelningen från Orio bidrog även inbetalade garantiavgifter till ökningen.

De förväntade framtida avgifterna för garantiverksamheten minskade med 11 miljoner kronor till 36 miljoner kronor. Minskningen beror på att en del av de tidigare förväntade avgifterna betalades in under 2015.

Lägre förväntade förluster

De förväntade förlusterna i garantiverksamheten minskade med 73 miljoner kronor under 2015. Den främsta förklaringen är att kreditgarantin till Öresundsbro Konsortiet krympte till följd av en lägre skuldsättning i konsortiet.

Utlåningen minskade något

Riksgäldens utlåning till låntagare utanför staten (exklusive lån med villkorad återbetalning) uppgick till 10,9 miljarder kronor i slutet av 2015. Det är en liten minskning jämfört med året innan. Förändringen beror framför allt på att en förstärkning av kronan mot euron minskade utlåningen till Irland mätt i kronor. Fördelningen av åtagandena inklusive lån med villkorad återbetalning framgår av diagram 6.

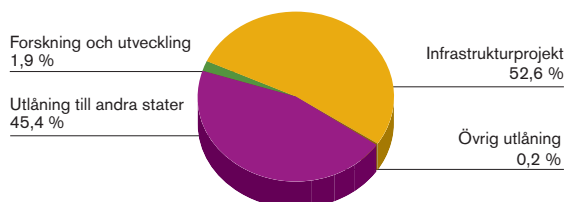
Riksgälden ställde under året på uppdrag av regeringen ut ett lån på 20 miljoner kronor till stiftelsen Nordiska museet. Lånet har en löptid på högst 15 år

och avser bland annat finansiering av en klimatanpassning av museets arkiv.

Dessutom bistod Riksgälden regeringen i arbetet med att ta fram ett avtal om lån till Ukraina. Avsikten är att lånet ska kopplas till Internationella valutafondens lån till landet och betalas ut i takt med att nödvändiga reformsteg tas i ekonomin.

Diagram 6 Utlåning till låntagare utanför staten

Utlåning till låntagare utanför staten inklusive lån med villkorad återbetalning 12,2 miljarder kronor per 31 december 2015, procentuell fördelning

Ökat överskott i utlåningsverksamhet

Utlåningsverksamhetens tillgångar uppgick till 777 miljoner kronor vid slutet av 2015, medan de förväntade förlusterna var 326 miljoner kronor (se tabell 9). Överskottet ökade med 36 miljoner kronor under året eftersom de förväntade förlusterna minskade.

Tabell 9 Utestående lån till låntagare utanför staten, tillgångar och förväntade förluster¹

31 december, miljoner kronor	2013	2014	2015
Utestående lån	12 326	11 008	10 935
Tillgångar	1 083	778	777
Reservkonto	0 303	456	516
Förväntade framtida avgifter för förväntad förlust	780	322	261
Förväntade förluster	651	363	326
Skillnad mellan tillgångar och förväntade förluster	432	415	451

¹ Exklusive lån med villkorad återbetalning

Oförändrade tillgångar

Reservtillgångarna i utlåningsverksamheten var i stort sett oförändrade. Behållningen på reservkontot var 516 miljoner kronor, medan de förväntade framtida avgifterna var 261 miljoner kronor.

Lägre förväntade förluster

De förväntade förlusterna i utlåningsverksamheten minskade med 37 miljoner kronor under 2015. Det förklaras främst av den kortare återstående löptiden i utlåningen.

Lån med villkorad återbetalning

Riksgälden hanterar också ett antal lån med villkorad återbetalning. Dessa så kallade royaltylån har inte

någon vanlig amorteringsplan, utan återbetalningen av lånen bestäms av hur verksamheten som lånen finansierar utvecklas. Återbetalningen till staten kan alltså bli större eller mindre än det ursprungliga lånet. Eftersom royaltylånen inte omfattas av förordningen (2011:211) om utlåning och garantier redovisar Riksgälden inte någon förväntad förlust för dem. Däremot redovisas eventuella nedskrivningsbehov.

Utlåningen med villkorad återbetalning inkluderar ett lån på 1 miljard kronor till A-Train AB, som byggt och driver trafiken på Arlandabanan. Dessutom ingår ett antal royaltylån som delfinansierat forskning och utveckling av komponenter till civilflygplan. De sistnämnda uppgick i slutet av 2015 till 225 miljoner kronor, jämfört med 306 miljoner kronor ett år tidigare. Minskningen beror på inbetalda royalties och subventioner från anslag.

Royaltylånen till flygkomponentprojekten är delvis subventionerade, vilket betyder att en del av Riksgäldens finansiering och administration av lånen täcks av anslag. Resten ska täckas av den andel av intäkterna från komponenterna som Riksgälden får (royaltyn). Om Riksgälden bedömer att royalties och anslag inte kommer täcka finansieringen av respektive lån görs en nedskrivning. Vid slutet av 2015 fanns inget sådant nedskrivningsbehov.

Inbetalda royalties och anslag från ett av lånen – till flyg- och försvarskoncernen Saab AB – överskred under året storleken på det ursprungliga lånet plus kostnaderna för lånet. Den överskjutande delen fördes till inkomsttitel på statens budget. Riksgälden bedömer att lånet kommer fortsätta generera intäkter under ett antal år framöver.

Outnyttjad låneram till Svensk Exportkredit

Svensk Exportkredit utnyttjade inte den låneram om 80 miljarder kronor som Riksgälden på uppdrag av regeringen gjort tillgänglig för bolaget. Låneramen löpte ut den 31 december 2015. Riksdag och regering har fattat beslut om att förlänga låneramen till att gälla även för år 2016. Den kommer då att uppgå till 125 miljarder kronor.

Riksgäldens arbete inom samverkansuppdraget

Inom ramen för Riksgäldens uppdrag att utveckla och samordna hanteringen av statens garantier och lån fortsatte arbetet med att stötta Sida i garantifrågor under 2015. Riksgälden bistod bland annat med rådgivning, prissättning och värdering av garantier som används i det svenska utvecklingssamarbetet.

I samordningsrollen ingår också att ta fram underlag för statens samlade garantigivning och utlåning till årsredovisning för staten. Riksgälden gör även en riskanalys för statens samlade garanti- och låneportfölj som lämnas till regeringen i mars varje år.

Fakta Internationellt intresse för Riksgäldens garantikompetens

Under året uppmärksammades Riksgäldens kompetens på garantiområdet av omvärlden. Bland annat kontaktade den del av Europeiska kommissionen som arbetar med stöd till strukturreformer (SRSS) Riksgälden med en förfrågan om stöd till den cypriotiska staten. Uppdraget innefattar att stötta Cypern i frågor som rör kreditriskvärdering, uppföljning och rapportering av garantier.

I Världsbankens regi medverkade Riksgälden i en serie webbaserade seminarier med deltagare från bland annat Colombia, Indonesien, Sydafrika och Turkiet. Sverige är en av fallstudierna i en rapport om hantering av risker i statliga garantier som Världsbankens forskningsavdelning ska publicera. Världsbanken planerar att presentera rapporten under ett webbseminarium med upp till 200 deltagare från 50 länder.

Även OECD uppmärksammade Riksgälden, som bidrog med ett avsnitt om den svenska garantimodellen i rapporten "Contingent Liabilities and Public Debt Management". Grunden i den svenska garantimodellen är robusta principer och regelverk som styr beslut om att ställa ut garantier och medför att risker synliggörs och hanteras.

Finansiell stabilitet

Riksgäldens arbete under 2015 var inriktat på förberedelser för att axla rollen som Sveriges resolutionsmyndighet. Det nya uppdraget innebär ansvar för både planering och hantering av banker i kris. Stödåtgärderna från krisåren 2008–2009 avslutades under året i och med att det sista lånet inom garantiprogrammet för banker och bolåneinstitut betalades tillbaka. Inom insättningsgarantin arbetade Riksgälden med att möta kommande lagändringar som bland annat innebär snabbare utbetalning vid ersättningsfall.

Uppgift och mål

Riksgälden ansvarar för statens bankkrishantering och förebyggande stöd. Målet är att värna den finansiella stabiliteten och samtidigt minimera statens kostnader för eventuella stödåtgärder. Under 2015 och fram till och med januari 2016 innebar uppdraget att vara stödmyndighet enligt lagen om statligt stöd till kreditinstitut som infördes 2008. I uppdraget ingick att vid behov utforma stödåtgärder för att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet.

Från och med den 1 februari 2016 är Riksgälden Sveriges resolutionsmyndighet med ansvar för det nya regelverk för krishantering som till stora delar ersätter bankstödslagstiftningen från 2008 (se faktaruta på sidan 22). Riksgälden är alltså även stödmyndighet, i enlighet med en ny lag om

förebyggande statligt stöd som även den började gälla den 1 februari 2016. Förutsättningarna för att ge förebyggande statligt stöd till livskraftiga kreditinstitut är dock mer begränsade med den nya lagen.

Riksgälden är också garantimyndighet enligt lagen om insättningsgaranti och lagen om investerarskydd. Uppdraget är att bidra till ett starkt konsumentskydd genom att hantera insättningsgarantin och investerarskyddet med hög servicenivå och till låga kostnader. Insättningsgarantin motverkar risken för allvarliga störningar i det finansiella systemet genom att den skapar trygghet för insättarna och minskar risken för uttagsanstörningar.

Riksgälden ska tillsammans med Finansdepartementet, Finansinspektionen och Riksbanken verka för att det finansiella systemet är stabilt. Det är ett viktigt uppdrag eftersom en allvarlig störning i systemet kan medföra stora kostnader för samhället, till exempel i form av lägre tillväxt och ökad arbetslöshet.

Riksgäldens huvudsakliga uppgifter för att bidra till finansiell stabilitet är att hantera fallerande institut och ansvara för insättningsgarantin.

Förberedelser för ansvar som resolutionsmyndighet

Regeringen meddelade i mars 2015 att Riksgälden får ansvaret för både förberedelser och hantering av fallerande institut (banker, andra kreditinstitut och värdepappersbolag) när lagen om resolution träder i kraft (vilket skedde i februari 2016). Den nya rollen innebär ett utvidgat ansvar, framför allt i och med uppgiften att planera hur enskilda institut ska kunna hanteras om de hamnar i kris och att Riksgälden även får utökade befogenheter att använda i ett krisläge. Se vidare i faktarutan på sidan 22.

Fakta Resolution – ny krishantering

Bakgrunden till det nya regelverket är att det under finanskrisen 2008–2009 blev tydligt – inte minst genom investmentbanken Lehman Brothers fall – att det behövs ett gemensamt ramverk för att hantera problemfyllda institut vid sidan om det vanliga konkursförfarandet.

Genom de nya reglerna skapas ett särskilt förfarande för att hantera ett institut i kris utan att försätta det i konkurs. Förfarandet kallas resolution och kommer att användas för institut som bedöms vara viktiga för den finansiella stabiliteten och därmed inte bör försättas i konkurs. Syftet är att staten ska kunna hantera fallerande institut utan att det medför stora störningar i det finansiella systemet och utan att skattebetalarna bär kostnaden.

Resolution innebär att staten tar kontroll över problemdrabbade institut för att rekonstruera eller avveckla dem under ordnade former. Under processen hålls hela eller delar av institutet öppet så att insättare och andra kunder har tillgång till sina konton och övriga tjänster. Förlusterna hanteras genom att institutets aktie- och fordringsägare får

sina innehav nedskrivna och/eller konverterade till aktiekapital (så kallad skuldnedskrivning eller bail-in). Vanliga insättare påverkas däremot inte av skuldnedskrivning.

Med det nya regelverket får Sverige en i stora delar ny ordning för att hantera institut i kris. Förutom att hantera uppkomna kriser kommer Riksgälden att göra upp planer för att vara förberedd om ett institut får problem. Det innefattar bland annat att ta fram en så kallad resolutionsplan för varje institut och besluta om krav på hur mycket nedskrivningsbara skulder institutet ska ha. Riksgälden kommer även att ta ut särskilda resolutionsavgifter från instituten.

Principerna för resolution har lagts fast på global nivå och därefter förhandlats fram i större detalj inom EU. Resolutionsregelverket baseras på EU:s kris-hanteringsdirektiv som antogs under 2014. De nya reglerna ersätter i stora delar den bankstödslagstiftning som infördes i Sverige under finanskrisen 2008. Även om de två regelverken skiljer sig åt i vissa avseenden har de samma grundläggande syfte: att värna den finansiella stabiliteten.

Riksgälden arbetade under året med att förbereda för de nya uppgifterna. Bland annat rekryterades nya medarbetare och en chef till avdelningen för finansiell stabilitet och konsumentskydd (se vidare i avsnittet Medarbetare och kompetens).

Under hösten intensifierades förberedelsearbetet bland annat genom att Riksgälden bjöd in till bilaterala möten med de tio största instituten för att inleda dialog och beskriva planeringsarbetet. I december samlade Riksgälden cirka 70 representanter från elva länder och EU-institutioner för ett första möte om hur samverkan kring resolutionsplanerna för de svenska storbankerna ska ske. Riksgälden ansvarar för att upprätta planerna för de svenska storbankerna, men de ska beslutas gemensamt inom resolutionskollegiet med representanter från bland annat resolutionsmyndigheter, tillsynsmyndigheter och centralbanker i de länder där bankerna har verksamhet.

Styrelsens förberedelsearbete har till stor del rört diskussioner och klargörande avseende ansvarsfördelningen mellan styrelsen och Resolutionsdelegationen samt finansieringen av det nya uppdraget som resolutionsmyndighet.

Det pågick även ett förberedande arbete kring att bestämma modeller för att bedöma institutens resolutionsbarhet och fastställa minimikravet på eget kapital och nedskrivningsbara skulder (MREL). Riksgälden tog dessutom fram föreskrifter om resolution och arbetade med processfrågor gällande

framställandet av resolutionsplaner, informationsinsamling och modell för resolutionsavgifter.

Stödåtgärder från krisen 2008–09 avslutade

Under 2015 avslutades de stödåtgärder från den senaste finanskrisen som Riksgälden ansvarat för. Åtgärderna innefattade dels de garanti- och kapitaltillskottsprogram som regeringen beslutade om under krisåren, dels förberedelser och hantering av det särskilda stödet till Carnegie Investment Bank AB (Carnegie). Syftet med åtgärderna var att lindra effekterna av den globala finanskrisen för svenska hushåll och företag.

Sista lånet i garantiprogrammet återbetalt

Garantiprogrammet för banker och bolåneinstitut avvecklades helt i och med att det sista garanterade lånet betalades tillbaka i maj 2015. Sammantaget gav programmet staten ett överskott på 5,9 miljarder kronor. Det beror på att de banker och bolåneinstitut som deltog i programmet betalade avgifter till Riksgälden, samtidigt som ingen garanti behövde infrias.

Garantiprogrammet sattes upp för att underlätta bankernas och bolåneinstitutens upplåning under finanskrisen 2008–2009 och därmed ge bättre förutsättningar för företag och hushåll att låna pengar.

Staten hade som mest utestående garantier på 354 miljarder kronor till sex banker och bolåneinstitut (i juni 2009).

Stabilitetsfonden

Den fond som finansierar statens stödsatser hade vid slutet av 2015 en behållning på cirka 56 miljarder kronor. Stabilitetsfonden, som utgörs av ett konto i Riksgälden, har sedan 2009 tillförts årliga stabilitetsavgifter och avgifter från de institut som deltagit i garantiprogrammet. Dessutom har överskott från den särskilda hanteringen av Carnegie under krisen och deltagandet i Nordeas nyemission 2009 tillförts fonden.

Under 2015 var stabilitetsavgifterna 3,5 miljarder kronor. Dessutom tillfördes 41 miljoner kronor från vinstdelning i Carnegie samt debiterades -135 miljoner kronor i ränta.

I och med att den nya lagen om resolution träder i kraft ersätts stabilitetsavgiften med en ny avgift, den så kallade resolutionsavgiften. Stabilitetsfonden finns kvar för att finansiera eventuella åtgärder som genomförs inom ramen för lagen om förebyggande statligt stöd. En del av fondens behållning förs dock över till den nya resolutionsreserven, som ska användas för att finansiera resolutionsåtgärder.

Vinstdelning från Carnegie

Som ett led i hanteringen av finanskrisen 2008 tog Riksgälden över banken Carnegie. Några månader efter övertagandet såldes Carnegie till Altor och Bure och som en del av köpeskillingen avtalades om två vinstdelningsarrangemang. Dessa innebär att Riksgälden har rätt till en del av de återvinningar Carnegie gör från två problemdrabbade kreditportföljer.

Inklusive vinstdelningen för 2015 har hanteringen av Carnegie hittills gett ett överskott på 306 miljoner kronor till staten.

Insättningsgarantin och investerarskyddet

Riksgälden arbetade under året framför allt med förberedelser för att möta de nya regler för insättningsgarantin som är under framtagande. Det handlar bland annat om att kunna betala ut ersättning snabbare. Inom investerarskyddet togs de återstående avgifterna efter konkursen i CTA Lind & Co Scandinavia AB (CTA) ut av berörda institut.

Insättningsgarantin träder in när ett institut går i konkurs eller efter ett beslut av Finansinspektionen. Investerarskyddet träder in när ett institut går i konkurs och det visar sig att kunderna inte längre har tillgång till sina värdepapper eller pengar. Under 2015 inträffade inga händelser som utlöste insättningsgarantin eller investerarskyddet.

Fakta Nya EU-regler för insättningsgarantin ger starkare skydd

Insättningsgarantin skyddar sparande på konto om ett finansiellt institut försätts i konkurs eller av andra skäl inte kan betala ut pengarna. Det maximala ersättningsbeloppet är motsvarande 100 000 euro per person och institut.

Under 2016 genomförs ändringar i insättningsgarantin som bland annat innebär att insättarna ska få ersättning utbetald snabbare. Lagändringarna följer av ett omarbetat EU-direktiv som syftar till att harmonisera och stärka konsumentskyddet för insättningar.

Lagändringarna, som föreslås träda i kraft den 1 juli 2016, innebär bland annat att:

- pengarna görs tillgängliga snabbare vid ett ersättningsfall (inom sju arbetsdagar i stället för nuvarande 20 arbetsdagar)
- informationen till spararna förbättras
- högre ersättning än motsvarande 100 000 euro kan medges om insättningen är hänförlig till särskilda transaktioner, till exempel försäljning av bostad
- de avgifter som betalas in i större utsträckning ska baseras på institutens risknivå.

För Riksgälden innebär de ändrade reglerna att rutinen för utbetalning vid ersättningsfall måste automatiseras ytterligare och anpassas. När det gäller avgiften måste Riksgälden ta fram en ny modell med fler riskindikatorer enligt riktlinjer från Europeiska bankmyndigheten (Eba).

Fortsatt arbete för snabbare utbetalning av insättningsgarantin

Under 2016 kommer nya gemensamma EU-regler för insättningsgarantin att införas i svensk lag. De innebär bland annat att ersättning ska göras tillgänglig för insättarna inom sju arbetsdagar, i stället för att som nu betalas ut inom 20 arbetsdagar. För att leva upp till de nya reglerna krävs en hög grad av automatisering i utbetalningsrutinen. Under 2015 arbetade Riksgälden därför med att utveckla systemstödet för utbetalningar vid ersättningsfall.

Drygt hälften känner till insättningsgarantin

En förutsättning för att insättningsgarantin ska bidra till finansiell stabilitet är att allmänheten vet att skyddet finns och har förtroende för det. Riksgälden låter därför TNS Sifo göra en årlig undersökning av känslan, kunskapen och förtroendet.

Resultatet av undersökningen 2015 visade att 51 procent av de tillfrågade känner till att det finns ett skydd för insättningar. Motsvarande resultat

föregående år var 55 procent. Förändringen är inte statistiskt säkerställd.

Av de tillfrågade som känner till skyddet svarade 88 procent att de har ganska eller mycket stort förtroende för insättningsgarantin. När det gäller förtroendet för Riksgälden svarade 74 procent av samtliga tillfrågade att de har ganska eller mycket stort förtroende.

Insättningsgarantifonden ökade

Alla institut som omfattas av insättningsgarantin betalar en årlig avgift till Riksgälden. De medel som betalas in förs till en fond som förvaltas av Kammarkollegiet på uppdrag av Riksgälden.

Den 31 december 2015 uppgick fondens marknadsvärde till 35,2 miljarder kronor. Det motsvarar 2,3 procent av de garanterade insättningarna per den 31 december 2014 på totalt 1 501 miljarder kronor. Sverige uppfyller därmed med råge minimikravet (0,8 procent) på fondens storlek i det nya EU-direktivet.

Under 2015 ökade fondens behållning med 1,4 miljarder kronor. Årets avgiftsuttag inbringade cirka

1,5 miljarder kronor, medan marknadsvärdet av fondens innehav minskade med 116 miljoner.

Återstående avgifter för ersättningsfallet CTA fakturerades

När CTA försattes i konkurs 2004 trädde investerarskyddet in. Kostnaderna för ersättningsfall inom investerarskyddet finansieras av avgifter som betalas i efterhand av de institut som vid tidpunkten för konkursen tillhör skyddet. Under 2015 tog Riksgälden ut de sista avgifterna för CTA-fallet, cirka 9,5 miljoner kronor. Tidigare hade 143 miljoner kronor fakturerats berörda institut.

Att avgiftsuttaget dragit ut på tiden beror bland annat på att lagreglerna om hur avgifter ska beräknas är otydliga och att det förts rättsprocesser om fördelningen av avgifterna. I november 2014 avgjordes processerna till Riksgäldens fördel. Det innebär att den avgiftsmodell Riksgälden tagit fram kunde användas för att fördela de resterande kostnaderna mellan de berörda instituten i CTA-fallet.

Fakta Finansiell stabilitet – ansvarsfördelningen i Sverige

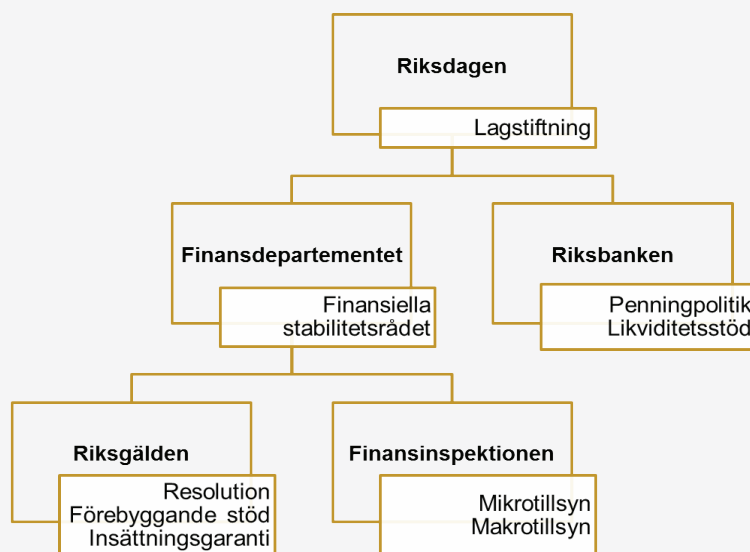
En viktig förutsättning för att samhällsekonomin ska fungera är att det råder finansiell stabilitet. Det innebär bland annat att det alltid ska vara möjligt att göra betalningar och att låna och placera pengar. Dessa tjänster brukar räknas som några av det finansiella systemets grundläggande funktioner.

I Sverige ansvarar Finansdepartementet, Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgälden tillsammans för att hålla det finansiella systemet stabilt. De deltar alla i Finansiella stabilitetsrådet, som är ett mötesforum för att diskutera läget på

finansmarknaderna och behovet av åtgärder för att motverka att finansiella obalanser byggs upp.

Stabilitetsrådet har normalt möten två gånger om året, men vid en finansiell kris ska deltagarna i rådet träffas oftare för att diskutera vilka åtgärder som behövs för att hantera krisen.

Stabilitetsrådet fattar inga beslut. Det gör regeringen och myndigheterna självständigt inom sina respektive ansvarsområden. Bilden nedan visar hur uppdragen inom finansiell stabilitet är fördelade.

Riskhantering

Riksgälden genomförde under 2015 åtgärder för att förstärka riskhanteringen och aktiviteter för att minska den operativa risknivån på flera områden, bland annat inom IT-miljön. När det gäller finansiella risker blev känsligheten för växelkursförändringar något lägre i och med att valutaexponeringen i statsskulden reducerades.

Uppgift och mål

Målet för riskhanteringen är att, utöver vad som anges i regeringens riktlinjer, sträva efter att uppnå marknadspraxis när det är relevant. Riksgälden ska identifiera, hantera och ha interna instruktioner för de huvudsakliga riskerna i verksamheten. Hanteringen av finansiella och operativa risker ska uppfylla de för verksamheten relevanta krav som ställs i lagar som gäller finansiella företag och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd.

Riskhantering är en central del i Riksgäldens verksamhet. En god förmåga att hantera risker förbättrar förutsättningarna för att nå uppsatta mål och undvika onödiga kostnader. Riskhanteringen stödjer även kontroll och uppföljning av verksamheten. Riksgälden arbetar därför systematiskt med att kartlägga, åtgärda och följa upp risker. Riskhanteringen bygger på vedertagna mått, metoder och modeller.

I enlighet med relevant marknadspraxis utgår Riksgäldens riskhantering från en tydlig ansvarsfördelning. Styrelsen är ytterst ansvarig för att styra och följa upp verksamhetens risker. Riksgäldsdirektören ansvarar för att förvaltningen sker inom de ramar styrelsen satt upp. Avdelningscheferna ansvarar i sin tur för den löpande riskhanteringen inom den egna verksamheten.

Riskenheten, som leds av riskchefen, ansvarar för den oberoende riskkontrollen genom identifiering, övervakning och analys av risker samt riskrapportering till riksgäldsdirektören. Internrevisionen, som är direkt underställd styrelsen, ansvarar för att utvärdera den samlade riskhanteringen.

Åtgärder för förstärkt riskhantering

Under 2015 genomfördes åtgärder för att förstärka riskhanteringen. En riskkommitté inrättades under riksgäldsdirektören för diskussion och information kring risker och Riksgäldens risknivå. Dessutom tydliggjordes riskchefens möjlighet att rapportera direkt till riksgäldsdirektören i frågor som rör löpande iakttagelser kring Riksgäldens risker.

En inventering slutfördes under året för att bedöma i vilken utsträckning Riksgälden följer de krav på riskhantering som är relevanta för verksamheten (se faktaruta på sidan 26). Resultatet visar att Riksgälden till allra största delen följer de relevanta reglerna. För de regler som bedömts som relevanta för Riksgälden men ännu inte uppfylls, bör merparten kunna uppfyllas under 2016.

Fakta Utgångspunkter för Riksgäldens riskhantering

Enligt regleringsbrevet ska Riksgäldens riskhantering "[...] sträva efter att uppnå marknadspraxis. Riksgäldskontoret ska se till att hanteringen av finansiella och operativa risker uppfyller de för verksamheten relevanta krav som ställs i lagstiftning gällande finansiella företag och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd".

Utgångspunkten för tolkningen av detta uppdrag måste tas i att Riksgälden är en myndighet under regeringen. Verksamheten regleras av lagar och förordningar, inklusive förordning med instruktion för Riksgälden som regeringen beslutar. Regeringen styr därutöver sina myndigheter med hjälp av årliga regleringsbrev, som i detalj anger mål, uppdrag och villkor för verksamheten.

Förutom mer traditionell myndighetsutövning bedriver Riksgälden i sin roll som statens centrala finansförvaltning finansiellt inriktad verksamhet.

Förutom operativa risker möter Riksgälden främst inom statsskuldsförvaltningen även finansiella risker. Riksgälden använder här i stort samma instrument, modeller och metoder som andra finansiella aktörer och exponeras därför för liknande risker som dessa.

Som statlig myndighet har dock Riksgälden andra mål för verksamheten, andra avnämare och andra förutsättningar att hantera risker än privata aktörer. De skäl som gör att finansiella företag har särskilda krav på kapital- och likviditetsbuffertar är till exempel inte giltiga för en statlig myndighet. Riksgälden har heller inga funktioner i likhet med finansiella företag där regler inriktade på konsumentskydd är helt relevanta.

Bedömningar av vilka delar av regelverken för finansiella företag som är relevanta för Riksgäldens verksamhet görs därför selektivt, med hänsyn till Riksgäldens särskilda ställning och uppdrag.

Riksgäldens huvudsakliga risker

Risk definieras som en potentiell negativ påverkan på verksamheten. I begreppet ingår dels sannolikheten för att en händelse inträffar, dels den påverkan

händelsen skulle kunna få på verksamheten och ytterst på Riksgäldens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag. De finansiella riskerna består av dels marknadsrisk, dels kreditrisk.

Fakta Beskrivning av Riksgäldens huvudsakliga risker

Risiktyp	Definition	Uppstår inom
Marknadsrisk	Risken att priserna på marknaden rör sig på ett ofördelaktigt sätt. Ränterisk och valutarisk är olika former av marknadsrisk.	Främst inom statsskuldsförvaltningen i samband med upplåning och förvaltningen av statsskulden samt vid förvaltning av avgiftsmedel från insättningsgarantin inom processen Finansiell stabilitet och konsumentskydd.
Kreditrisk	Risken att motparten i en transaktion inte fullgör sina förpliktelser. Avvecklingsrisk, motpartsrisk, landrisk, koncentrationsrisk och systemrisk ingår i kreditrisk.	Statsskuldsförvaltningen i samband med korta placeringar i likviditetsförvaltningen och genom derivataffärer, inom statens likviditetsstyrning och garanti- och utlåningsverksamheten. Inom garanti- och utlåningsverksamheten har Riksgälden dock en begränsad möjlighet att styra kreditrisken eftersom garantier och krediter är baserade på beslut av riksdag och regering.
Operativ risk	Risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser.	Hela Riksgäldens verksamhet.
Säkerhetsrisk	Risker inom områdena informationssäkerhet, kontinuitetsplanering, fysisk säkerhet och säkerhetsskydd. Dessa hanteras inom ramen för den operativa riskhanteringen.	Hela Riksgäldens verksamhet.

Marknadsrisker i statsskuldsförvaltningen

Marknadsriskerna påverkades under 2015 av den minskning av valutaexponeringen i statsskulden som påbörjades vid årsskiftet 2014/2015. Baserat på fasta växelkurser, i enlighet med regeringens riktlinjer, var minskningen 28 miljarder kronor under 2015, vilket placerade Riksgälden nära det av regeringen maximalt tillåtna minskningsbeloppet på 30 miljarder kronor. Skuldens känslighet för växelkursförändringar blev därmed något lägre.

Vid minskning av valutaexponering uppstår dock risk att valutaväxlingarna sker till ogynnsamma växelkursnivåer. I det korta tidsperspektivet kontrolleras denna risk genom att växlingarna ska genomföras i så jämn takt som möjligt. Syftet är att undvika att växlingarna koncentreras till tidsperioder med tillfälligt ogynnsamma växelkurser.

Under året bedömde marknaden tidvis risken för att Grekland skulle lämna euron som hög, vilket medförde marknadsoro. Riksgälden följde utvecklingen och säkerställde att beredskap fanns för att hantera en sådan situation. Dock bedömdes risken vara liten att ett grekiskt utträde skulle få direkta konsekvenser på Riksgäldens verksamhet. Bland annat genomfördes stresstest av den löpande positionstagningen som pekade på en begränsad påverkan.

Risken i den löpande positionstagningen minskade under 2015 då Riksgälden tilldelade den interna förvaltningen ett mindre utrymme för att ta positioner jämfört med tidigare år. Riksgäldens riskutnyttjande av Value at Risk (VaR)-mandatet var dock något högre än under 2014 och blev i medeltal 12 procent av det utrymme som tilldelats av regeringen. Anledningen är den säkring av schweiziska räntor som beslutades av styrelsen i december 2014 (se vidare i rapporten Underlag för utvärdering av statsskuldens förvaltning 2015).

Riksgälden testar VaR-modellen tre gånger per år för att kontrollera att modellens statistiska uppskattning av möjliga framtida förluster är tillfredsställande, så kallad back testing. Testerna under 2015 visade att modellen fyllde sitt syfte.

Kreditrisker i statsskuldsförvaltningen

Under 2015 inträffade inga väsentliga händelser som fick påverkan på Riksgäldens kreditrisk. Motpartsrisken påverkades dock av att ett antal motparter fick ändrade kreditbetyg (både höjda och sänkta).

Två motparter fick sina kreditbetyg sänkta till under Riksgäldens lägsta tillåtna nivå (A-). Riksgälden valde ändå att behålla de utestående affärerna med dessa motparter baserat på en avvägning mellan kostnaden för att stänga affärerna i förtid och risken med att behålla dem.

Operativa risker och säkerhet

För att hantera operativa risker genomför Riksgälden riskanalyser baserade på metoder enligt marknadspraxis. Riskanalyser genomförs i samband med verksamhetsplaneringen, inför projekt och inför större verksamhetsförändringar. Resultatet av analyserna hjälper avdelningarna att styra och prioritera bland riskreducerande åtgärder. Riskenheten sammanställer resultatet av riskanalyserna, följer löpande upp åtgärderna och rapporterar till riksgäldsdirektören.

Baserat på de riskanalyser som gjordes i samband med verksamhetsplaneringen inför 2015 bedömde styrelsen att den operativa risknivån var godtagbar. Under året genomfördes riskreducerande aktiviteter från verksamhetsplanen och den löpande riskhanteringen. Åtgärderna minskade risknivån inom flera områden. Exempel på genomförda aktiviteter var inrättande av en ny enhet med ansvar för business intelligence, implementering av nya upphandlingsrutiner samt förbättringar i IT-miljön.

På säkerhetsområdet påbörjades under 2015 en revidering av de styrande dokumenten inom Riksgäldens ledningssystem för säkerhet. Syftet är att göra regelverket tydligare och därmed lättare att omsätta i praktiken.

För att förbättra förutsättningarna för att samhällsviktiga finansiella tjänster ska fungera även i krissituationer samverkar Riksgälden med andra myndigheter och finansiella aktörer. Under året deltog Riksgälden i samverkansövningar inom ramen för Samverkansområde Ekonomisk Säkerhet (SOES) samt Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkan (FSPOS). På inbjudan av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap medverkade Riksgälden även i myndighetsövergripande arbetsgruppsmöten rörande harmonisering av regelverk inom säkerhetsområdet.

Medarbetare och kompetens

En av utmaningarna för Riksgälden 2015 var att anpassa organisationen inför en snävare budgetram 2016 och samtidigt säkerställa den kompetens som krävs för att uppnå verksamhetsmålen, på både kort och lång sikt. Sammantaget ökade antalet medarbetare då ny kompetens inom bankkrishantering rekryterades och fler IT-konsulter ersattes med anställda. Arbetet med strategisk kompetensanalys fortsatte och åtgärder utifrån den senaste medarbetarundersökningen genomfördes.

Ytterligare kostnadsbesparingar

Riksgälden började 2013 ett arbete med kostnadsbesparingar som bland annat har inkluderat en omorganisation, ökad intern rörlighet och minskad konsultanvändning. Under 2015 beslutades om ytterligare besparingsåtgärder, däribland erbjudanden om pensionsersättning och en omorganisation av avdelningen Stöd.

De nya besparingarna var en följd av att riksdag och regering inte tillsköt extra pengar i Riksgäldens budget för 2016 trots det nya uppdraget som resolutionsmyndighet. Dessutom upphör Riksgäldens möjlighet att finansiera verksamhet via stabilitetsfonden. Resolutionsuppdraget måste i stället finansieras genom besparingar i övriga delar av verksamheten.

Rekryteringar inom IT och bankkrishantering

Trots nedskärningarna ökade antalet medarbetare från 173 till 180. Sammantaget började 19 nya medarbetare på Riksgälden medan 12 slutade. Erbjudandena om pensionsersättning påverkade inte antalet medarbetare 2015.

Förutom ersättningsrekryteringar och tre konsultinväxlingar på IT, anställdes fyra personer på avdelningen Finansiell stabilitet och konsumentskydd för att förbereda den nya rollen som resolutionsmyndighet. Det nya uppdraget beskrivs i avsnittet Finansiell stabilitet.

Personalomsättningen var 7 procent 2015, en minskning med 1 procentenhet från 2014. Den genomsnittliga anställningstiden sjönk från 9,7 till 9,4

år och medelåldern ökade från 44,7 till 45,6 år. Drygt tre fjärdedelar av medarbetarna var 40 år eller äldre.

Tabell 10 Åldersfördelning

	Yngre än 30 år	30–39 år	40–49 år	50 år och äldre
Antal personer	6	38	81	55

Fortsatt kompetensanalys

Interna omställningar och de förändringar som sker i Riksgäldens omvärld ställer stora krav på såväl medarbetarnas förmåga att utveckla sin kompetens som Riksgäldens förmåga att ge goda förutsättningar för kompetensutveckling.

Under 2015 fortsatte arbetet med att kartlägga kompetensbehovet nu och på några års sikt för varje avdelning. En viktig del i arbetet är att genomföra workshoppar där medarbetarna tillsammans beskriver sin avdelnings huvuduppgifter och identifierar vilken kompetens som behövs för att utföra dem. Resultatet av kartläggningen visade bland annat att kompetensen kopplad till den egna avdelningens uppdrag och mål är god. Däremot finns ett behov av att öka kunskapen om andra avdelningars verksamhet och helheten. Ett annat generellt behov som framkom var att stärka skrivkompetensen.

I genomsnitt investerades 9 459 kronor per medarbetare i extern kompetensutveckling under 2015, jämfört med 7 000 kronor 2014. Fördelningen mellan män och kvinnor var ojämn, där genomsnittet bland männen var 11 628 kronor och kvinnor 7 291 kronor. En analys visar att män går färre men dyrare kurser

än kvinnor. Det handlar till exempel om kurser inom IT-området och diplomutbildningar.

Internt anordnades seminarier för att öka medarbetarnas kunskap inom bland annat statsskuldshövalting, den statliga betalningsmodellen, hållbarhet ur ett miljöperspektiv och klarspråk.

Inga oskäligen löneskillnader

Inför lönerrevisionen jämfördes alla löner på varje avdelning inom respektive BESTA-nivå och eventuella löneskillnader mellan kvinnor och män diskuterades med personalansvariga¹. Kartläggningen visade att det inte fanns några oskäligen löneskillnader. En fördjupad, statistisk löneanalys genomfördes 2014 och utgjorde också en bas för bedömningen 2015.

De löneskillnader som framkom totalt sett förklaras av att kvinnorna till större del arbetar i befattningar där lönenivåerna generellt är lägre, medan männen huvudsakligen arbetar inom områden där nivåerna är högre, till exempel IT och finans.

Av Riksgäldens samtliga medarbetare var hälften kvinnor, hälften män i slutet av 2015. Inom ledande befattningar var fördelningen 55 procent respektive 45 procent.

Policyn och planen för likabehandling reviderades under året. Ändringarna innefattade bland annat anpassning efter lagändringar och krav på avdelningscheferna att arbeta mer aktivt med arbetsmiljöfrågor och rapportera till verksamheten kvartalsvis.

Åtgärder utifrån resultatet av medarbetarundersökningen

Utifrån resultatet av den medarbetarundersökning som gjordes i slutet av 2014 genomfördes flera åtgärder under 2015. Resultatet visade bland annat att 13 procent svarade att de hade blivit illa behandlade eller kränkta av kollegor och chefer. För Riksgälden är utfallet oacceptabelt. En rad åtgärder vidtogs därför för att komma till rätta med detta.

Riksgäldens chefer utbildades i bland annat arbetsmiljölagstiftning och hur man som ledare kan motverka

¹ BESTA är ett system för att gruppera statliga befattningar efter arbetsuppgifternas innehåll och svårighetsgrad.

trakasserier och skapa en god samarbetskultur. Övriga medarbetare gick också en arbetsmiljöutbildning.

Dessutom hölls ett internt mångfaldsseminarium. Alla avdelningar arbetade löpande med dessa frågor och följdes upp varje kvartal.

Organisatorisk effektivitet var ett av de områden som fick lägst betyg i medarbetarundersökningen. I syfte att effektivisera organisationen och skära kostnader omstrukturerades avdelningen Stöd under 2015. Medarbetarna var i undersökningen mest positiva inom områdena mål, ansvar och initiativ samt befogenheter. En uppföljande mätning av resultatet kommer att genomföras under våren 2016.

Friskvård och sjukfrånvaro

Riksgälden arbetar förebyggande för att undvika ohälsa hos medarbetarna, bland annat genom att erbjuda friskvårdsbidrag, vaccinationer och coachning. Exempel på friskvårdsaktiviteter under året var stegtävling, olika träningsformer, yoga och körsång.

Friskvårdsbidraget på 3 000 kronor per medarbetare utnyttjades av 81 procent av medarbetarna under året, jämfört med 82 procent 2014.

Sjukfrånvaron ökade till 3,1 procent 2015 från en rekordlåg nivå på 1,6 procent 2014. Av den totala sjukfrånvaron var 44 procent långtidssjukskrivningar (sex medarbetare), jämfört med 14 procent föregående år. Ökningen av sjukfrånvaron följer den generella utvecklingen i samhället. Riksgäldens sjuktal är fortsatt förhållandevis låga.

Tabell 11 Sjukfrånvaro

Personalgrupp	Procent ¹ 2013	Procent ¹ 2014	Procent ¹ 2015
Kvinnor	3,0	2,1	4,8
Män	1,2	1,0	1,4
Anställda yngre än 30 år	1,4	1,1	1,1
Anställda 30–49 år	2,2	1,0	3,3
Anställda 50 år och äldre	2,1	0,8	2,9
Totalt alla anställda²	2,2	1,6	3,1

¹ Sjukfrånvarotid/total ordinarie tid för respektive grupp

² Av den totala sjukfrånvaron utgjorde 43,6 procent långtidssjukskrivningar på minst 60 dagar.

Kostnader och anslag

Riksgäldens utgifter för räntor på statsskulden ökade jämfört med 2014 då de låg på den lägsta nivån på 40 år. Även utgifterna för provisioner och kostnaderna för förvaltningen av Riksgälden ökade. Att förvaltningskostnaderna blev större beror främst på att personalkostnaderna steg till följd av rekryteringar, konsultinväxlingar och omstruktureringar. Efter två år av besparingar togs under 2015 beslut om ytterligare åtgärder för att anpassa verksamheten till ett snävare budgetutrymme.

Ökade ränteutgifter

Riksgäldens utgifter för räntor på statsskulden uppgick till 21,8 miljarder kronor 2015. Det är 7,4 miljarder kronor lägre än anslaget men en ökning med nästan 19 miljarder kronor jämfört med 2014 (se tabell 12).

Den främsta förklaringen till ökningen jämfört med 2014 är att höga överkurser och valutakursvinster drog ner nivån tillfälligt 2014. Under 2015 verkade kurseffekterna i stället åt andra hållet och ökade därmed ränteutgifterna med 2,8 miljarder kronor. Bland annat bidrog valutakursförluster i schweizerfranc med omkring 5 miljarder kronor, vilket delvis var en följd av den schweiziska centralbankens (SNB:s) oväntade beslut att överge kopplingen till euron i januari 2015. Därutöver realiserade Riksgälden valutakursförluster mot den amerikanska dollarn och det brittiska pundet under första halvåret 2015.

Nivån på ränteutgifterna påverkades också av att Riksgälden betalade upplupen inflationskompensation på omkring 5 miljarder kronor i samband med att realobligationen SGB IL 3105 förföll i december 2015.

Trots ökningen mellan 2014 och 2015 har låga marknadsräntor till följd av Riksbankens räntesänkningar och den utdragna lågkonjunkturen i världsekonomin successivt bidragit till att sänka statens ränteutgifter. Det sker dels genom de ränteswappar som Riksgälden ingått, dels genom att gamla lån som gavs ut i ett högre ränteläge gradvis ersätts av nya, där räntan bestäms av det nuvarande ränteläget.

Kostnaden för statsskulden i form av genomsnittlig emissionsränta redovisas på sidan 14 i avsnittet Skuldförvaltning.

Tabell 12 Räntor på statsskulden

Miljoner kronor	2011	2012	2013	2014	2015
Räntor på lån i svenska kronor	29 342	28 918	22 740	24 618	22 952
Räntor på lån i utländsk valuta	2 167	2 272	792	708	-103
Räntor på in- och utlåning	-4 620	-4 011	-3 490	-4 009	-3 820
Summa	26 890	27 179	20 042	21 317	19 030
Över/underkurs vid emission	-5 964	-9 522	806	-16 669	-18 867
Valutaförluster/vinster	3 650	-2 884	-10 232	-5 028	10 221
Kursförluster/vinster	9 797	12 526	6 079	3 580	11 413
Summa	7 484	120	-3 347	-18 117	2 767
Summa anslag räntor på statsskulden	34 374	27 299	16 694	3 200	21 797
Kassamässig justering	-298	-333	85	-9	-219
Summa räntebetalningar	34 076	26 966	16 779	3 191	21 578

Ökade provisionsutgifter

Riksgälden betalade provisioner i samband med upplåning och extern förvaltning på sammanlagt 139 miljoner kronor under 2015, jämfört med 115 miljoner kronor 2014. Ökningen förklaras framför allt av att Riksgälden betalade ut 32 miljoner kronor mer i rörlig provision till de externa förvaltarna för utfallet 2014. Utgifterna för mäklarprovisioner minskade med 3 miljoner kronor som en följd av att förvaltarna i mindre utsträckning använde futures. Övriga provisioner minskade med 5 miljoner kronor, vilket framför allt beror på växelkurseffekter.

Utgifterna för försäljningsprovisioner var i stort sett oförändrade jämfört med föregående år.

För information om kostnaderna för provisioner hänvisas till not 9.

Nytt uppdrag medför ytterligare besparingar

Förvaltningskostnader är samlingsnamnet för bland annat personal-, lokal-, marknadsförings- och IT-kostnader, det vill säga kostnader för driften av Riksgälden. Dessa var 296 miljoner kronor 2015, jämfört med 287 miljoner kronor 2014. Av dessa kostnader finansierades 257,7 miljoner kronor via Riksgäldens förvaltningsanslag, 28,7 miljoner kronor via avgifter och 9,7 miljoner kronor via stabilitetsfonden.

Förändringen mellan åren beror bland annat på ökade personalkostnader. Orsaken är framför allt rekryteringar med anledning av det nya uppdraget som resolutionsmyndighet, fler konsultinväxlingar på IT och omstruktureringskostnader. Dessutom var det färre vakanser än under föregående år. Även kostnaderna för IT-hårdvara, licenser och konsulter ökade jämfört med 2014. Ökningen motverkades delvis av lägre kostnader för marknadsföring av premieobligationer samt avskrivningar.

Riksgälden har genomfört besparingar sedan 2013 och under 2015 beslutades om ytterligare besparingsåtgärder, däribland erbjudanden om pensionsätsättning och en omorganisation av avdelningen Stöd. De nya besparingarna var en följd av att riksdag och regering inte tillsköt extra pengar i Riksgäldens budget för 2016 för det nya uppdraget som resolutionsmyndighet (se vidare i avsnittet Finansiell stabilitet). Dessutom upphör Riksgäldens möjlighet att finansiera verksamhet via stabilitetsfonden. Resolutionsuppdraget måste i stället finansieras genom besparingar i övriga delar av verksamheten.

Förvaltningskostnaderna finansieras i enlighet med tabell 13.

Tabell 13 Förvaltningskostnader

Miljoner kronor	2013	2014	2015
Förvaltningsanslaget	279,3	251,1	257,7
Förvaltningsanslaget, ersättningsfall	1,0	1,1	-
Avgiftsfinansierad verksamhet	25,1	26,7	28,7
Fondfinansierad verksamhet, bankstöd	8,8	8,4	9,7
Summa förvaltningskostnader	314,3	287,2	296,3

Hur förvaltningskostnaderna inom Riksgälden fördelas på de olika verksamhetsområdena framgår av tabell 14.

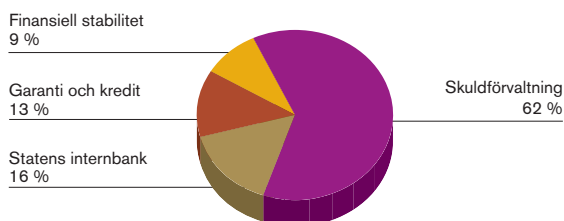
Störst andel av kostnaderna avser Skuldförvaltning inklusive privatmarknadsupplåningen. Det är det enda verksamhetsområde som minskade kostnaderna jämfört med föregående år. Minskningen förklaras av lägre kostnader för framför allt marknadsföring i samband med försäljning av nya premieobligationer på privatmarknaden. För den del av skuldförvaltningen som avser den institutionella förvaltningen ökade kostnaderna.

Ökade kostnader för Finansiell stabilitet och konsumentskydd avser framför allt kostnader för förberedelser inför uppdraget som resolutionsmyndighet. De ökade kostnaderna inom Statens internbank avser IT-konsultkostnader vid utveckling av nytt koncernkontosystem.

Tabell 14 Förvaltningskostnader per verksamhetsområde

Miljoner kronor	2013	2014	2015
Finansiell stabilitet och konsumentskydd	26,0	22,9	27,4
Garantier och utlåning	35,1	35,0	37,9
Skuldförvaltning	213,4	190,0	184,7
Statens internbank	39,7	39,3	46,3
Summa förvaltningskostnader	314,3	287,2	296,3

Diagram 7 Förvaltningskostnader per verksamhetsområde

Resultat i avgifts- och fondfinansierad verksamhet

Resultatet för den avgiftsfinansierade garanti- och utlåningsverksamheten var -427 miljoner kronor, jämfört med 84 miljoner kronor föregående år.

Förändringen förklaras framför allt av att värdet sjönk på de tillgångar som uppkom när Riksgälden infriade kreditgarantin till Saab Automobile AB i samband med bolagets konkurs 2011.

Resultatet för den fondfinansierade verksamheten avseende insättningsgarantin minskade till 0 från 2 miljoner kronor 2014 och för bankstödsverksamheten var resultatet 0, vilket är samma som föregående år.

Tabell 15 Resultaträkning per verksamhetsområde

RIKSGÄLDEN TOTALT

Miljoner kronor

	2013	2014	2015
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	16 613	5 060	21 797
Intäkter av anslag, provisioner 26 1:3	77	115	139
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	280	252	258
Intäkter av anslag för garantisubvention	2 517	0	0
Intäkter av avgifter m.m.	123	193	83
Ränteintäkter	57	59	35
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	19 668	5 679	22 312
Kostnader anslag räntor på statsskulden 26 1:1	-16 613	-5 060	-21 541
Kostnader anslag provisioner 26 1:3	-77	-115	-139
Orealiserade räntor m.m.	2 420	-23 761	2 561
Ej anslagsavräknade provisionskostnader	5	-31	19
Kostnader garantier och utlåning,avgiftsfinansierade	18	-166	-545
Kostnader för bankstöd, fondfinansierade	-9	-8	-10
Kostnader anslag förvaltning 2 1:12	-282	-254	-258
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-14 537	-29 396	-19 913
Transfereringar	-2 527	10	10
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2 604	-23 707	2 408

STATENS INTERNBANK

Miljoner kronor

	2013	2014	2015
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	-3 183	-4 200	-3 986
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	40	39	46
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	-3 143	-4 161	-3 940
Kostnader anslag räntor på statsskulden 26 1:1	3 183	4 200	3 986
Orealiserade räntor m.m.	83	226	-120
Kostnader anslag förvaltning 2 1:12	-40	-39	-46
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	3 226	4 386	3 820
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	83	226	-120

STATSSKULDSFÖRVALTNING

Miljoner kronor

	2013	2014	2015
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	19 796	9 260	25 783
Intäkter av anslag, provisioner 26 1:3	77	115	139
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	213	190	185
Intäkter av avgifter	2	2	0
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	20 088	9 566	26 107
Kostnader anslag räntor på statsskulden 26 1:1	-19 796	-9 260	-25 783
Kostnader anslag provisioner 26 1:3	-77	-115	-139
Orealiserade räntor m.m.	2 338	-23 987	2 955
Ej anslagsavräknade provisionskostnader	5	-31	19
Kostnader anslag förvaltning 2 1:12	-215	-192	-185
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-17 746	-33 584	-23 133
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2 342	-24 018	2 974

forts. **Tabell 15** Resultaträkning per verksamhetsområde

GARANTIER OCH UTLÅNING

Miljoner kronor	2013	2014	2015
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	10	8	9
Intäkter av anslag för garantisubvention	2 517*	0	0
Intäkter av avgifter	121	192	83
Ränteintäkter	57	59	35
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	2 706	259	127
Kostnader garantier och utlåning, avgiftsfinansierade	18	-166	-545
Kostnader anslag förvaltning 2 1:12	-10	-8	-9
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	8	-174	-554
Transfereringar	-2 517*	0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	196	84	-427

* Sveriges andel av kapitalhöjningen i Europeiska investeringsbanken.

INSÄTTNINGSGARANTI OCH INVESTERARSKYDD

Miljoner kronor	2013	2014	2015
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	17	15	16
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	17	15	16
Kostnader anslag förvaltning 2 1:12	-17	-15	-16
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-17	-15	-16
Transfereringar	2	2	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2	2	0

BANKSTÖD

Miljoner kronor	2013	2014	2015
Kostnader för bankstöd, fondfinansierade	-9	-8	-10
Kostnader anslag förvaltning 2 1:12	0	0	0
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-9	-8	-10
Transfereringar	-11	8	10
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-20	0	0

AFFÄRSVERKET STATENS JÄRNVÄGAR, ASJ

Miljoner kronor	2013	2014	2015
Realiserade räntor m.m.	0	0	256
Orealiserade räntor m.m.	0	0	-274
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	0	0	-19
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	0	0	-19

Tabell 16 Prestationer

Prestationer	2013	2014	2015
STATENS INTERNBANK			
Statliga betalningar			
genomsnittskostnad (kronor)	0,57	0,56	0,55
total kostnad (miljoner kronor)	89	91	94
volym (antal miljoner)	157	164	171
Utbildningar			
kostnad (kronor)	159 570	-	157 565
SKULDFÖRVALTNING			
genomsnittsränta nominell kronsuld, procent	1,9	1,1	0,5
genomsnittsränta realskuld, procent	2,2	1,8	1,5
genomsnittsränta valutaskuld, procent	0,4	0,02	-0,1
räntebetalningar (miljoner kronor)	16 779	3 191	21 578
volym (miljarder kronor)	1 277	1 394	1 403
Vidareutlåning till Riksbanken			
total volym (miljoner kronor)	193 303	226 534	240 655
administrativa kostnader (miljoner kronor)	1,5	1,6	0,1
Styrelsen positionstagning resultat (miljoner kronor)	0	0 ¹	0
Löpande positionstagning resultat (miljoner kronor)	200	-126	-3
Privatmarknadsupplåning			
resultat Riksgäldsspar (miljoner kronor)	17	0,2	-40
resultat premieobligationer (miljoner kronor)	81	70,8	33,4
GARANTIER OCH UTLÅNING			
Garantier			
total kostnad (miljoner kronor)	279,8	260,2	563,4
total volym (miljoner kronor)	34 606	34 652	33 704
Utlåning med kreditrisk			
total kostnad (miljoner kronor)	-348,9	-85,4	-9,4
total volym (miljoner kronor)	13 656	12 314	12 160
Lån till andra länder			
administrativa kostnader lån till Island (tusen kronor)	374	402	97
administrativa kostnader lån till Lettland (tusen kronor)	0	0	0
administrativa kostnader lån till Irland (tusen kronor)	792	1 317	268
INSÄTTNINGSGARANTIN			
Insättningsgarantin			
kostnad i löpande verksamhet (miljoner kronor)	17,5	12,2	14,4
INVESTERARSKYDDET			
Investerarskyddet			
kostnad i löpande verksamhet (miljoner kronor)	1,4	1,2	1,1

Tabell 17 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

Miljoner kronor							Budget		Ack. +/- utgå
	+/- t.o.m.	+/-	Int.	Kost.	+/-	Ack. +/- utgå	Int.	Kost.	
Verksamhet	2013	2014	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Garantier och utlåning	755 291	84 113	117 654	545 043	-427 390	412 014	67 570	29 000	38 570

Av skillnaden på intäkter mellan budget och utfall avser 35 miljoner kronor utdelning från Orio. Budgeterade kostnader avser administrativa kostnader. Omvärderingar budgeteras ej.

1 Jämförelsesiffran för 2014 är ändrad jämfört med föregående års årsredovisning då den var redovisad till fel belopp.

Tabell 18 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras

Verksamhet	Inkomst-titel							Budget		
		+/- t.o.m. 2013	+/- 2014	Int. 2015	Kost. 2015	+/- 2015	Ack. +/- utgå 2015	Int. 2015	Kost. 2015	Ack. +/- utgå 2015
Statens internbank	2557	0	4 558	4 276	0	4 276	8 834	4 700	0	4 700
Insättningsgaranti och investerarskydd	2552	0	5 442	13 409	15 505	-2 096	3 346	16 110	18 000	-1 890
Garanti- och låneverksamhet	2124	0	41 818	18 239	0	18 239	60 057	0	0	0
Summa		0	51 818	35 924	15 505	20 419	72 237	20 810	18 000	2 810

Då inbetalda royalties och anslag överskrider storleken på det ursprungliga lånet plus kostnaderna för lånet redovisas den överskjutande delen mot inkomsttitel på statens budget. Intäkterna i verksamheten garantier och utlåning avser till övervägande del dessa royaltyintäkter. Principerna för hanteringen av överskjutande del var vid budgeteringstillfället ännu inte utredd varför ingen budget angetts.

Finansiell redovisning

INNEHÅLL

*Finansiell redovisning 37 ▪ Resultaträkning 39 ▪ Balansräkning 40
Finansieringsanalys 42 ▪ Anslagsredovisning 44 ▪ Noter 46 ▪ Ersättningar och andra förmåner
till ledande befattningshavare 62 ▪ Styrelsens beslut att avge denna årsredovisning 63*

Finansiell redovisning

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (SFS 2000:605). Räkenskaphandlingarna omfattar resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, finansieringsanalys samt noter för perioden 2015-01-01 till 2015-12-31. Sveriges statsskuld redovisas i allt väsentligt som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt EU:s förordning 479/2009 med senare ändringar. Statsskulden ska särredovisas i balansräkningen i enlighet med Riksgäldens regleringsbrev för 2015.

Resultaträkningen redovisar i sammandrag Riksgäldens samtliga kostnader och intäkter. Balansräkningen redovisar i sammandrag tillgångar, skulder och myndighetskapital. Anslagsredovisningen omfattar redovisningen mot statsbudgetens utgiftsanslag och inkomsttitlar. Finansieringsanalysen visar hur verksamheten har finansierats och hur den likvida ställningen har förändrats.

Undantag från ekonomiadministrativa regler

Garanti- och utlåningsverksamheten omfattas inte av 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191).

Riksgälden ska inte tillämpa 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring när det gäller periodisering av intäkter och kostnader för inbetalda och återbetalda avgifter för insättningsgarantin, investerarskyddet samt stabilitetsfonden. Förordning (2011:1500).

Avrundning av sifferuppgifter

I årsredovisningen avrundas samtliga sifferuppgifter enligt gängse princip. Delsummor i tabeller och uppställningar har inte justerats för att få totalsummorna att stämma. Vid summering av avrundade delsummor i tabeller och uppställningar kan därför i vissa fall totalsumman avvika.

Brytdag

Brytdagen, det vill säga när den löpande bokföringen för 2015 avslutades, var den 5 januari 2016.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisningsprinciper

Kostnadsmässig redovisning används i resultaträkningen. Anslagsredovisning sker enligt utgiftsmässiga principer för samtliga anslag utom för anslaget för förvaltningskostnader som avräknas kostnads-mässigt. I och med den utgiftsmässiga anslagsavräkningen uppstår en periodiseringseffekt, där realiserade valutakurser, upplupna räntekostnader m.m. inte avräknas anslaget men förändrar kapitalet.

Lånebehovet tas fram enligt kassamässiga principer. Utfallet för anslaget Räntor på statsskulden skiljer sig därför mellan presentationerna av anslagsredovisningen och lånebehovet.

Affärsdagsredovisning

Affärsdagsredovisning tillämpas. Det innebär att transaktioner påverkar den redovisade statsskulden på affärsdagen, det vill säga när avtal tecknas och inte när betalning sker.

Valutakurser

Belopp i utländsk valuta är värderade till de valutakurser som gällde vid sista bankdagen 2015-12-30.

Finansieringsanalysen

I Riksgäldens verksamhet ingår in- och utlåning till övriga myndigheter inom staten. Det innebär att Riksgälden är övriga statliga myndigheters bank och därmed hanterar såväl inlåning som utlåning vilket ska särskiljas från *Finansiering av låneverksamhet*.

Då Riksgälden är statens internbank hanteras finansieringen av all låneverksamhet via statsskuld-förvaltningen vilket därför redovisas under rubriken *Finansiering av låneverksamhet*.

Ändrade redovisningsprinciper Garantier

Från och med 2015-01-01 tillämpas en ändrad redovisningsprincip där intäkter från garantier som betalats i förskott resultatförs periodiserat under hela garantins löptid i stället för att hela intäkten resultatförs direkt. Samtidigt görs en avsättning motsvarande ännu ej resultatförda garantiavgifter.

För garantiåtaganden där avgiften har tagits ut i förskott görs avsättningar till det högsta av den aktuella beräknade förväntade förlusten eller de garantiavgifter som ännu ej är resultatförda. För garantiåtaganden där avgiften tas ut löpande görs avsättningar endast i de fall då den aktuella förväntade förlusten i ett engagemang inte täcks av de förväntade avtalade framtida avgifterna. Avsättningen motsvarar i dessa fall skillnaden mellan den förväntade framtida avgiften och den aktuella förväntade

förlusten. Tidigare har hela den förväntade förlusten för varje enskilt åtagande redovisats som en avsättning i balansräkningen. Jämförelsesiffrorna är inte omräknade för att visa hur reserveringen skulle ha sett ut 2014.

Ändrade redovisningsprinciper Affärsverket Statens järnvägar

Under 2015 har Riksgälden ändrat sin redovisning av de finansiella instrument som övertogs från Affärsverket Statens järnvägar (ASJ) 2013. Vid övertagandet bokades en långfristig skuld upp där avräkning gjordes vid förfall. Under 2015 bokades det om till balanserad kapitalförändring och alla skillnader i balansräkningen bokades mot resultaträkningen som sedan går upp i kapitalförändring. På samma sätt som görs med andra tillgångar och skulder.

Det påverkar noterna 3, 4, 17, 32 och 39.

Jämförelsesiffrorna för 2014 har inte justerats, då det skulle påverka resultatet 2015.

Ändrade redovisningsprinciper finansiella instrument. Av 5 kap. 13 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) framgår att finansiella instrument som i första hand innehåller för att ge avkastning eller värdestegringar ska värderas till verkligt värde (marknadsvärde) från och med 2015.

ESV har gett Riksgälden ett undantag gällande "finansiella instrument, inklusive derivatinstrument, som uppkommer i Riksgäldskontorets statsskuld-förvaltning". I 5 kap. 14 § finns undantag från 13 §. De finansiella instrument som ska värderas till marknadsvärde är finansiella instrument i insättningsgarantifonden samt fordringar som uppstått i garanti- och utlåningsverksamhet vid infrianden. Riksgälden har sedan tidigare värderat fordringar i garanti- och utlåningsverksamheten till marknadsvärde. Jämförelsesiffrorna har inte justerats för not 15, 20, 29, 34 och 42 då det skulle påverka resultatet 2015.

Resultaträkning

Tusen kronor	Not	2015-12-31	2014-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	22 193 628	5 426 867
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	83 252	193 369
Intäkter av bidrag		0	0
Finansiella intäkter	3-9, 12	104 780 504	112 248 431
Summa verksamhetens intäkter		127 057 384	117 868 666
Verksamhetens kostnader			
Övriga verksamhetskostnader			
Kostnader för personal	10	-173 196	-156 312
Kostnader för lokaler		-24 214	-24 572
Övriga driftskostnader	11	-82 849	-86 824
Finansiella kostnader	3-9, 12	-124 361 739	-141 296 361
Avskrivningar och nedskrivningar	18, 19	-16 822	-21 128
Summa verksamhetens kostnader		-124 658 821	-141 585 197
Verksamhetsutfall		2 398 563	-23 716 530
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten	13	533 469	369 449
Skatteintäkter m.m.		0	0
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamheten		-533 469	-369 449
Summa uppbördsverksamhet		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		26 152	26 152
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	14	4 980 292	4 600 290
Finansiella intäkter		2 352 602	1 359 149
Finansiella kostnader		-146 276	-293 443
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål	15	-7 176 935	-5 656 029
Lämnade bidrag	16	-26 299	-26 298
Saldo transfereringar		9 536	9 820
Årets kapitalförändring	17	2 408 099	-23 706 710

Balansräkning

Tusen kronor	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete		10 000	7 732
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		16 573	23 854
Immateriella anläggningstillgångar	18	26 574	31 587
Förbättringsutgifter på annans fastighet		3 156	5 575
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		12 880	5 752
Materiella anläggningstillgångar	19	16 036	11 327
Andra långfristiga värdepappersinnehav	20	36 740 890	33 046 261
Långfristiga fordringar hos andra myndigheter		530 000	1 212 000
Finansiella anläggningstillgångar		37 270 890	34 258 261
Utlåning inomstatligt	21	313 309 683	310 312 141
Utlåning övrigt	22	252 513 870	238 519 690
Utlåning		565 823 553	548 831 831
Kundfordringar	23	3 560	749
Fordringar hos andra myndigheter	24	694 387	853 856
Övriga kortfristiga fordringar	25	35 389 954	2 155 775
Kortfristiga fordringar		36 087 902	3 010 379
Förutbetalda kostnader	26	2 109 700	4 058 398
Övriga upplupna intäkter	27	7 274 196	7 452 760
Periodavgränsningsposter		9 383 896	11 511 158
Avräkning med statsverket	28	991 238 167	960 452 946
Avräkning med statsverket		991 238 167	960 452 946
Värdepapper och andelar	29	27 300 743	44 686 032
Kortfristiga placeringar		27 300 743	44 686 032
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		74 931	75 193
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		57 922 490	54 157 662
Kassa och bank		20 738	15
Kassa och bank	30	58 018 159	54 232 870
SUMMA TILLGÅNGAR		1 725 165 919	1 657 026 392

Balansräkning forts.

Tusen kronor	Not	2015-12-31	2014-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Statskapital	31	291	291
Balanserad kapitalförändring	32	-56 291 881	-32 844 792
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	17	2 408 099	-23 706 710
Myndighetskapital	33	-53 883 490	-56 551 211
Fonder	34	90 814 808	83 637 873
Fonder		90 814 808	83 637 873
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	35	3 505	1 368
Reservering för framtida garantiförluster	36	766 314	908 785
Avsättningar		769 819	910 153
Lån i Riksgäldskontoret	37	43 460	43 148
Övriga lån	38	157 758 788	154 901 290
Långfristiga skulder till andra myndigheter		0	0
Övriga långfristiga skulder	39	275 165	372 972
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret		0	0
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	40	1 273 755	1 796 489
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	41	6 220	5 925
Leverantörsskulder		15 458	18 479
Övriga kortfristiga skulder	42	71 982 468	32 753 528
Skulder m.m.		231 355 313	189 891 830
Lån i svenska kronor		992 623 257	972 055 526
Lån i utländsk valuta		410 790 859	422 258 130
Statsskulden	43	1 403 414 115	1 394 313 655
Upplupna kostnader	44	12 885 397	12 600 061
Övriga förutbetalda intäkter	45	39 809 957	32 224 030
Periodavgränsningsposter		52 695 354	44 824 091
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 725 165 919	1 657 026 392
Insättningsgarantin		1 500 735 885	1 388 869 021
Bankgarantier enligt garantiprogrammet		0	935 000
Övriga garantiåtaganden	46	122 416 891	122 713 295
Garantier för vilka avsättning ej görs		1 623 152 775	1 512 517 316
Skuldbevis	47	14 029 362	9 679 685
Ansvarsförbindelser		14 029 362	9 679 685

Finansieringsanalys

Tusen kronor	Not	2015	2014
DRIFT			
Kostnader			
Kostnader	48	8 259 265	-24 688 498
Summa kostnader		8 259 265	-24 688 498
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	49	396 731	367 300
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	50	83 252	193 369
Övriga intäkter	51	-6 464 196	536 489
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		-5 984 213	1 097 157
Ökning av kortfristiga fordringar		-30 950 260	5 518 141
Ökning av kortfristiga skulder	52	48 624 796	8 727 644
Ökning av balanserad kapitalförändring avseende ASJ	58	259 621	
Minskning av balanserad kapitalförändring avseende garantier och utlåning		0	-91 432
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL DRIFT		20 209 209	-9 436 988
INVESTERINGAR			
Investeringar i finansiella tillgångar (exklusive låneverksamhet)	53	677 239	276 425
Investeringar i materiella tillgångar		-10 662	-2 404
Investeringar i immateriella tillgångar		-5 856	-3 709
Summa investeringsutgifter		660 720	270 312
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		17 330	5 485
- amorteringar		-17 019	-21 772
Övriga krediter Riksgäldskontoret		0	0
- amorteringar	54	-522 455	-550 052
Försäljning av anläggningstillgångar		0	61
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		-522 143	-566 278
Förändring av övriga långfristiga skulder		-97 807	139 236
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		40 770	-156 730
LÅNEVERKSAMHET			
Utlåning		-37 579 809	-76 679 340
Inlåning		11 372 498	7 230 914
Amorteringar		12 073 086	18 092 180
Räntor	55	3 819 551	4 008 899
Summa låneutgifter		-10 314 673	-47 347 348
Finansiering av låneverksamhet			
Lån i svenska kronor		20 567 731	78 921 213
Lån i utländsk valuta		-11 467 271	38 308 831
Räntor	55	-25 616 448	-9 068 466
Tillförda anslagsmedel	49	21 796 897	5 059 567
Summa medel som tillförts för finansiering av låneverksamhet		5 280 909	113 221 144
Förändring av kortfristiga placeringar	56	15 857 122	-2 580 300
Minskning av statskapital avseende depositioner		0	-1 859 636
KASSAFLÖDE TILL LÅNEVERKSAMHET		10 823 358	61 433 861

Tusen kronor	Not	2015	2014
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		533 469	369 449
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		533 469	369 449
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-533 469	-369 449
KASSAFLÖDE UPPBÖRDSVERKSAMHETEN		0	0
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-26 299	-26 298
Utbetalningar i transfereringsverksamheten		-26 299	-26 298
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		26 152	26 152
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		4 980 292	4 600 290
Finansiella intäkter		2 352 602	1 359 149
Finansiella kostnader		-146 276	-293 443
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamheten		7 212 770	5 692 147
Ökning av kort- och långfristiga fordringar och skulder	52, 54, 56	570	-1 213
Ökning av finansiella anläggningstillgångar	53	-3 689 868	-2 070 932
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		3 497 173	3 593 704
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		34 570 510	55 433 846
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		1 014 685 817	959 251 971
Ökning av kassa och bank		20 723	-24 951
Ökning av tillgodohavande Riksgäldskontoret	57	3 764 566	3 852 552
Ökning av avräkning med statsverket		30 785 221	51 606 246
SUMMA FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		34 570 509	55 433 846
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		1 049 256 326	1 014 685 817

Jämförelsesiffrorna i finansieringsanalysen är inte justerad för ändrad princip avseende marknadsvärdering av insättningsgarantin.
Se ändrade redovisningsprinciper sidan 38.

Anslagsredovisning (Not 59)

Anslagsredovisningen omfattar en redovisning och specifikation av utfallet på de inkomstitlar och anslag på statsbudgeten som Riksgälden under budgetåret har disponerat.

Redovisning mot statsbudgetens inkomstitlar (Tusen kronor)

Inkomst-titel	Benämning	Beräknat belopp 2015 ¹	Utfall per 31 december 2015
9456	Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	-	-
2557	Avgifter vid Statens internbank i Riksgäldskontoret	4 700	4 276
2811 09	Övriga inkomster	-	-
2811 12	Inleverans garantisubvention	-	-
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	16 110	13 409
2124	Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	-	18 239
9475	Intäkter från EU:s handel med utsläppsrätter	-	497 545
Summa		20 810	533 469

Redovisning mot statsbudgetens anslag (Tusen kronor)

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets tilldelning enl. regl.-brev	Omdis-ponerat anslags-belopp	Utnyttjad del av med-givet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgående överförings-belopp	Utgifter 31 dec 2015
2 01:12	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader, anslagspost 1 (ramanslag)	58 127	295 443		-49 292	304 278	-257 305	46 973
2 01:12	Riksgäldskontoret: Riksgäldskontoret - del till RGK-administration, anslagspost 4 (ramanslag)	7 819	8 731		-7 561	8 989	0	8 989
2 01:14	Vissa garanti- och medlems-avgifter: Avsättning för garantier till A/O Dom Shvetsii, anslagspost 2 (ramanslag)	270	600		-270	600	-330	270
7 01:1	Biståndsverksamhet: Garantiavgifter ODA-länder, anslagspost 3:1 (ramanslag)	251	4 300		-142	4 409	-4 247	162
7 01:1	Biståndsverksamhet: Garantiavgifter icke ODA-länder, anslagspost 3:2 (ramanslag)	0	1 902			1 902	-1 879	23
24 01:5	Näringslivsutveckling m.m.: Lån/garantier till svensk industri, anslagspost 11 (ramanslag)	121 744	30 000		-121 744	30 000	-26 152	3 848
26 01:1	Räntor på statsskulden: Räntor på statsskulden, anslagspost 1 ² (ramanslag)	18 729 068	29 171 000		-18 729 068	29 171 000	-21 796 897	7 374 103
26 01:3	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning: Riksgäldskontorets provisioner i samband med upplåning och skuldförvaltning, anslagspost 1 ² (ramanslag)	30 068	145 200		-30 068	145 200	-139 015	6 185
Summa	18 947 347	29 657 176	0	0	-18 938 144	29 666 378	-22 225 824	7 440 554

¹ Enligt regleringsbrev för budgetåret 2015.

² Riksgälden har rätt att överskrida anslaget. Anslaget omfattas inte av utgiftstaket. Eventuellt outnyttjade medel får inte föras över till nästa år.

Anslagsredovisning fortsättning

Avslutade anslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl. regl.- brev	Omdis- ponerat anslags- belopp	Utnyttjad del av med- givet över- skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgående överförings- belopp Utgifter 31 dec 2015
2 01:18 Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken: Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken, anslagspost 1 (ramanslag)	0				0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0	0
Summa totalt	18 947 347	29 657 176	0	0	-18 938 144	29 666 378	-22 225 824
							7 440 554

Noter (Tusen kronor)

Not 1 - Intäkter av anslag

	2015	2014
Intäkter förvaltningskostnader	257 716	251 110
Intäkter förvaltningskostnader ap. 4	0	1 058
Intäkter provisionskostnader	139 015	115 132
Intäkter räntor på statsskulden	21 796 897	5 059 567
Summa	22 193 628	5 426 867

Intäkter av anslag består av anslagen räntor på statsskulden, provisionskostnader och förvaltningskostnader.

Förändringen beror främst på större valutaförluster inom statsskuldsköperförvaltningen jämfört med 2014.

Differensen mellan intäkter av anslag och utgifter enligt anslagsredovisningen förklaras i not 59.

Not 2 - Intäkter av avgifter

	2015	2014
Intäkter av avgifter från garantier	8 440	72 126
Intäkter av avgifter från lån med kreditrisk	57 008	97 834
Intäkter av avgifter från garantier och utlåning med kreditrisk administration	17 202	21 709
Övriga förvaltningsintäkter	602	1 699
Summa	83 252	193 369

Förändringen för intäkter av avgifter från garantier avser avgiftsintäkter från Trafikverket (Eurofima), under 2014.

Intäkter av avgifter från lån med kreditrisk avser lån till Irland.

Från och med januari 2014 periodiseras de administrativa avgiftsintäkterna för garantier och utlåning med kreditrisk.

Not 3 - Finansiella intäkter och kostnader

	2015	2014
Räntekostnader	-32 694 730	-35 997 532
Ränteintäkter	19 959 644	21 378 764
Över-/underkurs vid emission	9 490 291	4 108 026
Realiserade kursförändringar	-11 413 486	-3 579 985
Realiserade valutakursförändringar	-10 303 363	3 168 870
Orealiserade valutakursförändringar	5 980 535	-17 898 172
Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster	885	-500
Provisioner till banker m.fl.	-119 867	-146 261
Finansiella intäkter och kostnader i garanti och utlåningsverksamheten	-481 143	-81 140
Summa	-19 581 235	-29 047 930

	2015	2015	2014	2014
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Not 4	19 959 644	-32 694 730	21 378 764	-35 997 532
Not 5	12 238 828	-2 748 537	7 617 012	-3 508 986
Not 6	900 558	-12 314 045	10 102 853	-13 682 838
Not 7	71 645 334	-75 968 163	73 091 328	-87 820 630
Not 8	1 140	-255	246	-746
Not 9		-119 867		-146 261
Not 12	35 000	-516 143	58 227	-139 367
Summa	104 780 504	-124 361 739	112 248 431	-141 296 361

Not 4 - Räntekostnader/ränteintäkter

	2015	2014
Realiserade räntekostnader/-intäkter		
Statsskuldsköperförvaltning, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-36 148 571	-38 991 825
Ränteintäkter i svenska kronor	13 455 119	14 872 381
	-22 693 452	-24 119 444
Räntekostnader i utländsk valuta	-2 558 373	-3 615 856
Ränteintäkter i utländsk valuta	654 100	1 641 496
	-1 904 272	-1 974 360
Statsskuldsköperförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-282 761	-460 600
Ränteintäkter i svenska kronor	1	4 237
	-282 760	-456 363
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor	-293 119	-335 963
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	-538 490	-1 027 927
Ränteintäkter i svenska kronor	348 660	446 537
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	4 302 500	4 926 252
	3 819 551	4 008 899
Ränteintäkter i utländsk valuta, vidareutlåning	2 030 931	1 224 740
	2 030 931	1 224 740
Övriga ränteintäkter/-kostnader		
Övriga räntekostnader	-170	-413
Ränteintäkter räntekonto	100	688
	-71	275
Affärsverket Statens järnvägar		
Räntekostnader övertaget från ASJ	-94 041	0
Ränteintäkter övertaget från ASJ	517 308	0
	423 267	0
Realiserade räntekostnader/-intäkter	-18 606 805	-21 316 254
Orealiserade räntekostnader/-intäkter		
Statsskuldsköperförvaltning, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	7 011 821	7 905 793
Ränteintäkter i svenska kronor	-736 738	-1 411 921
	6 275 082	6 493 873
Räntekostnader i utländsk valuta	-8 756	530 391
Ränteintäkter i utländsk valuta	33 779	-600 897
	25 023	-70 506
Statsskuldsköperförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	68 573	52 845
Ränteintäkter i svenska kronor	0	0
	68 573	52 845
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor	-2 244	2 041
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	13 347	-4 787
Ränteintäkter i svenska kronor	11 853	-40 030
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	-96 969	-30 103
	-74 013	-72 880

Fortsättning Not 4

	2015	2014
Räntekostnader i utländsk valuta, skuldskötselinstrument	-9 375	-51 230
Ränteintäkter i utländsk valuta, skuldskötselinstrument	2 051	81 676
Räntekostnader i utländsk valuta	0	0
Ränteintäkter i utl. valuta, vidareutlåning	51 478	263 709
	44 153	294 154
Affärsverket Statens järnvägar		
Räntekostnader övertaget från ASJ	147 430	0
Ränteintäkter övertaget från ASJ	-614 530	0
	-467 100	0
Orealiserade räntekostnader/-intäkter	5 871 719	6 697 486
Totala räntekostnader	-32 694 730	-35 997 532
Totala ränteintäkter	19 959 644	21 378 764
Totala räntekostnader/-intäkter	-12 735 087	-14 618 768

Realiserade räntekostnader uppstår till exempel vid kupongutbetalningar men även vid återköp av obligationer eller statsskuldväxlar, då betalning för ränta fram till uppköpsdagen görs. Orealiserad räntekostnad uppstår på grund av att räntekostnaderna periodiseras löpande för att få en jämn kostnadsränta.

Ränteintäkter uppstår när Riksgälden ger ut kupongobligationer. Köparen betalar då den ränta som beräknats från föregående räntebetalning fram till utgivningsdagen. De realiserade ränteintäkterna i privatmarknadsupplåningen består av vinster på Riksgäldens eget innehav av premieobligationer. Ränteintäkter erhålls också på tillgångar och utlåning.

Räntor övertaget från Affärsverket Statens järnvägar behandlas olik Riksgäldens egna instrument. Den ränteeffekt som består i att priset vid övertagandet inte var nominellt, redovisas som räntekostnad/intäkt istället för kursvinst/förlust i noterna.

Totala räntekostnader/intäkter belastar flera olika finansieringskällor och ränteanslaget belastas bara med de betalda beloppen. Undantaget räntor avseende Affärsverket Statens järnvägar (ASJ) vilka ej är anslagsbelastande. Se ändrade redovisningsprinciper på sidan 38.

Se avsnittet *kostnader och anslag* för en beskrivning av förändringen i räntebetalningarna.

Not 5 • Över-/underkurs vid emission

Realiserade över-/underkurser	2015	2014
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	18 955 390	17 103 280
Underkurser i svenska kronor	-42 230	-232 591
	18 913 161	16 870 689
Överkurser i utländsk valuta	91 106	2 250
Underkurser i utländsk valuta	-137 528	-204 363
	-46 422	-202 113
Summa realiserade över-/underkurser (1:1)	18 866 739	16 668 577
Orealiserade över-/underkurser		
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	-6 743 371	-9 515 337
Underkurser i svenska kronor	-2 530 959	-3 082 677
	-9 274 330	-12 598 014
Överkurser i utländsk valuta	-64 297	26 819
Underkurser i utländsk valuta	-37 820	10 645
	-102 117	37 463
Summa orealiserade över-/underkurser	-9 376 447	-12 560 551
Summa över-/underkurs vid emission	9 490 291	4 108 026
Summa intäkter	12 238 828	7 617 012
Summa kostnader	-2 748 537	-3 508 986

När Riksgälden ger ut befintliga kuponglån uppstår en realiserad över- eller underkurs. Storleken beror på förhållandet mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emissionstillfället. Den realiserade över- eller underkursen anslagsavräknas direkt men kostnadsmässigt så periodiseras den över lånets löptid. De kostnadsmässiga periodiseringarna är orealiserade och storleken varierar från år till år beroende på;

- skillnaden mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emission.
- den periodisering som görs under året beräknad på summan av den ackumulerade över- eller underkursen och de underliggande lånens återstående löptid.
- återköp i lån i och med att hela den kvarvarande över- eller underkursen påverkar resultatet.

Not 6 • Realiserade kursförändringar

	2015	2014
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Realiserade kursvinster i svenska kronor	41 288	2 129 725
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-11 358 368	-5 448 295
	-11 317 080	-3 318 569
Realiserade kursvinster i utländsk valuta	859 265	7 965 796
Realiserade kursförluster i utländsk valuta	-955 106	-8 233 671
	-95 840	-267 875
Statsskuldsförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Realiserade kursvinster i svenska kronor	5	50
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-571	-873
	-566	-822
Statens internbank		
Realiserade kursvinster, inomstatligt	0	7 281
Realiserade kursförluster, inomstatligt	0	0
	0	7 281
Realiserade kursförändringar (1:1)	-11 413 486	-3 579 985
Summa intäkter	900 558	10 102 853
Summa kostnader	-12 314 045	-13 682 838

Realiserade kursvinster eller kursförluster uppstår när Riksgälden köper tillbaka obligationer och statsskuldväxlar och beror på att marknadsräntan avviker från kupongräntan. Orealiserade kursförändringar bokförs bara i internredovisningen och påverkar inte resultaträkningen.

Fortsättning not 7

Orealiserade valutavinster/-förluster	2015	2014
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån	5 386 040	-41 629 750
	5 386 040	-41 629 750
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	-3 384 822	-5 773 326
	-3 384 822	-5 773 326
Statens internbank		
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	-38 791	268 014
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån, vidareutlåning	4 018 108	29 236 890
	3 979 317	29 504 904
Orealiserade valutakursförändringar	5 980 535	-17 898 172
Totala valutakursförändringar	-4 322 828	-14 729 301
Summa intäkter	71 645 334	73 091 328
Summa kostnader	-75 968 163	-87 820 630

De realiserade valutakursförändringarna uppstår när Riksgälden betalar tillbaka utländska lån och kursen avviker från den kurs som vi lånade till.

De orealiserade valutakursförändringarna uppstår vid värdering av skulder och fordringar i utländsk valuta till bokslutsdagens kurser.

För Affärsverket Statens järnvägar (ASJ), se ändrade redovisningsprinciper på sidan 38.

Not 7 • Valutakursförändringar

Realiserade valutavinster/-förluster	2015	2014
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Realiserade valutavinster i utländska lån	1 461 734	5 758 886
Realiserade valutaförluster i utländska lån	-29 236 269	-11 123 025
	-27 774 535	-5 364 139
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	58 258 178	50 536 188
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-51 418 085	-47 270 864
	6 840 093	3 265 324
Statens internbank		
Realiserade valutavinster i utländska lån, vidareutlåning	10 546 748	5 284 237
Realiserade valutaförluster i utländska lån, vidareutlåning	0	-200 461
	10 546 748	5 083 776
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	238 534	-191 640
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-71 871	375 549
	166 662	183 909
Affärsverket Statens järnvägar		
Realiserade valutavinster övertaget från ASJ	-117 561	0
Realiserade valutaförluster övertaget från ASJ	35 231	0
	-82 331	0
Realiserade valutavinster/-förluster (1:1)	-10 303 363	3 168 870

Not 8 • Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster

	2015	2014
Preskriberade premieobligationer	-194	-560
Övriga preskriberade obligationer och lån	419	-155
Summa preskriberade obligationer och lån	225	-715
Preskriberade räntor	660	215
Summa intäkter	1 140	246
Summa kostnader	-255	-746
Summa	885	-500

Premieobligationer som Riksgälden ger ut preskriberas 10 år efter att de har förfallit om inte innehavaren har löst in dem. Då tas de bort som skuld och redovisas som vinst i resultatet.

Premievinster hanteras på motsvarande sätt.

Utbetalning av preskriberade premieobligationer redovisas som en kostnad.

Not 9 • Provisioner till banker m.fl.

	2015	2014
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Försäljningsprovisioner	-41 554	-35 300
Futuresprovisioner	-8 146	-11 182
Förvaltningsprovisioner	-44 009	-11 650
Inlösenprovisioner	-25	-357
Valutaupplåningsprovisioner	-30 005	-27 754
Övriga provisioner	-1 924	-5 464
Summa (1:3)	-125 663	-91 707
Periodiserade provisionskostnader, institutionell upplåning	18 564	- 31 129
Statsskuldsförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Försäljningsprovisioner	-4 878	-11 201
Övriga provisioner	-8 474	-12 224
Summa (1:3)	-13 352	-23 425
Periodiserade provisionskostnader, privatmarknadsupplåning	584	0
Summa	-119 867	-146 261

De periodiserade provisionskostnaderna avser resultatbaserad provision till externa förvaltare som kan beräknas och faktureras först efter årets slut.

Under 2015 ökade förvaltningsprovisionerna till följd av utbetalda resultatbaserade provisioner avseende 2014. Under 2015 har Riksgälden gett ut ett reallån via syndikering med provision.

Not 10 • Kostnader för personal

	2015	2014
Löner, arvoden och arbetsgivaravgifter	-168 505	-152 806
Utbildning	-2 021	-1 335
Övriga personalkostnader	-2 670	-2 171
Summa	-173 196	-156 312

Lönekostnaderna exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgick till 106,4 miljoner kronor (98,6 miljoner kronor för år 2014).

490 850 kronor motsvarande 0,46 procent av lönesumman 2015 avser arvoden till Riksgäldens styrelse och vetenskapliga råd.

Not 11 • Övriga driftkostnader

	2015	2014
Ersättningar till banker m.m.	-690	-390
Reklam, information och PR	-6 945	-19 644
Försäljningskostnader		
privatmarknadsupplåning	-3 021	-3 516
Inköp av korttidsinventarier	-37 060	-33 430
Köpta tjänster	-24 359	-19 499
Post och tele	-6 118	-6 503
Resekostnader	-2 004	-1 214
Administrativa kostnader	-2 653	-2 627
Summa	-82 849	-86 824

Förändringen avseende reklam, information och PR beror på det låga ränteläget som medförde osäkerhet kring emission av premielån vilket i sin tur resulterade i färre genomförda marknadsföringsinsatser.

Not 12 • Finansiella intäkter och kostnader i garanti- och utlåningsverksamheten

	2015	2014
Ränteintäkter	0	3 227
Räntekostnad	-2 445	0
Förändring förväntad förlust, utestående garantier	142 471	-102 832
Nedskrivning, lån med kreditrisk	21 900	96 000
Utdelning	35 000	55 000
Årets förändring avseende regressfordringar och andra tillgångar i garanti- och utlåningsverksamheten	-678 069	-132 535
Summa	-481 143	-81 140

Utdelningen avser Orio.

Minusräntan innebär en räntekostnad för innehav på konto i Riksgälden. Posterna *Förändring förväntad förlust, utestående garantier, Nedskrivning, lån med kreditrisk, Årets förändring avseende regressfordringar och andra tillgångar i garanti- och utlåningsverksamheten* består av värderingar vilket medför att det kan vara stora fluktuationer över tid och mellan kostnader och intäkter för respektive post.

Not 13 • Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten

	2015	2014
Statens internbank	4 276	4 558
Insättningsgarantin	12 233	17 499
Investerarskydd	1 176	1 355
Utsläppsrätter	497 545	304 222
Garantier och utlåning med kreditrisk	18 239	41 818
Förluster i uppbördsverksamhet	0	-2
Summa	533 469	369 449

Avgiftsintäkterna för utsläppsrätter ökade bland annat som ett resultat av ökade priser. Utöver prisökningar tillkom auktioner för utsläppsrätter för flygsektorn under hösten 2014, vilket medförde ökade avgiftsintäkter även under 2015. Under 2014 bokade Riksgälden inte intäkter för tre av totalt fyra auktioner för utsläppsrätter för flygsektorn, vilket rättats under 2015. Det medför att 7 207 tusen kronor i utfallet för 2015 avser 2014.

SAS avslutade under 2014 sitt villkorade lånelöfte hos Riksgälden, vilket är främsta förklaringen till varför avgiftsuttaget för garantier och utlåning med kreditrisk har minskat jämfört med föregående år.

Not 14 • Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

	2015	2014
Avgiftsintäkter insättningsgarantin	1 494 085	1 370 771
Avgiftsintäkter bankgarantier	3 212	39 837
Återvinningar	0	28 002
Skyddsavgifter	-9 459	1 623
Stabilitetsavgifter	3 488 572	3 162 428
Övriga avgifter	3 882	-2 372
Summa	4 980 292	4 600 290

Not 15 · Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål

	2015	2014
Avsättning till insättningsgarantifonden	-3 825 839	-2 229 497
Avsättning till/från stabilitetsfonden	-3 351 097	-3 426 532
Summa	-7 176 935	-5 656 029

Ändrad redovisningsprincip för finansiella instrument avseende insättningsgarantifonden tillämpas från 1 januari 2015. Jämförelsesiffrorna har inte ändrats då det skulle påverka resultaten 2015. Se sidan 38.

Not 16 · Lämnade bidrag

	2015	2014
Privata företag m.m.	-26 152	-26 152
Statliga myndigheter	-147	-146
Summa	-26 299	-26 298

Not 17 · Årets kapitalförändring

	2015	2014
Över-/underskott, garantier och utlåning	-415 353	84 115
Över-/underskott garantier och utlåning, administration	-12 037	0
Övrig kapitalförändring	2 854 094	-23 790 825
Årets kapitalförändring ASJ	-18 605	0
Summa	2 408 099	-23 706 710

Kapitalförändringen visar hur myndighetskapitalet har förändrats under året. För statliga myndigheter är kapitalförändringen inte ett mått på om verksamheten går bra eller dåligt. Utgifter och inkomster ger via anslagen en motsvarande intäkt av anslag respektive en reduktion av intäkt av anslag, det vill säga nettot i resultaträkningen blir noll. Däremot avräknas inte anslagen för så kallade periodiseringar, exempelvis upplupna räntekostnader eller orealiserade valutakursförändringar. Undantaget är förvaltningsanslaget som från och med 2009 avräknas kostnads-/intäktsmässigt.

Årets kapitalförändring består av periodiseringar i den anslagsfinansierade verksamheten samt över- och underskott i garanti- och utlåningsverksamheten.

Not 18 · Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbete	2015-12-31	2014-12-31
IB	48 684	45 152
Årets anskaffningar	5 856	3 532
Pågående arbete	0	0
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-40 951	-34 420
Årets avskrivningar	-3 588	-6 532
UB	10 000	7 732
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2015-12-31	2014-12-31
IB	47 038	46 861
Årets anskaffningar	0	177
Pågående arbete	0	0
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-23 184	-14 067
Årets avskrivningar	-7 281	-9 117
Årets nedskrivningar	0	0
UB	16 573	23 854
UB immateriella anläggningstillgångar	26 574	31 587
Årets avskrivningar och nedskrivningar immateriella anläggningstillgångar	-10 869	-15 648

Not 19 · Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2015-12-31	2014-12-31
IB	18 438	18 438
Årets anskaffningar	0	0
Pågående arbete	0	0
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-12 863	-10 440
Årets avskrivningar	-2 419	-2 423
UB	3 156	5 575
Maskiner och inventarier, anskaffningsvärde	2015-12-31	2014-12-31
IB	112 660	110 586
IB årets avyttring	0	-330
Årets anskaffningar	10 662	2 404
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-106 908	-103 969
Avskrivningar tidigare år, avyttringar	0	118
Årets avskrivningar	-3 534	-3 057
UB	12 880	5 752
UB materiella anläggningstillgångar	16 036	11 327
Årets avskrivningar och nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-5 953	-5 480
Summa avskrivningar och nedskrivningar immateriella och materiella anläggningstillgångar	-16 822	-21 128

Not 20 • Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2015-12-31	2014-12-31
Obligationer insättningsgarantifonden	34 257 577	30 567 709
Terminskontrakt Statens interbank	32 901	23 672
Obligationer ASJ	2 450 412	2 454 879
Summa	36 740 890	33 046 261

Ändrad redovisningsprincip för finansiella instrument avseende insättningsgarantifonden tillämpas från 1 januari 2015. Jämförelsesiffrorna har inte ändrats då det skulle påverka resultaten 2015. Se sidan 38.

Not 21 • Utlåning inomstatligt

Inomstatlig utlåning	2015-12-31	2014-12-31
Löpande krediter	14 392 751	17 163 818
Rörelsekapital med fast löptid	2 110 000	0
Investeringslån	58 156 605	59 940 527
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	1 998 571	1 838 786
Räntekontomedel långfristiga lån	0	50 000
Räntekonto med kredit (övrigt)	2 302 363	2 890 045
Premiepensionsmyndigheten (PPM) fondmedel	0	3 216
Centrala studiestödsnämnden (CSN)	204 165 723	197 922 823
Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål	30 183 669	30 502 926
Summa	313 309 683	310 312 141

Riksgälden ska själv låna till investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.

Riksgäldens egna lån till investeringar i anläggningstillgångar, 43,5 miljoner kronor, ingår i posten *Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål* (43,1 miljoner kronor för 2014).

Not 22 • Utlåning övrigt

Utomstatlig utlåning	2015-12-31	2014-12-31
Lånefordringar		
Ackumulerad utlåning	5 347 250	5 202 369
Årets nyutlåning	390 000	396 381
Årets amorteringar	-321 250	-251 500
Årets värdering	26 900	13 000
Tidigare års värdering, ackumulerade	-319 000	-332 000
UB	5 123 900	5 028 250
Utvecklingskapital/royalty		
Ackumulerad utlåning	1 306 312	1 330 224
Årets amortering	-81 076	-23 911
Årets värdering	-5 000	83 000
Tidigare års värdering, ackumulerade	-5 000	-88 000
UB	1 215 236	1 301 312
Utlåning i utländsk valuta		
Ackumulerad utlåning	232 190 128	200 425 156
Årets förändring	13 984 606	31 764 972
UB	246 174 734	232 190 128
Summa	252 513 870	238 519 690

Statens åtagande gentemot Svedab AB består av lån från Riksgälden och en kapitaltäckningsgaranti från Trafikverket. Det är Riksgälden som redovisar risken i statens åtagande gentemot Svedab AB. Lånet till Svedab uppgår till 5 396 miljoner kronor, 5 346 för 2014.

Utvecklingskapital/royalty avser lån med villkorad återbetalning.

Utlåning i utländsk valuta har skett till Riksbanken och Irland.

Under 2015 har Riksgäldens utlåning till Riksbanken ökat med cirka 14 miljarder kronor jämfört med en ökning om 30 miljarder kronor 2014. När lån i utländsk valuta till Riksbanken förfaller görs en ny utlåning på motsvarande belopp vilket innebär att lånebelopp inte förändras väsentligt. Den största delen av förändringen hänförs till valutaomvärdering.

Löptider	
Förfalloprofil	Lånefordringar
avista	1 096 000
1-5 år	1 665 000
>5 år	2 655 000
	Utvecklingskapital/royaltylån
avista	225 236
3-12 månader	100 000
1-5 år	900 000
	Utlåning i utländsk valuta
<3 månader	16 824 201
3-12 månader	53 497 610
1-5 år	174 473 175
>5 år	1 379 748

Utestående belopp i förfalloprofilen är upptaget utan hänsyn till värdering.

Not 23 · Kundfordringar

	2015-12-31	2014-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i garanti- och utlåningsverksamheten	145	225
Fakturerade bankgaranti- och stabilitetsavgifter	2 836	0
Fakturerade insättningsgaranti- och investerarskyddsavgifter	219	236
Övriga kundfordringar	360	288
Summa	3 560	749

Saldot på stabilitetsavgifter avser en faktura med betaladag 2016

Not 24 · Fordringar hos andra myndigheter

	2015-12-31	2014-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i Statens internbank	690 133	847 724
Mervärdesskatt	4 001	3 698
Kundfordringar på statliga myndigheter	253	2 433
Summa	694 387	853 856

Not 25 · Övriga kortfristiga fordringar

	2015-12-31	2014-12-31
Depositioner för handel med futures	201 724	172 454
Regressfordringar från infriade garantier, värderade	97 107	94 475
OMX säkerheter	1 832 101	1 755 658
Fordringar avseende personalen	0	3
Terminskontrakt Statens internbank	30 788	78 808
Affärsdagsredovisning	33 224 722	9 713
Övriga fordringar	3 512	44 664
Summa	35 389 954	2 155 775

Depositioner för handel med futures

Riksgälden räknar dagligen av vinst eller förlust av tecknade futureskontrakt. Det medför att innehavaren av ett futureskontrakt betalar eller får ett variationssäkerhetskrav varje dag och därmed också en deposition.

Affärsdagsredovisning

Tidigare har nettokonton använts för affärsdagsredovisning. Från och med 2015 har de delats upp på skuld- och tillgångskonton.

Terminskontrakt Statens internbank

Valutavärderingen avgör om Terminskontrakt i Statens internbank är en tillgång eller skuld.

Not 26 · Förutbetalda kostnader

	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda kostnader	11 730	14 795
Förutbetalda underkurser, upplåning i svenska kronor	1 773 718	3 497 936
Förutbetalda underkurser, upplåning i utländsk valuta	265 751	479 329
Underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	0	13 608
Underkurs, commercial paper i utländsk valuta	50 111	35 223
Fordran ränta, Riksgäldsspar	8 390	17 506
Summa	2 109 700	4 058 398

Förutbetalda kostnader

5,5 miljoner kronor avser förutbetalda hyror för lokaler.

Förutbetalda underkurser

Underkurser uppstår när Riksgälden ger ut obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden bokförs som en underkurs och periodiseras över lånets löptid.

Underkurser, statsskulden till nominellt belopp

I statsskulden ingår det nominella beloppet på nollkupongslån och statsskuldväxlar, det vill säga det belopp som betalas ut vid förfall. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det nominella beloppet, det vill säga räntekompensationen, bokförs som underkurser och periodiseras över lånets löptid. För närvarande är räntorna negativa vilket medför överkurser. Se not 45.

Fordran ränta, Riksgäldsspar

Pågående avveckling av Riksgäldsspar innebär ingen ny inlåning, vilket medför minskade räntefordringar.

Not 27 · Övriga upplupna intäkter

	2015-12-31	2014-12-31
Ränteintäkter, statsskultsförvaltning	5 627 489	5 892 471
Ränteintäkter, Statens internbank	743 065	844 817
Periodisering underkurs ASJ	126 697	0
Upplupna avgiftsintäkter, Statens internbank	2 124	2 255
Upplupna bankgarantiavgifter	1 644	2 239
Upplupna intäkter, insättningsgaranti och investerarskydd	773 176	710 979
Summa	7 274 196	7 452 760

Ränteintäkter statsskultsförvaltning

Avser ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Ränteintäkter, Statens internbank

Avser ränteintäkter på in- och utlåning i Statens internbank som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Periodisering underkurs ASJ

Se ändrade redovisningsprinciper avseende ASJ på sidan 38.

Not 28 · Avräkning med statsverket

RIKSGÄLDEN, FÖRVALTNING	2015-12-31	2014-12-31
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	0	-4 533
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-533 469	-369 449
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	501 821	334 210
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	30 472	39 772
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-1 176	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-844 022	-848 104
Redovisat mot anslag (+)	21 968 519	3 348 103
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-21 812 137	-3 344 021
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	-687 639	-844 022
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-58 127	-32 780
Redovisat mot anslag (+)	257 305	251 560
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-295 443	-294 496
Återbetalning av anslagsmedel (+)	49 292	17 589
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-46 973	-58 127
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	1 221	1 672
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	411	-451
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 632	1 221
RIKSGÄLDEN MYNDIGHETSUPPGIFTER		
Räntekonto myndigheter		
<i>Ingående balans</i>	54 497 966	53 860 746
Räntekonton, in (+)	381 924 990	355 927 238
Räntekonton, ut (-)	-377 207 053	-355 290 177
Betalningar som gått i statsskuldslödet	-7	160
Fordringar/skulder avseende räntekonto myndigheter	59 215 896	54 497 966
Betalningsmyndigheten		
<i>Ingående balans</i>	0	0
Anslagsmedel som tillförts myndigheternas räntekonton	229 729 944	221 917 002
Medel från myndigheternas räntekonton som tillförts inkomsttitel	-3 566 184	-1 517 407
Betalningsmyndigheten, inbetalningar (+)	4 081 616	2 868 696
Betalningsmyndigheten, utbetalningar (-)	-230 247 283	-223 278 179
Medel som betalats i statsskuldslödet (justeras i finansiering från statsskulden)	1 907	9 889
Fordringar/skulder avseende betalningsmyndigheten	0	0
EU-betalningar		
<i>Ingående balans</i>	3 662 867	2 236 013
EU-betalningar, in (+)	44 251 162	41 553 290
EU-betalningar, ut (-)	-36 240 940	-40 126 435
Fordringar/skulder avseende EU-betalningar	11 673 088	3 662 867
Myndigheternas betalningar över centralkontot		
<i>Ingående balans</i>	903 098 348	853 543 608
Ingående balans toppkonton	94 693	90 080
Inbetalningar i ramavtalsbank (+)	4 169 270 177	4 004 020 656
Tömning till statens centralkonto (-)	-2 130 388 333	-2 030 477 598
Utbetalningar i ramavtalsbank (-)	-4 169 348 098	-4 004 016 043
Täckning från statens centralkonto (+)	2 125 641 175	2 067 657 343
Inbetalningar direkt över statens centralkonto (+)	750 772 148	800 165 699
Utbetalningar direkt över statens centralkonto (-)	-728 566 621	-788 821 133
Inbetalningar, övrigt (+)	34 859 084	36 951 768
Utbetalningar, övrigt (-)	-55 657 650	-38 921 102
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar samt Riksgäldens myndighetsuppgifter (+/-)	21 308 416	2 999 762
Myndigheternas betalningar över centralkontot	921 083 339	903 193 041
Avräkning med statsverket – utgående balans	991 238 167	960 452 946

Avräkningen med statsverket speglar kopplingen mellan myndigheten och statsbudgeten. Posten är å ena sidan en avräkning mot anslag och inkomsttitlar, å andra sidan nettobetalningar på statens centralkonto. I vår avräkning med statsverket återfinns statens samlade flöden, vilket gör att posten även innehåller övriga myndigheters betalningsflöden som påverkar statens centralkonto. För att tydliggöra detta är myndighetsuppgifter specificerade i noten.

Justerade jämförelsesiffror

Siffrorna för 2014 har justerats med 160 tusen kronor mellan avsnitten *Räntekonton myndigheter* och *Myndigheternas betalningar över centralkontot*.

Not 29 · Värdepapper och andelar

	2015-12-31	2014-12-31
Kortfristiga placeringar	0	58 000
Repör i egna värdepapper	572 483	16 371 605
Repör i insättningsgarantifonden	26 728 260	28 256 428
Summa	27 300 743	44 686 032

Ändrad redovisningsprincip för finansiella instrument avseende insättningsgarantifonden tillämpas från 1 januari 2015. Jämförelsesiffrorna har inte ändrats då det skulle påverka resultaten 2015. Se sidan 38.

Not 30 · Kassa och bank

	2015-12-31	2014-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Räntekonto förvaltningsverksamheten	74 931	75 193
	74 931	75 193
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		
Räntekonto garantier och utlåning	993 241	911 451
Räntekonto insättningsgaranti och investerarskydd	525 295	231 004
Räntekonto stabilitetsfonden	56 403 954	53 015 207
	57 922 490	54 157 662
Kassa och bank		
Övriga bankkonton	0	327
Valutakonto Nordea	20 503	-547
Valutakonto Standard Chartered Bank, Bangkok	118	121
Valutakonto Euroclear	94	89
Valutakonto Clearstream	23	25
	20 738	15
Summa	58 018 159	54 232 870

Avgifter för förväntade förluster samt administrativa avgifter i garanti- och utlåningsverksamheten placeras på räntekonto i Riksgälden.

Bankgarantiavgifter och stabilitetsavgifter placeras på räntekonto i Riksgälden knutet till stabilitetsfonden.

Not 31 · Statskapital

	2015-12-31	2014-12-31
Konst från Statens konstråd	291	291
Summa	291	291

Statskapital är värdet av tillgångar som finansieras med anslagsmedel. När en myndighet redovisar en utgift redovisas normalt också en intäkt av anslag i resultaträkningen.

Not 32 · Balanserad kapitalförändring

	2015-12-31	2014-12-31
Balanserat överskott i Garanti- och utlåningsverksamheten	835 333	746 553
Balanserat överskott i Garanti- och utlåningsverksamheten, Administration	4 071	8 736
Balanserad kapitalförändring	-57 390 906	-33 600 081
Balanserad kapitalförändring ASJ	259 621	0
Summa	-56 291 881	-32 844 792

Förändringen avseende balanserad kapitalförändring beror främst på större periodiseringar av över-/underkurs och orealiserade valutavinster/förluster inom statsskuldsköperverksamheten, under 2014.

Balanserad kapitalförändring ASJ har bokförts under 2015 till följd av ändrade redovisnings- och värderingsprinciper. Se vidare under *Finansiell redovisning* på sidan 38.

Not 33 · Förändring av myndighetskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2014	291	-33 600 081	755 289	-23 706 710	-56 551 211
Rättelser					0
A Ingående balans 2015	291	-33 600 081	755 289	-23 706 710	-56 551 211
Föregående års kapitalförändring		-23 790 825	84 115	23 706 710	0
Ändrad redovisningsprincip. Se mer under Finansiell redovisning sid 38			259 621		259 621
Årets kapitalförändring				2 408 099	2 408 099
B summa årets förändring	0	-23 790 825	343 736	26 114 810	2 667 721
C Utgående balans 2015	291	-57 390 906	1 099 025	2 408 099	-53 883 490

Not 34 • Fonder

	2015-12-31	2014-12-31
Insättningsgarantifonden		
Ingående fondvärde	30 582 684	28 353 186
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	1 484 606	1 398 774
Finansiella intäkter	883 376	1 123 524
Finansiella kostnader	1 457 857	-292 800
Utgående fondvärde	34 408 522	30 582 684
Stabilitetsfonden		
Ingående fondvärde	53 055 189	49 648 588
Justerings avsättning	0	-19 930
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 495 667	3 199 892
Finansiella intäkter	0	235 105
Finansiella kostnader	-134 863	-40
Lämnade bidrag	-147	-146
Övriga kostnader	-9 560	-8 279
Utgående fondvärde	56 406 286	53 055 189
Summa	90 814 808	83 637 873

Ändrad redovisningsprincip för finansiella instrument avseende insättningsgarantifonden tillämpas från 1 januari 2015. Jämförelse-siffrorna har inte ändrats då det skulle påverka resultaten 2015. Se sidan 38.

Not 35 • Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2015-12-31	2014-12-31
Ingående avsättning	1 368	290
Årets pensionskostnad	2 219	1 220
Årets pensionsutbetalningar	-82	-142
Utgående avsättning	3 505	1 368

Not 36 • Reservering för framtida garantiförluster

	2015-12-31	2014-12-31
IB	908 785	805 953
Periodens reservering för förväntade framtida garantiförluster	-142 471	102 832
UB	766 314	908 785

Riksgälden bedömer halvårsvis den aktuella risken i, och beräknar den förväntade förlusten för samtliga utestående garantiåtaganden. Tidigare har hela den förväntade förlusten för varje enskilt åtagande redovisats som en avsättning i balansräkningen. Från och med 2015-01-01 övergår Riksgälden till att redovisa avsättningar för förväntad förlust enligt nya redovisningsprinciper, se ändrade redovisningsprinciper. Jämförelsesiffrorna är inte justerade. Med de nya redovisningsprinciperna hade 2014 års reservering uppgått till 44 302 tkr.

Nedan redovisas storleken vid periodernas slut på de åtaganden för vilka reserveringar gjorts för framtida garantiförluster. Dessa åtaganden redovisas inte som ansvarsförbindelser inom linjen. I not 46 redovisas Riksgäldens övriga garantiåtaganden.

Garantier som tillhör den ordinarie garantireserven	2015-12-31	2014-12-31
Infrastrukturprojekt		
– Öresundsbro Konsortiet ¹	18 512 072	19 342 723
Finansiering och fastigheter		
– övriga	405 000	405 000

Fortsättning not 36

	2015-12-31	2014-12-31
Pensionsåtaganden²		
– Försäkringsaktiebolaget	5 725 226	5 184 991
– Pensionsgaranti	2 613 628	2 714 067
– Posten	236 438	258 911
– övriga		
Internationella projekt		
– Nordiska Investeringsbanken	5 760 606	6 313 611
– Eurofirma	438 292	411 441
– övriga	1 210	8 944
Övriga åtaganden	11 045	12 056
Summa	33 703 518	34 651 745

- Åtagandet delas med danska staten. Det redovisas som skuldernas nominella värde plus det belopp som Öresundsbro Konsortiet, ÖSK, kan bli skyldigt att betala för ingångna swappar. Detta skiljer sig från ÖSK:s redovisning som tar upp marknadsvärdet på skulder och swappar.
- Uppgifter för 2015-12-31 gäller tidpunkten 2014-12-31, uppgifter för 2014-12-31 gäller tidpunkten 2013-12-31.

Not 37 • Lån i Riksgäldskontoret

	2015-12-31	2014-12-31
Lån i Riksgäldskontoret		
Lån till anläggningstillgångar	43 148	59 435
Årets amortering av lån till anläggningstillgångar	-17 019	-21 772
Årets nyupplåning till anläggningstillgångar	17 330	5 485
Summa lån i Riksgäldskontoret	43 460	43 148

Beviljad låneram för lån till anläggningstillgångar var 65 miljoner kronor.

Den ökade upplåningen beror främst på större investeringar i hårdvara.

Not 38 • Övriga lån

Inlåning inomstatlig	2015-12-31	2014-12-31
Rörliga krediter	56 678 128	55 044 954
Löpande krediter	771 666	898 151
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	53 048 385	52 065 815
Räntekonto med kredit (övrigt)	7 330 573	3 660 554
Avista medel	16 434 577	17 244 734
Bundna medel 1 år och längre	22 598 000	25 065 000
Avista medel, övriga konton	874 485	899 031
Summa inlåning inomstatlig	157 735 814	154 878 238
Inlåning utomstatlig		
Inlåning utomstatlig	22 974	23 051
Summa inlåning utomstatlig	22 974	23 051
Summa inlåning totalt	157 758 788	154 901 290

Not 39 • Övriga långfristiga skulder

	2015-12-31	2014-12-31
Övertaget marknadsvärde lån till ASJs tillgångar	0	242 584
Swappar ASJ	176 386	90 584
Terminer ASJ	98 779	39 804
Summa	275 165	372 972

Under 2015 har redovisningsprincipen för ASJ ändrats se sidan 38.

Not 40 • Övriga krediter i Riksgäldskontoret

	2015-12-31	2014-12-31
Lån från Statens internbank för finansiering av ASJ tillgångar	1 154 577	1 677 031
Lån från Statens internbank för finansiering av investerarskyddet	119 179	119 457
Summa skulder till andra myndigheter	1 273 755	1 796 489

För finansiering av ASJ tillgångar är kreditramen 2 250 miljoner kronor.

Under året har lån för 522 miljoner kronor förfallit.

För finansiering av investerarskyddet har Riksgälden en obegränsad kredit.

Not 41 • Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2015-12-31	2014-12-31
Förfallna räntor i inlåningen	412	550
Skatteskulder	3 461	3 251
Leverantörsskulder till statliga myndigheter	2 229	2 002
Övriga inomstatliga skulder	118	121
Summa skulder till andra myndigheter	6 220	5 925

Not 42 • Övriga kortfristiga skulder

	2015-12-31	2014-12-31
Förfallna räntor, utomstatligt	954	0
Oinlösta premieobligationer, sparobligationer och vinster	517	529
Förfallna obligationer, vinster, räntor	1 471	529
Personalens preliminärskatter	3 025	2 597
Preliminärskatt riksgäldsspar	680	9 487
Skatteskulder	3 705	12 084
Terminskontrakt ASJ	18 175	84 973
Avräkningskonton	520	13
Affärsdagsredovisning	33 557 731	738 210
EU-avgifter	11 673 088	3 662 867
Returnerade medel	1	63
Övriga kortfristiga skulder	465	160
Repor Insättningsgarantifonden	26 727 312	28 254 631
Diverse skulder	71 977 292	32 740 916
Summa	71 982 468	32 753 528

Förfallna obligationer, vinster, räntor

Avser kapital, vinster och räntor på obligationer som har förfallit men inte lösts in.

Fortsättning not 42

Affärsdagsredovisning

Innan en affär har gått i likvid ligger likvidbeloppet på avräkningskonto. Det finns flera affärsdagskonton och de redovisas netto. Har saldoto på något konto varit negativ har det hamnat på skuldsidan och har det varit positivt har det legat på tillgångssidan. 2015 delades affärsdagskontona utifrån om affärerna blir en in- eller utbetalning. Det resulterar i att saldoto på respektive not blir betydligt större jämfört med 2014.

Termiskontrakt Statens internbank

Valutavärderingen avgör om Tersminskontrakt i Statens internbank är en fordran eller skuld. För 2015-12-31 medför värderingen att termiskontrakten är en fordran (se not 25) och för 2014-12-31 en skuld.

Repor Insättningsgarantifonden

I Insättningsgarantifonden ingår placeringar i repor. I not 29 redovisas tillgångssidan av dessa repor.

Jämförelsesiffrorna för insättningsgaranti har ändrats på grund av ändrade redovisningsprinciper se sidan 38.

EU-avgifter

I sammanställningen nedan redogörs för årets samtliga betalningar till EU-kommissionen.

11 673 miljoner kronor är medel för EU-avgiften som krediterats på EU-kommissionens konto hos Riksgälden men ännu inte betalats från statens centralkonto.

	2015-12-31
Ingående balans av skuldförda medel hos Riksgälden	3 662 867
Årets EU-avgifter	
Jordbruksavgifter	0
Tullavgifter (inklusive straffränta)	4 710 644
Sockeravgifter	24 135
Momsbaserad avgift	5 038 054
BNI-baserad avgift	33 972 322
Storbritannienavgift	506 007
Insättning från EU-kommissionen för att täcka underskott	-36 240 940
Förändring av konto	8 010 222
Utgående balans hos Riksgälden	11 673 088

Ökningen på skulder avseende EU-avgifter beror till största del på att Sverige betalade in avgifter avseende 2016 under 2015.

Not 43 • Statsskulden

Sveriges statsskuld redovisas i allt väsentligt som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt EU:s förordning 479/2009 med senare ändringar.

Statsskulden redovisas till nominellt belopp inklusive upplupen inflation till och med bokslutsdagen. Beloppet är i svenska kronor. Instrument i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde på sista bankdagen. Skillnaden jämfört med ursprungskursen blir realiserade valutakursdifferenser; årets förändring framgår av not 7.

Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att noll-kuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in. Skillnaden redovisas som förutbetalda kostnader, se not 26. De periodiseras och resultatförs under löptiden som räntekostnad.

	2015-12-31	2014-12-31
Kapitalmarknaden		
Statsobligationer	602 745 525	591 813 640
Reala statsobligationer	183 101 534	202 848 896
Publika obligationer i utländsk valuta	281 588 283	233 776 440
Övriga kapitalmarknadsskulder	12 642 000	21 328 222
	1 080 077 341	1 049 767 198
Penningmarknaden		
Statsskuldsväxlar	141 337 000	88 140 000
Commercial paper	84 769 077	130 809 872
Säkerheter	21 147 784	60 275 836
Likviditetsförvaltningsinstrument	56 782 754	34 105 841
	304 036 615	313 331 549
Privatmarknad		
Premieobligationer	18 056 800	24 584 605
Riksgäldsspar	652 315	11 919 479
	18 709 115	36 504 084
Derivat	591 044	-5 289 176
Statsskuld	1 403 414 115	1 394 313 655

Jämfört med den publicerade statsskulden 2015 finns en differens på ca 7 mkr. Publicerad skuld är 1 403 421 mkr. Skillnaden beror på affärer gjorda 2015-12-31

Not 44 • Upplupna kostnader

	2015-12-31	2014-12-31
Räntekostnader, upplåning i svenska kronor	9 774 342	10 282 777
Räntekostnader, upplåning i utländsk valuta	898 960	816 991
Räntekostnader, Statens internbank	155 819	168 956
Räntekostnader, skuldskötselinstrument	70 379	165 979
Räntekostnader, insättningsgarantin	1 015 593	796 813
Upplupen räntekostnad ASJ	308 616	320 658
Periodiserad överkurs övertaget från ASJ	629 566	0
Upplupen semester- och löneskuld	13 566	12 898
Upplupna provisionskostnader	13 988	33 209
Övriga upplupna kostnader	4 568	1 780
Summa	12 885 397	12 600 061

Räntekostnader, upplåning och räntekostnader, skuldskötselinstrument

Avser räntekostnader förknippade med statsskulden som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Räntekostnader, Statens internbank

Avser räntekostnader som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupen semester- och löneskuld

Avser semester- och löneskuld till Riksgäldens personal som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Fortsättning not 44

Upplupna provisionskostnader

Avser kostnader för provisioner till externa förvaltare som ännu inte fakturerats.

För övertaget från Affärsverket Statens järnvägar se redovisningsprinciper sid 38.

Not 45 • Övriga förutbetalda intäkter

	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda administrativa avgifter		
garantier och utlåning	153 038	160 117
Förutbetalda överkurser, upplåning i svenska kronor	39 323 443	31 773 332
Förutbetalda överkurser, upplåning i utländsk valuta	199 106	290 273
Medel för att täcka ASJs differenser	0	308
Överkurs växlar	134 369	0
Summa	39 809 957	32 224 030

Förutbetalda överkurser

Överkurser uppstår när Riksgälden emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden redovisas som överkurs och periodiseras ut under lånets löptid.

Not 46 • Övriga garantiåtaganden

De åtaganden där riksdagen beslutat om särlösningar (garantikapital till internationella finansieringsinstitutioner samt kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB (tidigare A-banan Projekt AB)) redovisas som ansvarsförbindelser inom linjen.

Dessa åtaganden redovisas tillsammans med en garanti som ställts ut av andra myndigheter, men som rapporteras av Riksgälden. Någon reservering för förväntade förluster har inte gjorts för dessa åtaganden.

Garantier till internationella finansieringsinstitutioner (särskild garantireserv)

	2015-12-31	2014-12-31
Garantikapital utställt av finansdepartementet	102 093 042	103 526 584
Garantikapital utställt av utrikesdepartementet	19 123 848	17 986 710
Summa	121 216 891	121 513 295
Övriga garantier¹		
Garantier som ställts ut av andra myndigheter	1 200 000	1 200 000
Summa	1 200 000	1 200 000
Summa	122 416 891	122 713 295

¹ För kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB, som är utställd av Banverket och Luftfartsverket, har inte några värden beräknats.

Riksgälden rapporterar inte längre garantier utställda av affärsverk, eftersom dessa garantier rapporteras av respektive affärsverk.

Not 47 - Skuldbevis

	2015-12-31	2014-12-31
African Development Fund, ADF	2 068 833	2 020 660
Asian Development Fund, AsDB - AsDF	466 918	589 278
Common Fund for Commodities	8 355	8 703
International Bank For Reconstruction and Development, IBRD-GEF	5 369 415	1 819 120
International Development Association, IDA	6 106 360	5 079 530
Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA	9 480	8 873
International Fund for Agricultural Development, IFAD	0	153 520
Summa	14 029 362	9 679 685

Riksgälden utfärdar skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner. Det görs på uppdrag från regeringen. Skuldbevisen förvaras i Riksbanken varifrån de berörda institutionerna kan dra de anslagna beloppen. Här visas de belopp som ännu inte är utbetalda från skuldbevisen.

Not 48 - Finansieringsanalys - kostnader

	2015	2014
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-124 658 821	-141 585 197
Kostnader för drift enligt finansieringsanalysen	8 259 265	-24 688 498
Skillnad	-132 918 086	-116 896 698
Skillnaden består av följande poster i resultaträkningen:		
Poster som inte ingår i finansieringsanalysen		
Realisationsförlust anläggningstillgångar	0	-151
Avsättning framtida pensionsåtaganden	-2 137	-1 078
Avsättning framtida garantiförluster	142 471	-102 832
Avskrivningar	-16 822	-21 128
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Räntor som avser statsskulden (låneverksamhet)	-133 041 598	-116 771 509
Summa	-132 918 086	-116 896 698

Not 49 - Finansieringsanalys - intäkter av anslag

	2015	2014
Intäkter av anslag enligt resultaträkningen	22 193 628	5 426 867
Intäkter av anslag enligt finansieringsanalysen	396 731	367 300
Skillnad	21 796 897	5 059 567
Skillnaden består av följande poster i resultaträkningen:		
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Intäkter av anslag motsvarande räntor som avser statsskulden	-21 796 897	5 059 567
Summa	-21 796 897	5 059 567

Not 50 - Finansieringsanalys - intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2015	2014
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	83 252	193 369
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	83 252	193 369
Skillnad	0	0
Skillnaden består av följande poster i resultaträkningen:		
Poster som inte ingår i finansieringsanalysen		
Realisationsvinst anläggningstillgångar	0	0
Summa	0	0

Not 51 - Finansieringsanalys - övriga intäkter

	2015	2014
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	104 780 504	112 248 431
Övriga intäkter enligt finansieringsanalysen	-6 464 196	536 489
Skillnad	111 244 700	111 711 942
Skillnaden består av följande poster i resultaträkningen:		
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Räntor som avser statsskulden	111 244 700	111 711 942
Summa	111 244 700	111 711 942

Not 52 - Finansieringsanalys - kortfristiga skulder

	2015	2014
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	295	-7 150
Leverantörsskulder	-3 021	-879
Övriga kortfristiga skulder	39 228 940	30 314 654
Periodavgränsningsposter	7 871 263	6 675 650
Ökning av kortfristiga skulder enligt balansräkningen	47 097 477	36 982 275
Ökning av kortfristiga skulder enligt finansieringsanalysen	48 624 796	8 727 644
Skillnad	-1 527 319	28 254 631
Skillnaden består av följande poster i balansräkningen:		
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Repor insättningsgarantifonden (transfereringar)	-1 527 319	28 254 631
Summa	-1 527 319	28 254 631

Not 53 • Finansieringsanalys - investeringar i finansiella tillgångar

	2015	2014
Investeringar i Finansiella anläggnings-tillgångar enligt balansräkningen	-3 012 629	-1 794 507
Investeringar i Finansiella anläggnings-tillgångar enligt finansieringsanalysen	677 239	276 425
Skillnad	-3 689 868	-2 070 932
Skillnaden består av följande poster i balansräkningen:		
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Statsobligationer i insättnings-garantifonden (låneverksamhet)	-3 689 868	-2 070 932
Summa	-3 689 868	-2 070 932

Not 56 • Finansieringsanalys - förändring av kortfristiga placeringar

	2015	2014
Årets kortfristiga placeringar enligt balansräkningen	17 385 289	-30 836 728
Årets kortfristiga placeringar enligt finansieringsanalysen	15 857 122	-2 580 300
Skillnad	1 528 167	-28 256 428
Skillnaden består av följande poster i balansräkningen:		
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Repor Insättningsgarantin (transfereringar)	-1 528 167	-28 256 428
Summa	-1 528 167	-28 256 428

Not 54 • Finansieringsanalys - övriga krediter Riksgäldskontoret

	2015	2014
Övriga krediter i Riksgäldskontoret enligt balansräkningen	-522 733	-549 469
Amorteringar enligt finansieringsanalysen	-522 455	-550 052
Skillnad	-278	583
Skillnaden består av följande poster i balansräkningen:		
Poster som ingår i annat avsnitt i finansieringsanalysen		
Ersättningsfall Investerarsskyddet (transfereringsavsnitt)	-278	583
Summa	-278	583

Not 57 • Finansieringsanalys - tillgodohavande i Riksgäldskontoret

	2015	2014
Ökningen av tillgodohavande i Riksgäldskontoret består av		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	-262	75 193
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	3 764 828	3 775 084
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	2 275
Summa	3 764 566	3 852 552

Not 58 • Finansieringsanalys - ökning av balanserad kapitalförändring ASJ

Ökningen av balanserad kapitalförändring ASJ beskrivs under avsnitt *Finansiell redovisning* sidan 38.

Not 55 • Finansieringsanalys - räntor

	2015	2014
Räntor låneavsnitt		
Finansiella kostnader inom verksamhets-avsnittet i resultaträkningen som avser statsskulden	-133 041 598	-116 771 509
Finansiella intäkter inom verksamhets-avsnittet i resultaträkningen som avser statsskulden	111 244 700	111 711 942
Summa	-21 796 897	-5 059 567
Varav räntor som avser låneverksamhet		
Varav räntor som finansierar låneverksamheten	3 819 551	4 008 899
	-25 616 448	-9 068 466
Summa	-21 796 897	-5 059 567

Intäkter av anslag i resultaträkning jämfört anslagsutfallet

Enligt anslagsredovisningen är den totala anslagsbelastningen 22 225,8 miljoner kronor. Enligt resultaträkningen är intäkter av anslag netto, 22 193,6 miljoner kronor, en skillnad på 32,2 miljoner kronor. Skillnaden förklaras av övergångseffekten avseende kostnadsmässig anslagsavräkning för anslag 2 01:12 samt att anslag 2 01:14 och 7 01:1 inte har redovisats som en intäkt av anslag utan har bokförts direkt mot balansen. Intäkter av anslag 24 01:5 redovisas under transfereringsavsnittet.

Anslag 2 01:12 anslagspost 4 får användas för att vid särskilt behov täcka ökade administrationskostnader i samband med eventuella ersättningsfall.

Anslag 7 01:1 anslagspost 3:1 får utbetalas för garantiavgifter avseende Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån i ODA-länder.

Anslag 7 01:1 anslagspost 3:2 får utbetalas för garantiavgifter avseende Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån i icke ODA-länder.

Väsentliga skillnader från tilldelade belopp

2 01:12 ap.1

Utfallet för anslag UO2/1:12 är 47,0 miljoner kronor lägre än tilldelad ram. Det beror framför allt på det extraordinärt låga ränteläget, vilket i sin tur medfört att mycket begränsade marknadsföringsinsatser har gjorts i samband med emission av premielån. Utöver det har osäkerhet avseende finansiering framöver hämmat planerade satsningar och medfört en stor försiktighet och effekterna av tidigare gjorda besparingar har därför inte återinvesterats i verksamheten. Dessutom har lägre IT-kostnader avseende hårdvara, licenser och IT-konsulter vilket delvis kan hänföras till de stora IT-projekt som bedrivs inom Riksgälden och där ökad restriktivitet, förseningar och osäkerhet avseende projektens genomföranden medfört lägre kostnader 2015 än beräknat.

2 01:12 ap. 4

Utfallet för anslag 2 01:12 ap. 4 är 9,0 miljoner kronor lägre än tilldelade medel. Anslagsposten får användas för att täcka ökade

administrationskostnader i samband med eventuella ersättningsfall och nyttjas sällan. 2013 var första året som anslagsposten nyttjades.

2 01:14 ap. 2

Anslaget har underutnyttjats med 270 000 kronor i förhållande till tilldelade medel men utfallet är i nivå med budget och prognoser för 2015 som Riksgälden lämnat till finansdepartementet. Underutnyttjandet hänförs till att det garanterade kapitalet har minskat i en snabbare takt än vad som låg till grund för beräkningen av anslagsbehovet.

24 01:5 ap. 11

Anslaget tilldelas Riksgälden via Tillväxtverkets regleringsbrev. Kostnaderna varierar mellan åren och är beroende av vilket utvecklingsarbete som bedrivs. Anslaget har belastats med kostnader i samband med delfinansiering av utvecklingsarbete i civila flygindustriprojekt. Anslaget underutnyttjades med 3,8 miljoner kronor vilket är lika mycket som föregående år.

26 01:1 ap. 1

Anslaget omfattas inte av utgiftstaket och är svårt att förutse. Räntekostnaderna är 7 374,1 miljoner kronor lägre än tilldelat anslag. Ökningen 2015 jämfört med 2014 beror på att höga överkurser och valutakursvinster drog ner räntebetalningarna 2014. År 2015 verkade kurseffekterna i stället åt motsatt håll och räntebetalningarna ökade. Dessutom betalade Riksgälden upplupen inflationskompensation på omkring 5 miljarder kronor i samband med att realobligation SGB IL 3105 förföll i december 2015.

26 01:3 ap.1

Anslaget omfattas inte av utgiftstaket och är svårt att förutse. Anslaget underutnyttjades med 6,2 miljoner kronor jämfört med ett underutnyttjande om 30,1 miljarder kronor föregående år. Det beror främst på ökade betalningar av förvaltningsprovisioner till externa förvaltare.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Tusen kronor	2011	2012 ¹	2013 ¹	2014	2015
Låneram i Riksgäldskontoret					
- beviljad låneram	40 000	40 000	72 000	65 000	65 000
- utnyttjad låneram	39 624	37 373	59 435	43 148	43 460
Kontokrediter hos Riksgäldskontoret					
- beviljade kontokrediter	29 000	88 000	88 000	88 000	30 000
- under året maximalt utnyttjade	-13 564	-37 250	-57 645	-35 218	0
Övriga kreditramar					
- beviljad kredit	-	-	3 309 000	2 915 000	2 250 000
- under året maximalt utnyttjade	-	-	-2 541 121	-2 227 214	-1 677 031
Saldo på räntekonto	411 331	575 264	700 344	986 644	1 068 172
- varav anslagsmedel	22 908	-20 925	-2 275	75 193	74 931
- varav avgifter	388 423	596 189	702 619	911 451	993 241
Ränteintäkter räntekonto	44 163	7 349	6 842	3 915	5
Räntekostnader räntekonto	208	179	279	84	108
Avgiftsintäkter, budget	201 900	271 500	209 881	145 800	88 380
- disponeras av Riksgäldskontoret	190 000	260 000	151 081	118 500	67 570
- disponeras inte av Riksgäldskontoret	11 900	11 500	58 800	27 300	20 810
Avgiftsintäkter, utfall	280 466	311 810	511 122	562 818	616 721
- disponeras av Riksgäldskontoret	239 343	182 794	122 728	193 369	83 252
- disponeras inte av Riksgäldskontoret	41 123	129 016	388 393	369 449	533 469
Anslagskredit					
- beviljad anslagskredit	2 607 791	2 196 627	2 302 609	2 217 773	2 062 001
- utnyttjad anslagskredit	-	-	-	-	-
Anslagssparande	105 589	129 765	150 676	187 690	59 811
Intecknande för framtida åtaganden	-	-	-	-	-
Tilldelade bemyndiganden	-	-	-	-	-
Antal årsarbetskrafter	152	160	162	156	163
Medelantal anställda	168	175	177	174	177
Driftskostnad per årsarbetskraft	2 277	2 047	1 815	1 716	1 720
Årets kapitalförändring (mkr)	2 214	10 370	2 604	-23 707	2 408
Balanserad kapitalförändring (mkr)	-47 959	-45 745	-35 377	-32 845	-56 292

¹ Jämförelsetalen är justerade jämfört med årsredovisning 2013

Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare inom Riksgälden

I enlighet med 7 kapitlet, 2 § förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Riksgälden redovisa de skattepliktiga ersättningar och förmåner som utgått till riksgäldsdirektören samt till var och en av ledamöterna i Riksgäldens styrelse.

Under budgetåret 2015 har till riksgäldsdirektören utgått följande ersättningar och beskattningspliktig förmån (kronor):

Hans Lindblad, tillträdde 2013-02-01	1 525 089
--------------------------------------	-----------

Övriga uppdrag:

Ordförande Returpack Svenska AB
Ordförande ESO
Ledamot SNS förtroenderåd
Styrelseledamot Arbetsförmedlingen

Riksgälden har under 2015 utbetalat arvoden till var och en av styrelseledamöterna enligt nedan:

Yvonne Gustafsson	90 000
Lars O Grönstedt	65 000
Bo Becker	45 000
Marika Rindborg Holmgren	45 000
Helena Thunander Holmstedt	30 000
Ann-Christine Lindeblad	26 250
Stefan Lundgren	45 000
Summa	346 250

Nuvarande styrelseledamöters övriga uppdrag:

Yvonne Gustafsson

Styrelseordförande Sida
Styrelseordförande Totalförsvarets forskningsinstitut
Styrelseledamot Mittuniversitetet
Styrelseledamot Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO)
Styrelseledamot E-hälsomyndigheten
Ledamot Livsmedelsverkets insynsråd
Ledamot Finanspolitiska rådet
Ledamot Nationalmuseums insynsråd

Lars O Grönstedt

Ordförande Vostok New Ventures
Ordförande Vostok Emerging Finance
Ordförande East Capital Explorer
Ordförande Scypho Group
Styrelseledamot Pro4U
Styrelseledamot Institutet för internationell ekonomi, Stockholms Universitet
Fullmäktiges talman Trygg-Stiftelsen

Bo Becker

Inga övriga uppdrag

Ann-Christine Lindeblad

Ledamot SwedSec AB:s disciplinnämnd
Ordförande Nämnden för brottsskadeersättning
Ordförande styrelserna för Carnegie Stiftelsen och Edvard Roséns stiftelse

Stefan Lundgren

Ordförande Nämnden för Läkemedelsförmåner vid Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV)

Marika Rindborg Holmgren

Styrelseordförande Rindborg & Rindborg Advokatbyrå AB
Styrelseledamot Lagercrantz Group AB (publ)
Styrelseledamot Karin Sandqvist Stiftelse för resestipendier och forskning inom området ögonsjukdomar

Helena Thunander Holmstedt

Styrelseledamot FOI
Styrelseledamot Danderyds Sjukhus AB
Styrelseledamot Stiftelsen Clara
Styrelseledamot Dedicare AB

Riksgäldskontorets styrelse har vid sammanträde den 19 februari 2016 beslutat avge denna årsredovisning

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat
samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

YVONNE GUSTAFSSON
Ordförande

BO BECKER

LARS O GRÖNSTEDT

HANS LINDBLAD

ANN-CHRISTINE LINDEBLAD

STEFAN LUNDGREN

MARIKA RINDBORG HOLMGREN

HELENA THUNANDER HOLMSTEDT

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för Riksgäldens verksamhet och ska se till att den bedrivs författningsenligt och effektivt. Den bestod under 2015 av åtta ledamöter. Styrelsen har ett revisionsutskott.

Ordförande

Yvonne Gustafsson, tidigare generaldirektör för Statskontoret. Tillträdde 2014.

Vice ordförande

Lars O Grönstedt, tidigare verkställande direktör för Handelsbanken. Tillträdde 2009.

Ledamot

Bo Becker, professor på Handelshögskolan. Tillträdde 2014.

Ledamot

Hans Lindblad, riksgäldsdirektör. Tillträdde 2013.

Ledamot

Ann-Christine Lindeblad, justitieråd i Högsta domstolen. Tillträdde 2015.

Ledamot

Stefan Lundgren, generaldirektör för Statistiska centralbyrån. Tillträdde 2014.

Ledamot

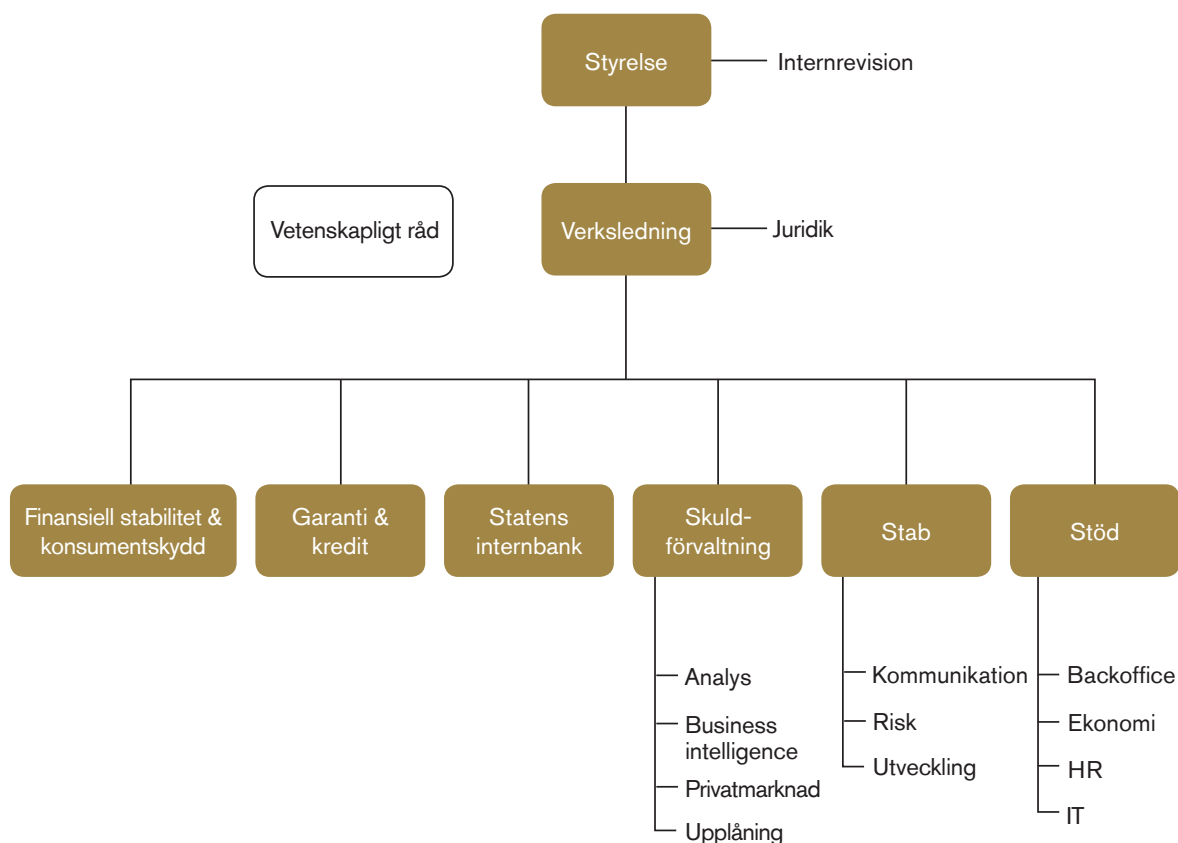
Marika Rindborg Holmgren, advokat. Tillträdde 2009.

Ledamot

Helena Thunander Holmstedt, ekonomidirektör på Försvarsmakten. Tillträdde 2015.

Organisation

Riksgäldens styrelse ansvarar för verksamheten. Styrelsen beslutar bland annat om verksamhetsplan, årsredovisning, förslag till riktlinjer för statsskuldens förvaltning, vissa bankstödsfrågor och andra frågor som är av större betydelse eller principiell karaktär. Styrelsen ska också säkerställa att det finns en betryggande intern styrning och kontroll. Inom Riksgälden finns en internrevisor som rapporterar direkt till styrelsen.

Riksgäldsdirektören leder verksamheten. Affärsverksamheten är indelad i fyra avdelningar: Finansiell stabilitet och konsumentskydd, Garanti och kredit, Statens internbank och Skuldförvaltning. Dessutom finns avdelningarna Stab och Stöd. Riksgälden har

också ett vetenskapligt råd som bland annat har till uppgift att bistå med råd och idéer samt kvalitets-säkra de utvärderings- och analysmetoder som används.

Ledningsgruppen på Riksgälden består av riksgäldsdirektören, biträdande riksgäldsdirektören, chefsekonomen samt avdelningscheferna. Ledningsgruppens huvuduppgift är att diskutera och bereda såväl strategiska frågor som kontorsövergripande beslut som fattas av riksgäldsdirektören. Dessutom finns en policygrupp som har till uppgift att diskutera och bereda policyfrågor inom affärsavdelningarna.

Ordlista

Anslag ▪ De pengar som en statlig myndighet får för att driva sin verksamhet.

Commercial paper ▪ Certifikat med löptider på vanligen upp till ett år som Riksgälden använder för upplåning i utländsk valuta.

Derivatinstrument ▪ Finansiell tillgång vars värde är beroende av värdet på en annan tillgång. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar.

Förväntad förlust ▪ Ett kostnadsmått som beräknas med utgångspunkt i den uppskattade sannolikheten för att en garanti- eller låntagare inte fullgör sina förpliktelser samt den bedömda storleken på förlusten om detta sker.

Kreditrisk ▪ Risken att motparten inte fullgör sina förpliktelser i en transaktion.

Låneram ▪ Ett lånelöfte i form av en ram för hur mycket pengar en myndighet eller ett bolag får låna i Riksgälden. Låneramen bestäms av riksdagen eller regeringen.

Marknadsrisk ▪ Risken att priserna på marknaden rör sig på ett ofördelaktigt sätt. Ränterisk och valutarisk är olika former av marknadsrisk.

Nominell obligation ▪ En obligation som ger ett förutbestämt belopp i kronor vid löptidens slut. Nominella statsobligationer ger dessutom en årlig fixerad räntebetalning, en kupongränta.

Obligation ▪ Löpande (överlåtelsebar) skuldförbindelse som ger en eller flera utbetalningar av avtalade belopp. De avtalade beloppen kan vara fixerade i kronor eller beroende på någon faktor, till exempel inflation; se realobligation. Vissa obligationer har flera utbetalningar i form av återkommande räntebetalningar och kallas då kupongobligationer. En obligation utan räntebetalningar kallas nollkupongobligation. Se även statsskuldväxel.

Operativ risk ▪ Risken för förluster som beror på brister i interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I begreppet ingår legala risker men inte strategiska risker.

Realobligation ▪ En obligation som utöver fast realränta ger innehavaren ersättning för inflationen under löptiden. Det innebär att eventuell inflation inte urholkar obligationens värde.

Reservering ▪ Belopp som reserveras (avsätts) i balansräkningen för att täcka förväntade förluster i framtiden.

Royaltylån ▪ Lån med villkor om att låntagaren endast under vissa förutsättningar är skyldig att återbetala lånet och där återbetalningen kan uppgå till ett belopp som överstiger utbetalt belopp (plus eventuellt ränta).

Statsobligationer ▪ Samlingsbegrepp för de obligationer som Riksgälden ger ut på obligationsmarknaden. Det finns både reala och nominella obligationer.

Statsskuldväxel ▪ Ett kortfristigt statspapper utan räntebetalningar under löptiden. Avkastningen utgörs av skillnaden mellan slutbetalningen och det pris som statsskuldväxeln köpts till.

Swapp ▪ Avtal mellan två parter om att byta betalningar med varandra under en avtalad tid. Det kan vara att byta räntebetalningar under en given löptid, till exempel byte av fast ränta mot rörlig ränta.

Underkurs ▪ En obligation handlas till underkurs när obligationens pris är lägre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är högre än obligationens fastställda ränta (kupongränta). Se även överkurs.

Value-at-Risk ▪ Riskmått som uppskattar framtida förluster givet viss sannolikhet och under en bestämd tid. Måttet kan exempelvis säga att det är 5 procents sannolikhet att förlusten från i dag till i morgon blir 50 miljoner kronor eller större.

Överkurs ▪ En obligation handlas till överkurs när obligationens pris är högre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är lägre än obligationens fastställda ränta.

riksgalden.se

RIKSGÄLDEN
SWEDISH NATIONAL DEBT OFFICE

Besöksadress: Jakobsbergsgatan 13 ▪ Postadress: SE-103 74 Stockholm ▪ Telefon: 08 613 45 00
Fax: 08 21 21 63 ▪ E-post: riksgalden@riksgalden.se ▪ Internet: www.riksgalden.se

